

दोश्रो गाउँसभामा प्रस्तुत
आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को वार्षिक बजेट नीति
तथा कार्यक्रम

सुनवर्षि नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

डाङ्गनिया, मोरङ
१ नं. प्रदेश, नेपाल

सर्वाधिकार: सुनवर्षि नगरपालिका

सम्पादक:

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

प्रथम संस्करण:

प्रकाशन प्रति : ५०० थान

प्रकाशक:

सुनवर्षि नगरपालिका

सुचना केन्द्र

डाइनिया, मोरङ

२०७५, श्रावण

सुनवर्षी नगरपालिका
gu/ sfokflnsfsf sfofno
डाईनिया, मोरंग
१ नं. प्रदशी नक्षील

पत्र संख्या :-
चलानी नं. :-

मिती :-

मन्तव्य

ऐतिहासिक जनआन्दोलन, जननायक श्री वि.पि.कोईरालाले कोरेका मार्ग निर्देशन र विर शहिदहरुको वलिदानले प्राप्त भएको संघिय गणतान्त्रिक नेपालको संविधान बमोजिम स्थानिय तहको निर्वाचन भई यस सुनवर्षी नगरपालीकाको दोश्रो नगर सभा सुसम्पन्न गर्ने सम्मको यात्रा सम्पन्न गरिएको छ । नयाँ परिवेश र नयाँ कानूनी व्यवस्थामा निर्माणाधिन कानूनहरुको अधिनमा रहि प्रथम वर्ष कार्य गर्न निकै कठिन र चुनौतिपुर्ण रहेको अनुभव भयो । नेपाल सरकारबाट प्राप्त मार्ग निर्देशन, नमूना कानून बमोजिम यस नगरपालीकाको अनुकुल तथा विकास र सुशासनको पक्षपाती हुने गरी समय समयमा कार्यपालीकाको विभिन्न निर्णयहरु मार्फत बाधा अडको फुकाउने कार्य गरियो । यसै सन्दर्भमा आ.व.२०७४।०७५ को वार्षिक योजना कार्यान्वयन गर्दाको तितामिठा अनुभवहरु संगाल्दै आ.व.२०७५।०७६ को वार्षिक योजना नगरवासी दाजुभाई तथा दिदिबहिनि समक्ष पस्किने कार्य सम्पन्न भएको छ ।

हामीले यस वार्षिक योजना मार्फत दिर्घकालिन रणनितिक योजनाहरुलाई प्रमुख प्राथमिकतामा राखेका छौ । पूर्वाधार निर्माण, आधुनिक शिक्षा, कृषि प्रविधिको प्रयोग तथा स्वास्थ्यमा सहज पहुँच होस् भन्ने विषय यस वार्षिक योजनाको प्रमुख लक्ष्य छ । हामी सबै मिलेर सुन्दर, सुरक्षित र स्वस्थ सुनवर्षीको निर्माण गरौ भनि म सबै नगरवासी दाजुभाई तथा दिदिबहिनिहरुलाई अनुरोध गर्न चाहन्छु तथा यस कार्यमा मलाई तथा नगरपालीकालाई सधै साथ र सहयोग हुनेछ भन्ने विश्वास लिएको छु ।

दोश्रो नगरसभा २०७५ लाई सफल पार्न सहयोग गर्नु हुने सम्पुर्ण नगरवासी दाजुभाई तथा दिदिबहिनि, मा.सांसद श्री डा.मिनेन्द्र रिजाल ज्यू, विभिन्न संघसंस्था, क्रियाशिल राजनितिक दल तथा रेडियो सुनाखरी एफ.एम. लाई हृदय देखि धन्यवाद दिन चाहन्छु । योजना छनौट, योजना प्राथमिककरण, विभिन्न छलफल बैठक, अभिलेखिकरण गरी यो वार्षिक योजना आ.व.२०७५।०७६ पुस्तक नगरवासी समक्ष प्रस्तुत गर्न विहान सांभ नभनी अहोरात्र खटिनु हुने सबै विषयगत समितिका सदस्यहरु, नगरकार्यपालीकाका सदस्यहरु तथा सबै कर्मचारी मित्रहरुलाई म हृदय देखिनै धन्यवाद दिन चाहन्छु । यस पुस्तक मार्फत योजनाहरु सँग सम्बन्धित नगरवासी दाजुभाई तथा दिदिबहिनिहरुलाई विकास निर्माण कार्यमा मलाई तथा सम्पुर्ण नगरपालीकालाई हाथेमालो गर्दै सफल बनाउनु हुनेछ भनि अनुरोध गर्दै सफलताको आशा तथा विश्वास लिएको छु ।

धन्यवाद

काली प्रसाद दास
नगर प्रमुख

सुनवर्षी नगरपालिका
gu/ sfokflnsfsf sfofno
डाईनिया, मोरंग
१ नं. प्रदर्शनी नक्षील

पत्र संख्या :-
चलानी नं. :-

मिती :-

मन्तव्य

संघिय लोकतान्त्रिक गणतान्त्रात्मक नेपालको संविधान बमोजिम गठित स्थानिय तह यस नगरपालीकाको दोश्रो नगर सभा विभिन्न छलफल, गोष्ठी, विषयगत समितिहरुको निर्णय, वडागत छलफल आदी कार्यहरु गर्दै २०७५।०३।२२ गते सम्पन्न गर्ने कार्य भएको छ । यस प्रकृत्यामा नेपाल सरकारको निति, नियम र निर्देशन तथा नगरपालीकाले वेला वेलामा गरेको निर्णय तथा दृष्टिगत गरेका लक्ष्यहरुलाई समेट्ने प्रयासको फलस्वरुप यस पुस्तक प्रकाशनको चरणमा आई पुगेको हो ।

नयाँ परिवेश, नौलो अभ्यास तथा पुरानो अनुभवको बावजुद नेपाल सरकारले गरेको परिपत्र, नमूना कानून, पुरानो अभ्यास र अनुभवहरु साँगाल्दै योजना तर्जुमा गरी आ.व.२०७५।०७६ मा गरिने आवधिक तथा बहुवर्षिय योजनाहरुलाई प्राथमिकता साथ छनोट गरिएको छ । यस नगरसभाले रणनितिक तथा गौरवका बहुवर्षिय योजनाहरु पनि छनोट गरेको छ । यस नगरको सर्वांगिन विकास शिक्षा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार मुल नारा दिई रोजगारीका कार्यक्रमहरु, पर्यटन विकास तथा आगन्तुकलाई आकर्षित गर्ने खालका योजनाहरु समावेश गरिएकोले यस नगरपालीकाको सुन्दर तथा सुरक्षित भविश्यको कल्पना गर्न हामी सफल भएका छौ । महत्वाकांक्षि तथा रणनितिक योजनाहरु सफल पार्न नगरवासी दाजुभाई तथा दिदिबहिनिहरुलाई हार्दिक अनुरोध गर्न चाहन्छु । जुनसुकै ठाउँको पनि विकास जनप्रतिनिधि, जनता र कर्मचारीको संयुक्त प्रयासले मात्र संभव हुन्छ त्यसैले रचनात्मक सहयोग र अमूल्य सुभाबको हामी आकांक्षी छौ ।

यस नगरसभा सम्पन्न गर्ने महान कार्यको क्रममा तथा योजना छनोट र प्राथमिकिकरण गर्ने कार्यमा मलाई तथा नगरकार्यपालीकालाई सहयोग गर्नु हुने र काँधमा काँध मिलाएर अहोरात्र खटिनु हुने मेरा सहकर्मी कर्मचारी साथीहरुलाई म हृदय देखि धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

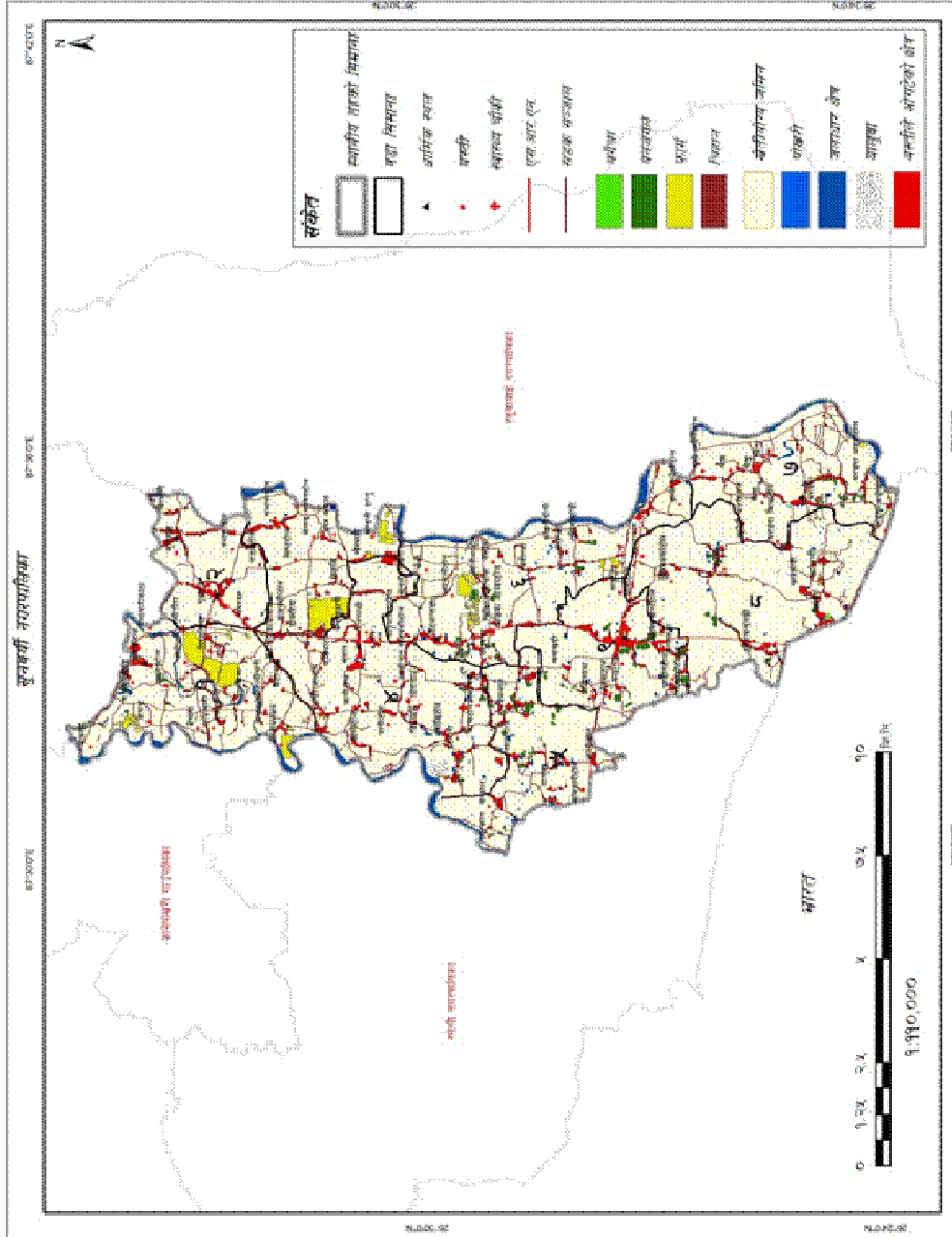
दोश्रो नगरसभा २०७५ लाई सफल पार्न सहयोग गर्नु हुने सम्पूर्ण नगरवासी दाजुभाई तथा दिदिबहिनि, मा.सांसद श्री डा.मिनेन्द्र रिजाल ज्यू, विभिन्न संघसंस्था, क्रियाशिल राजनितिक दल, पत्रकार मित्रहरु तथा रेडियो सुनाखरी एफ.एम. लाई हृदय देखि धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

वडा समितिका सदस्यज्यूहरु, विभिन्न विषयगत समितिहरुका सदस्यज्यूहरु, नगर प्रमुखज्यू, नगर उपप्रमुखज्यू तथा सम्पूर्ण नगरपालीकाका सदस्यज्यूहरु लाई दोश्रो नगरसभा सफलतापूर्वक सम्पन्न गर्नु भएकोमा हार्दिक बधाई तथा तथा धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

अनिल खनाल
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

सुनवर्षी नगरपालिकाको परिचय

ऐतिहासिक पृष्ठभूमि, नामाकरण, अवस्थिती, सिमाना र क्षेत्रफल

सुनवर्षी

नगरपालिकाको समग्र वस्तुगत विभाजन

सुनवर्षी नगरपालिका नेपालको १ नं प्रदेश अन्तर्गत मोरङ जिल्लामा पर्दछ । साविक गोविन्दपुर गाउँ विकास समितिको वडा नं ४ र हाकल रतुवामाई नगरपालिका वडा नं ५ मा अवस्थित प्राकृतिक, धार्मिक तथा सांस्कृतिक महत्व बोकेको सुनवर्षी पोखरीको नामबाट यस सुनवर्षी नगरपालिकाको नाम सुनवर्षी रहन गएको हो । यस पोखरी रहेको स्थानमा प्रत्येक वर्ष बैशाख १ गते धार्मिक मेला लाग्ने गर्दछ । विशेषगरी यस स्थलाई राजवंशी समुदायले पवित्र तिर्थस्थलको रूपमा आस्था राख्ने गर्दछन् । जनश्रुती अनुसार परापूर्वकालमा यस स्थानमा सुनवर्षी नामक राजाले राज्य गर्दथे र मानिएको घरमा विवाह तथा अन्य ठूला सांस्कृतिक वा धार्मिक कार्यहरू गर्दा आवश्यक पर्ने भाँडा तथा गहना माग्दा यसै पोखरीबाट रहस्यमयढंगले निस्कन्थे भन्ने भनाइ छ । यस पोखरीको छेउबाट बक्राहा खोला बग्ने गर्दछ ।

यसपूर्व यसको ऐतिहासिक पृष्ठभूमी हेर्दा विभिन्ना राज्यहरूको अधिनमा रही हालको अवस्थामा आइपुगेको पाइन्छ । प्राचीन कालमा यो प्राज्योतिष राज्य पछि मत्स्य देश र त्यसपछि क्रमश मिथिला राज्य, पुण्ड्र राज्य र किराँतको अधिनमा रहेको थियो । नेपाल एकीकरण भन्दा ठिक अगाडि भने यो क्षेत्र पूर्व विजयपुर, पाल्पानी सेन राज्य र मकवानपुर राज्यको अधिनमा रहेको पाइन्छ । सेनहरूको शासन पूर्व धनपाल नामक रजौटाको अधिनमा रहेको थियो । त्यस धनपाल रजौराको दरबारका शासन पूर्व धनपाल नामक रजौटाको अधिनमा रहेको थियो । त्यस धनपाल रजौराका दरबारका अवशेषहरू हालसम्म समेत संरक्षण गरेर राखिएको छ जसलाई हाल धनपाल गदीका नामले चिनिन्छ । वि.सं. १८३१ मा यो क्षेत्र पृथ्वीनारायण शाहको एकिकरण अभियान सँगै हालको नेपालमा गाभिन पुगेको हो ।

भौगोलिक हिसाबले ८७°२९'५६" देखि ८७°३६'१" पूर्वी देशान्तर र २६°२३'३६" देखि २६°३४'३५" उत्तरी अक्षांशमा अवस्थित सुनवर्षी प्रदेश नं. १ क्षेत्रको एउटा प्रमुख धार्मिक, ऐतिहासिक तथा व्यवसायिक औद्योगिक क्षेत्र हो । त्यसैगरी १०६.४ वर्ग कि.मी. क्षेत्रफल रहेको यस नगरपालिकाको उत्तरमा पथरी शनिस्चरे नगरपालिका, पश्चिमतिर रंगेली नगरपालिका र कानेपोखरी गाउँपालिका, दक्षिणमा भारतको बिहार राज्य रहेको छ भने पूर्वमा रतुवामाई नगरपालिका रहेका छन् । सुनवर्षी नगरपालिकालाई २०७३/११/२२ गते नगरपालिका घोषणा गरिएको हो । नगरपालिकाको तापक्रम वि.सं. २०७३ मा न्यूनतम ४.९ डिग्री सेल्सियसदेखि अधिकतम तापक्रम ४०.५ डिग्री सेल्सियसका बीच रहेको पाइएको छ रहेको पाईन्छ ।

मोरङ जिल्लामा नयाँ गठन भएका नगरपालिकाहरूमा विकासको राम्रो सम्भावना बोकेको नगरपालिकाको रूपमा सुनवर्षी नगरपालिका त छँदैछ, यसका अतिरिक्त यहाँका सचेत राजनैतिक दल र उत्प्रेरीत नगरवासी समेत यो नगरपालिकाका दरिलो अनि दिगो विकासको श्रोतका रूपमा रहेका छन् । यस नगरपालिकामा विभिन्न जातजाती तथा धर्म मान्ने व्यक्तिहरूको बसोबास रहेको छ । राष्ट्रिय जनगणना २०६८ को तथ्याङ्क अनुसार सबैभन्दा बढी मुसलमान जाति ८,४४७ जना (१६.६४%), दोस्रोमा राजवंशी ५,७५३ (११.३३%) र तेस्रोमा केवत ४,८६९ (९.५९ %) हरुको बसोबास रहेको छ । तराई क्षेत्रमा रहेको यस नगरमा ब्यापार, उद्योग, कलकारखाना, प्राकृतिक श्रोत तथा सामाजिक महत्वका क्षेत्रहरू रहेका छन् । औषत पारिवारिक आम्दानीमा कृषि व्यवसायको सबैभन्दा ठूलो हिस्सा रहेको छ र स्थानीय बासिन्दाको आम्दानीको अन्य मुख्य श्रोत व्यापार, उद्योग, नोकरी साथै वैदेशिक रोजगारी पनि एक हो । परम्परागत प्रणालीको कृषि व्यवसायको विकल्प खोजिरहेका यहाँका बासिन्दा

क्रमश आधुनिक जीवनशैलीमा रमाउन थालेका छन् । स्थानीय जनशक्ति मजदुरी तथा अध्ययनका लागि विदेशिने क्रम अत्यधिक बढिरहेको छ । यस नगरमा आधारभूत देखि उच्च शिक्षासम्म प्रदान गर्ने निजी र सामुदायिक गरेर ५७ विद्यालय रहेका छन् । अध्ययनका लागि यस नगरका शैक्षिक संस्थाहरूमा स्थानीय विद्यार्थीका अलावा अन्य छिमेकी गाउँपालिका/नगरपालिका तथा जिल्लाबाट समेत आउने गरेका छन् । अधिकांश घरमा विद्युतीकरण भएतापनि केही सिमान्तकृत वर्गमा रहेका नागरिक भने विद्युतीय उपभोगको पहुँचमा पुग्न सकिरहेका छैनन् । विगतमा लामो समयसम्म स्थानीय निकायमा जनप्रतिनिधिको अभाव, योजनाबद्ध विकास कार्यक्रम कार्यान्वयनमा कठिनाई तथा आवश्यक आर्थिक व्यवस्थापनमा कठिनाई हुनुले यस नगरपालिका क्षेत्रको अपेक्षित विकास हुन सकिरहेको देखिँदैन । विभिन्न समुदाय, जातजातीका मानिसको बसोबास रहेको यस क्षेत्रमा विभिन्न चाडपर्व मनाउने गरिन्छ । दशैं, तिहार, माघि, होलि, महाशिवरात्री, कृष्णजन्माष्टमी, बकरइद, रमाजान, छठपर्व, होली, बुद्धजयन्ती, क्रिष्मस आदि यहाँका प्रमुख चाडपर्वको रूपमा रहेको पाईन्छ ।

राजनैतिक तथा प्रशासनिक केन्द्र

नेपाल संविधानको धारा २९५ को उपधारा (३) बमोजिम गठित गाउँपालिका, नगरपालिका तथा विशेष, संरक्षित वा स्वायत्त क्षेत्रको संख्या तथा सिमाना निर्धारण आयोगले मिति २०७३ पुस २२ मा पेश गरेको प्रतिवेदन अनुसार माननीय संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रीको संयोजकत्वमा गठित समितिले मिति २०७३/११/२० मा पेश गरेको प्रतिवेदनको आधारमा नेपाल सरकारले मिति २०७३/११/२२ मा देहाय बमोजिम साविकका रंगेली नगरपालिका (९-११), अमरदह, गोविन्दपुर (२, ५, ६, ८, ९), वरडंगा (२, ३, ६, ८, ९) र डाइनिया गाविस समावेश गरी ९ वडाहरू कायम गरी सुनवर्षी नगरपालिका गठन गरिएको हो । हाल सुनवर्षी नगरपालिकाको संरचना यस प्रकार रहेको छ ।

तालिका नं १ : सुनवर्षी नगरपालिकाको वडा विभाजन

वडा नं.	समावेश भएका साविक गा.वि.स. र न.पा. हरु	साविकको वडा नं.
१	अमरदह	४-६
२	अमरदह	१-३
३	अमरदह	८
	गोविन्दपुर	२
४	अमरदह	७,९
	रंगेली	११
५	रंगेली	९, १०
६	गोविन्दपुर	५, ६, ८, ९
७	वरडंगा	२, ३, ६, ८, ९

८	डाइनिया	१-४
९	डाइनिया	५-९

माटोको बनावट र उर्वराशक्ति

प्राकृतिक सम्पदाको हिसाबले यो नगर कृषिको लागि उपयुक्त उर्वर माटोको धनी नगरपालिका हो । यहाँको ८८.७५ प्रतिशत भूभाग खेतीयोग्य जमिनले ओगटेको छ । त्यस्तै ०.३१ प्रतिशत जमिन वनजंगलले ओगटेको छ भने २.६३ प्रतिशत जल क्षेत्रले ओगटेको छ । नगरपालिकाको प्रमुख खाद्यान्न तथा अन्न बालीमा धान, गहुँ, मकै र दलहन वालीमा मास, मुसुरो, रहर आदी हुन् ।

नगरपालिकामा रहेका सम्भाव्यता र अवसरहरू

नगर क्षेत्रमा सेवामूलक, व्यवसाय, साना तथा ठूला उद्योगहरू, व्यापार, नोकरी वित्तीय सेवा जस्ता अवसरहरू छन् भने पोखरीहरूमा माछापालन व्यवसाय, आधुनिक कृषि व्यवसाय जस्ता थप आर्थिक विकासका सम्भाव्यताका क्षेत्रहरू रहेका छन् ।

समग्रमा यस सुनवर्षी नगरपालिकाको नगर क्षेत्रमा हेर्दा कृषि पेशा अंगाल्ने घर परिवारको संख्या उच्च रहेको छ । नगरमा रहेको खेती योग्य जमिनमा खाद्यान्नको साथै अन्य नगदे तरकारी बाली, फलफूल, उखु, तोरी, तरकारी मसला तथा जडीबुटी र पशुजन्य उत्पादन बृद्धि गर्न सकिने प्रशस्त सम्भावनाहरू रहेको छ । आधुनिक कृषि प्रविधि, मल तथा औजारको अभाव हुनाको साथै सो को अधिकतम लागत मूल्यले गर्दा सो को प्रयोगमा कमी हुन गई कृषि उत्पादनमा आवश्यकताअनुसार बृद्धि हुन सकेको छैन । जनचेतना, सीप तथा व्यावसायीकरणको अभिवृद्धि, प्रविधि हस्तान्तरणको साथै आवश्यक प्रविधि, मल, कर्जा बीउ विजनको उपलब्धतामा सरलीकरण गरेर कृषि तथा पशुजन्य उत्पादनमा बृद्धि ल्याई आर्थिक स्थितिमा सुधार ल्याउन सकिने प्रशस्त सम्भावनाहरू रहेको छ ।

विभिन्न ऐतिहासिक, धार्मिक, साँस्कृतिक एवं पुरातात्विक महत्वका स्थलहरू रहेको यो नगरपालिकाका गहनाको रूपमा विभिन्न किसिमका जातजातिका रहनसहन तथा चाडपर्व रहेका छन् भने धार्मिक, पौराणिक महत्वका स्थलहरू शिवालय मन्दिर, महाराज थान मन्दिर, दुर्गा मन्दिर, महाराज थान, विष्णु मन्दिर, शिव मन्दिर, ग्रामथान, काशीधाम, नुरी जामे मस्जिद आदि नगरका प्रमुख पर्यटकीय आकर्षणको रूपमा रहेका छन् ।

प्रदेश नं १ को प्रमुख शहर अस्थायी राजधानी विराटनगरबाट २९ कि.मीको दुरीमा रहेको यस नगरपालिका तराई क्षेत्रमा रहेको र राष्ट्रिय राजमार्ग सञ्जालमा सहज ढंगले जोडिएको नगरपालिका हो । यो नगरपालिका क्षेत्रभित्र स-साना बजार केन्द्रहरू जस्तै अमरदह, डाइनिया, टकुवा, डङ्ग्राहा आदि रहेका छन् ।

नगरपालिकाको अन्तर गाउँपालिका/नगरपालिकासँग सम्बन्ध

नगरपालिकाहरू बिच कुनै न कुनै रूपमा एक आपसमा सम्बन्ध रहेको हुन्छ । सम्बन्धको प्रकृति र दुरी नगरपालिकाहरू बिच फरक-फरक हुन सक्छ । मानव विकासको निम्ती विभिन्न स्थानहरूमा आवत जावत गर्नु पर्ने, उपलब्ध स्रोत र साधनको परिचालन गर्ने क्रममा एक गाउँले अर्को गाउँमा निर्भर रहनु पर्ने हुन्छ । ती अन्तरनिर्भरताका मुख्य क्षेत्रहरू, यातायात, बसाईसराई, कृषि तथा पशु उपज, वन पैदावर, पर्यटन, रोजगारी, प्राकृतिक स्रोत उपयोग एवं व्यवस्थापन, शिक्षा, स्वास्थ्य आदि हुन् । यस नगरपालिकाको ज्यादा सम्बन्ध नजिकमा रहेका अन्य नगरपालिकाका बजार केन्द्रहरूसँग रहेको छ । विशेषगरी नजिकमा रहेका पथरी र रंगेली साथै भारतको सिक्टी बजारमा यहाँका मानिसहरूको आवतजावत तथा वस्तुभाउ किनबेच र अन्य सम्बन्ध हुने गरेको छ । यहाँका बासिन्दाहरूलाई एक आपसमा सम्पर्क स्थापित गर्ने प्रमुख सडकहरूमा डाइनिया-अमरदह-हसन्दह हुँदै पथरी जोड्ने सडक र दोमना केचना-शन्श्चरे हुँदै पथरी जोड्ने सडकहरू छन् । साथै हुलाकी राजमार्गले समेत अन्तर नगरपालिका सम्बन्धलाई सहज बनाएको छ । विशेष गरी दोमना बजार केन्द्रमा पशु पञ्जीहरूको खरिद बिक्री हुने गर्दछ । मूलतः दैनिक उपभोग्य वस्तुहरू र अन्य प्रमुख सामग्रीहरू विराटनगर साथै पथरी र रंगेलीबाट आयात गर्ने गरिन्छ । यस अलावा भारतीय सिमा बजार सिक्टीबाट समेत सर सामानहरू भित्रिने गर्दछन् । खुल्ला सिमाका कारण भारतीय सिमा वारपारका इलाकाहरूबाट सर सामान मात्र नभएर ऐतिहासिक काल देखि नै वैवाहिक सम्बन्ध समेत गाँस्ने परम्परा रहेकोले सुनवर्षिमा समेत यो लागु हुन्छ । तराई क्षेत्र पहाडी क्षेत्रको तुलनामा सुविधा सम्पन्न भएकोले बसाई सराईको प्रवृत्ति निकै बढी देखिन्छ । भौगोलिक रूपमा एउटै क्षेत्रमा अवस्थित भएतापनि सडक यातायातको सुविधाका कारणले सुविधा उपलब्ध गाउँहरूमा सेवा लिन आउने जाने चलन रहेको छ । मौसमी रोजगारको लागि पहाडबाट तराई भर्ने प्रचलन रहेको देखिन्छ । यी विविध कारणले नगरपालिकाहरू बीचको सम्बन्ध अझ बढी सुदृढ भएको देखिन्छ । अनुपम प्राकृतिक सौन्दर्य, प्रचुर जैविक विविधता, बहुजातीय, बहुभाषीय बहुधर्म र सामाजिक विविधता एवं ऐतिहासिक तथा साँस्कृतिक सम्पदाले भरिपूर्ण नेपाल विश्व पर्यटन मानचित्रमा प्रमुख पर्यटकीय गन्तव्यस्थलको रूपमा सुपरिचित छ । यसका लागि प्रायः सबै वडामा हिन्दू धर्म अनुसारका धार्मिक स्थलहरू रहेका छन् । ग्रामथान तथा मन्दिर र मस्जिदहरू प्रशस्त संख्यामा छन् । दुई वटा चर्च पनि यहाँ छन् । तिनीहरूमध्ये केहीको नाम सूची यहाँ प्रस्तुत गरिएको छ ।

सुनवर्षी नगरपालिकामा रहेका धार्मिक स्थलहरू

क्र.स.	मन्दिर	वडा नं.	मस्जिद	वडा नं.	चर्च	वडा नं.
१	श्री शिवालय मन्दिर	२	श्री नुरी जामे मस्जिद	७	चर्च	२
२	श्री महाराज थान मन्दिर	२	श्री मसजिद	७	चर्च	८

क्र.स.	मन्दिर	वडा नं.	मस्जिद	वडा नं.	चर्च	वडा नं.
३	श्री दुर्गा मन्दिर	२	श्री मस्जिद	८		
४	श्री महाराज थान	२	मस्जिद	९		
५	श्री विष्णु मन्दिर	४				
६	श्री शिव मन्दिर	४				
७	श्री ग्रामथान	४				
८	श्री काशीधाम	४				
९	श्री शिव मन्दिर	५				
१०	श्री महाराज थान	५				
११	श्री राधाकृष्ण मन्दिर	५				
१२	श्री रामजानकी मन्दिर	५				
१३	श्री मठमन्दिर (चार वटा)	६				
१४	श्री ग्रामथान(पटियापाडा)	६				
१५	श्री ग्रामथान(गजाधर)	६				
१६	श्री ग्रामथान(सन्यासी)	६				
१७	श्री ग्रामथान(खिखिरडाँगी)	६				
१८	श्री शिव मन्दिर	७				
१९	श्री लक्ष्मी मन्दिर	७				
२०	श्री मोरियाचौढ	७				
२१	श्रीराजावली महाराज कुडेली	७				
२२	श्री महाराज थान (बरडङ्गा)	७				
२३	श्री महाराज थान (चैता)	७				
२४	श्री महाराज थान (बरडङ्गा)	७				
२५	श्री महाराज थान (बरडङ्गा)	७				
२६	श्री महाराज वली कुडेली	७				
२७	श्री दिनाभद्री मन्दिर	८				
२८	श्री सन्सारी माइ मन्दिर	८				
२९	श्री महाराज थान	८				
३०	श्री काली मन्दिर	८				
३१	श्री नागेश्वरनाथ महादेव	९				
३२	श्री सामेनाथ मन्दिर	९				
३३	श्री महावीर मन्दिर	९				

क्र.स.	मन्दिर	वडा नं.	मस्जिद	वडा नं.	चर्च	वडा नं.
३४	श्री दुर्गा मन्दिर	९				
३५	श्री सरस्वती मन्दिर	९				
३६	श्री माहाराज थान	९				

स्रोत : सुनवर्षी नगरपालिका कार्यालय, २०७३

मुख्य चाडपर्वहरू

यस नगरपालिकामा विभिन्न जाती, धर्म सम्प्रदाय र भेषभुषाका मानिसहरू बसोबास गर्दछन् । यहाँ अधिकांश मुस्लिम धर्म मान्ने मधेसी मूलका मानिसहरू छन् साथै केही पहाडी मूलका मानिसहरू पनि यहाँ रहेका छन् । सबै जातजाती र सम्प्रदायका आ-आफ्नै खाले धर्म संस्कृति र चालचलनहरू छन् । जसमा बडादशैं, तिहार, रामनवमी, इद, महारम, महाशिवरात्री, हरितालिका, श्रीपञ्चमी, श्रीकृष्ण जन्माष्टमी, विवाह पञ्चमी, छठ, होली, चैते दशैं, साउने-माघे सक्रान्ती, मातातीर्थ औंसी, अक्षय तृतीया, हरिशयनी-हरिवोधनी एकादशी, नागपञ्चमी, रक्षाबन्धन (जनैपूर्णिमा), कुशे औंसी, बालाचतुर्दशी, कोजाग्रत पूर्णिमा, श्री स्वस्थानी पूर्णिमा, नयाँ वर्ष, सोह्रश्राद्ध, बुद्धजयन्ती, क्रिशमस डे, अंग्रेजी नयाँ वर्ष, भ्यालेन्टाईन डे, आदि चाडपर्वहरू रहेका छन् ।

सुनवर्षी नगरपालिकाका जनताले मनाउने चाड पर्व तथा जात्राहरू केही आफ्नै विशिष्ट किसिमका छन् भने केही राष्ट्रिय प्रकृतिका छन् । सुनवर्षीका जनताले मनाउने केही प्रमुख पर्व तथा चाडहरू निम्न अनुसार रहेका छन् ।

जात्रा तथा मेला

१. सुनवर्षी मेला : सुनवर्षी मेला बैशाख १ गाते मनाइने एउटा पूर्वाञ्चलको ठूलो मेलाको रूपमा लिइन्छ । यो मेलामा पूर्वाञ्चलका मानिसहरूको उल्लेखीय उपस्थिति हुने गरेको पाइन्छ । विशेषगरी यहाँका आदिवासी राजवंशीहरूको आरध्यदेव महाराजा धनपाल आउने दिनको रूपमा यो पर्व मनाइन्छ ।
२. काँटा मेला : यो मेला अमरदहमा हरेक वर्ष बैशाखमा लाग्ने यहाँको चर्चित र लोकप्रिय मेला हो । विशेष गरी थारु र मैथली भाषी समुदायले काँटा नृत्य गरेर मनाउने भएकोले काँटा मेला भनिएको हो ।
३. कमलपोखरी मेला : विशेषगरी बौद्ध धर्ममा आस्था राख्ने किरात समुदायको मानिसहरूले बुद्ध जयन्तीको बेला अमरदहमा रहेको कमल पोखरीमा यो मेला मनाउने गर्दछन् ॥ यस मेलामा साकेला थानमा चण्डीनाच (साकेला) नाच्ने गरिन्छ ।

४. महाराज थान मेला: चैत वैशाखमा महिनामा मनाइने यो मेला विशेषगरी राजवंशीहरूका आराध्यदेव महाराज धनपालको पूजा आजा तथा सम्झना गरेर मनाइने गर्दछन् ।

जनसंख्याको विवरण

नेपालमा नगरस्तरमा जनसंख्याको विविध पक्षको तथ्याङ्क प्रत्येक १० वर्षमा हुने राष्ट्रिय जनगणनाको साथै नगरस्तरमा घरधुरी तथ्याङ्क संकलन मार्फत समेत प्राप्त हुने गरेको छ । यहाँ राष्ट्रिय जनगणनाबाट प्राप्त नतिजाको आधारमा जनसंख्याका विविध पक्षहरूको विश्लेषण गरिएको छ ।

जनसंख्याको विवरण

विवरण	वि.सं. २०६८
जम्मा जनसंख्या	५०७५८
पुरुष	२४९५७ (४९.१७ प्रतिशत)
महिला	२५८०१ (५०.८३ प्रतिशत)
लैंगिक दर(१०० महिलामा पुरुषको संख्या)	९६.७३
जम्मा घरधुरी	१०,७९५
औषत परिवार आकार	४.७०
५ वर्ष र सोभन्दा माथिको साक्षरता दर	५७.१४
जनघनत्व (प्रतिवर्ग कि.मी.)	४७७

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०६८

माथिको तालिकामा सुनवर्षी नगरपालिकाको जनसंख्याको विवरण दिईएको छ । राष्ट्रिय जनगणना, २०६८ अनुसार सुनवर्षी नगरपालिकाको जनसंख्या ५०,७५८ रहेको छ, जस मध्ये पुरुष ४९.१७ प्रतिशत (२४,९५७ जना) र महिला ५०.८३ प्रतिशत (२५,८०१ जना) रहेका छन् । सोही अनुसार लैंगिक अनुपात (Sex Ratio) अर्थात् प्रति १०० महिलामा पुरुषको संख्या ९६.७३ रहेको छ । जनघनत्व ४७७ जना प्रति वर्ग किलोमिटर रहेको छ । राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार यस नगरपालिकाको कुल जनसंख्या मध्ये ५६.७३ प्रतिशत १५ देखि ५९ वर्ष उमेर समूहका, ३५.५९ प्रतिशत १४ वर्ष वा सो भन्दा कम उमेरका र ७.६७ प्रतिशत ६० वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेर समूहका रहेका छन् । राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार सुनवर्षी नगरपालिकामा १०,७९५ घरपरिवार रहेका छन् । पछिल्लो राष्ट्रिय जनगणना, २०६८ बमोजिम यस नगरपालिकाको कुल जनसंख्या मध्ये १.८५ प्रतिशत (९४२ जना) अपाङ्गता भएकाहरू रहेका छन् । जसमध्ये ५६४ जना पुरुष र ३७८ जना महिला छन् । हाल यस नगरपालिकामा प्रति परिवार औषत ४.७० जना सदस्य रहेको देखिन्छ ।

वडाअनुसार क्षेत्रफल, जनसंख्या तथा घरधुरी विवरण वडाअनुसार क्षेत्रफल, जनसंख्या तथा घरधुरी विवरण

वडा नं.	जम्मा क्षेत्रफल	औषत घरधुरी आकार	जम्मा घरधुरी संख्या	पुरुष	महिला	जम्मा जनसंख्या	जनघनत्व
१	१२६८	४१३९	१,०९०	२२०४	२५७७	४,७८१	३७७
२	६७	४१३७	७८४	१६३७	१७८९	३,४२६	५११
३	८१०९	४१५६	५९५	१३०३	१४११	२,७१४	३३५
४	१७१०६	४१६३	१,४७२	३२६१	३५५२	६,८१३	३९९
५	९१०४	४१३५	१,२०३	२५८१	२६४९	५,२३०	५७९
६	१५१५	४१६२	१,४५५	३२४१	३४८५	६,७२६	४३४
७	१११०२	५१२१	१,२८२	३४१०	३२७०	६,६८०	६०६
८	१६१९५	५१०३	१,३७३	३५५६	३३५६	६,९१२	४०८
९	९३५	४१८५	१,५४१	३७६४	३७१२	७,४७६	८००
जम्मा	१०६१३९	४१७०	१०,७९५	२४९५७	२५८०१	५०,७५८	४७७

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०६८

कुल ९ वडाहरुमा संरचित यस सुनवर्षी नगरपालिकाको वडागत जनसंख्याको तुलनात्मक विश्लेषण गर्दा सबैभन्दा धेरै जनसंख्या भएको वडा नं ९ रहेको छ जसमा जम्मा जनसंख्या ७,४७६ मध्ये जहाँ पुरुषको संख्या ३,७६४ जना र महिलाको ३,७१२ जना रहेका छन् । यस वडाको औषत परिवार आकार ४.८५ र घरधुरी संख्या १,५४१ रहेको छ । त्यस्तै सबैभन्दा थोरै जनसंख्या भएको वडा नं. ३ रहेको छ जसको जनसंख्या २,७१४ जहाँ पुरुषको संख्या १,३०१ जना र महिलाको संख्या १,४११ जना रहेको छ भने घरधुरी संख्या ५९५ र औषत परिवार संख्या ४.५६ रहेको छ ।

३.६ जातजाती समूहअनुसार जनसंख्याको विवरण

सुनवर्षी नगरपालिकामा मुसलमान, राजवंशी, केवत, मुसहर, गंगाई, क्षेत्री, यादव तेली, ब्राम्हण (पहाडी), सतार, मल्लाहा, हजाम/ठाकुर, दुसाध/पासवान/पासी, खात्वे, राई, माफी, तामाङ, कामी, सन्यासी, सार्की, दमाई, नेवार, ताजपुरिया, जनजाति अन्य, दलित अन्य, तराई अन्य आदि जातका मानिसहरु बसोबास गर्दछन् । सुनवर्षी नगरपालिका मुख्य तराई भागमा भएको हुदा यहाँको सामाजिक जनजीवन तथा पद्धतिमा पनि आफ्नै विशेषता छन् । यहाँ विशेषत मुसलमान, मुसहर, राजवंशी, केवत वस्तीहरु छन् भने यी जाती लगायत विभिन्न जातिको बसोबास रहेको तथ्याङ्क देखाउँछ । यहाँ कुल जनसंख्यामा मुसलमान जाति सबैभन्दा बढी १६.६४ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । यसैगरी सुनवर्षी नगरपालिकाको जाती अनुसार जनसंख्याको वितरणलाई तल तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

सुनवर्षी नगरपालिकाको जनसंख्या र जातजातिको विवरण

क्र.सं.	जातजाति	जम्मा	प्रतिशत	क्र.सं.	जातजाति	जम्मा	प्रतिशत
१	मुसलमान	८४४७	१६.६४	१२	दुसाध/पासवान/पासी	९५१	१.८७
२	राजवंशी	५७५३	११.३३	१३	हजाम/ठाकुर	७७९	१.५३
३	केवत	४८६९	९.५९	१४	खात्वे	६४९	१.२८
४	मुसहर	४२१९	८.३१	१५	राई	६३२	१.२५
५	गंगाई	४२१०	८.२९	१६	नेवार	६०७	१.२०
६	क्षेत्री	२८४३	५.६०	१७	माभ्नी	५८७	१.१६
७	यादव	२४४४	४.८२	१८	तामाङ	५४६	१.१०
८	तेली	१९८७	३.९१	१९	ताजपुरीया	५२१	१.०३
९	ब्राम्हण (पहाडी)	१८४७	३.६४	२०	आदिवासी/जनजाती अन्य	१५४९	३.१०
१०	सतार/सन्थाल	१६७४	३.३०	२१	दलित अन्य	१६९२	३.३३
११	मल्लाहा	११९७	२.३६	२२	अन्य	२७५५	५.४३
					जम्मा	५०,७५८	१००.००

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, वि.सं. २०६८

यस नगरपालिकाको सामाजिक संरचना विविधतायुक्त रहेको पाईन्छ । नगरपालिकाको सामाजिक संरचना हेर्दा बहुभाषी, बहुधार्मिक र बहुजातिय संरचना रहेको देखिन्छ । पछिल्लो राष्ट्रिय जनगणना, २०६८ अनुसार सुनवर्षी नगरपालिकामा विभिन्न किसिमका जातजाति रहेको देखिन्छ । यसरी मोरङ जिल्लामा अवस्थित सुनवर्षी न.पा. मा विभिन्न जातजाति, समूहअनुसार जनसंख्याको अवस्थालाई हेर्दा सबैभन्दा बढी मुसलमान ८,४४७ जना (१६.६४ प्रतिशत), दोस्रोमा राजवंशी ५,७५३ (११.३३ प्रतिशत), तेस्रोमा केवत ४,८६९ (९.५९ प्रतिशत) रहेको देखिन्छ । त्यसैगरी मुसहर ४,२१९ (८.३१ प्रतिशत) र गंगाई ४,२१० (८.२९ प्रतिशत) रहेका छन् । यस्तै क्षेत्री, यादव तेली, ब्राम्हण (पहाडी), सतार, मल्लाहा, हजाम/ठाकुर, दुसाध/पासवान/पासी, खात्वे, राई, माभ्नी, तामाङ, कामी, सन्यासी, सार्की, दमाई, नेवार, ताजपुरिया, जनजाति अन्य, दलित अन्य, तराई अन्य जातिहरुको पनि बसोबास रहेको देखिन्छ ।

घरमूलीको लैङ्गिक विवरण

चौधौं योजनामा उल्लेख भए अनुसार महिला घरमूली २५.७ प्रतिशत, सम्पतिमाथि महिलाको स्वामित्व २६ प्रतिशत, महिला साक्षरता दर ५७.४ प्रतिशत र श्रम सहभागिता दर ५४ प्रतिशत रहेको छ । यसै तथ्यांकलाई आधार मानी स्थानिय सरकारको रूपमा गठित सुनवर्षी नगरपालिकाको महिला घरमूलीको विवरण उल्लेख गरिएको छ ।

घरमुलीको लैङ्गिक विवरण

वडा	पुरुष घरमुली भएको घरधुरी संख्या	महिला घरमुली भएको घरधुरी संख्या	जम्मा घरधुरी संख्या
१	७५०	३४०	१,०९०
२	५९४	१९०	७८४
३	४९२	१०३	५९५
४	१२२४	२४८	१,४७२
५	१०६६	१३७	१,२०३
६	१२३०	२२५	१,४५५
७	११२०	१६२	१,२८२
८	१२२५	१४८	१,३७३
९	१३४३	१९८	१,५४१
कुल जम्मा	९०४४	१७५१	१०७९५
प्रतिशत	८३।७८	१६।२२	१००

श्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, २०६८

नेपालको राष्ट्रिय जनगणना २०६८ को नतिजाअनुसार जम्मा १०,७९५ घरधुरी संख्या रहेको यस नगरपालिकामा ८३.७८ प्रतिशत घरमा चाहिँ पुरुषहरु नै घरमुली भएर घरको मुख्य जिम्मेवारी लिइएको पाइन्छ भने सानो हिस्सामा १६.२२ प्रतिशत महिलाहरु घरमुली भई घरको मुख्य जिम्मेवारी लिइएको देखिन्छ। विवरणलाई तल स्तम्भ चित्रमा देखाईएको छ।

नगरपालिका भू-उपयोगको विवरण

सुनवर्षी नगरपालिका विद्यमान भू-उपयोग हेर्दा नगरका ८८.७५ प्रतिशत (९४.४३ वर्ग कि.मी.) जग्गा खेतीयोग्य जमिनको रूपमा रहेको छ भने ०.३१ प्रतिशत (०.३४ वर्ग कि.मी.) वनले ओगटेको छ। नगरपालिकामा बगिरहेका विभिन्न खोलानालाको किनारमा अवस्थित यस नगरपालिका खेतीयोग्य जमिनको उर्वराशक्ति उच्च रहेको छ। त्यस्तै नगरपालिकामा जल क्षेत्रले २.६३ प्रतिशत (२.८१ वर्ग कि.मी) भूभाग ओगटेको छ। फार्मले २.०३ प्रतिशत (२.१६ वर्ग किलोमिटर), बस्तीले ५.६४ प्रतिशत (६ वर्ग किलोमिटर) र अन्यले ०.६० प्रतिशत (०.६५ वर्ग किलोमिटर) ओगटेको छ। भू-उपयोगको विस्तृत विवरण तालिकामा उल्लेख गरिएको छ।

भू-उपयोग विश्लेषण २०७४

विवरण	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मी. मा)	प्रतिशत
खेतियोग्य जमिन	९४.४३	८८.७५
वन जंगल	०.३४	०.३१
पानी	२.८१	२.६३
फार्म	२.१६	२.०३
बस्ती	६	५.६४
अन्य	०.६५	०.६०
जम्मा	१०६.४	१००.००

स्रोत : नापी विभाग, २०७४

शहरीकरणको स्वरूप

नगरपालिकाको कुल १०,७९५ परिवारहरू मध्ये, घरको जग काठको खम्बा गाडेका घरधुरी ५४.२० प्रतिशत, बाहिरी गारो बाँसजन्य सामग्री भएका घरधुरी ८३.६९ प्रतिशत र जस्ता/टिन/च्यादर छाना भएका घरधुरी ६९.५१ प्रतिशत छन्। नगरपालिकामा कुल ७१ (०.६६ प्रतिशत) परिवारहरू मात्र घर भाडा लिई बसेका छन् भने १०,५६८ (९७.९० प्रतिशत) परिवारको आफ्नै घर रहेको छ। नगरभित्र ५ (०.०५ प्रतिशत) घरहरू विभिन्न संस्थाहरूले उपयोग गरेका छन्।

मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण

नेपाल एक कृषि प्रधान देश भएकोले यहाँका मानिसहरूको परम्परागत पेशा पनि कृषि नै हो। यस नगरपालिकामा मुख्य तथा खेतीपाती तथा पशुपालनमा यहाँ बासीन्दाहरू संलग्न छन्। साथै पछिल्लो समय यहाँका किसानहरू मत्स्य पालनतर्फ पनि आकर्षित भइरहेको पाइएको छ। सुनवर्षीका मानिसहरूको पेशागत विवरण तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ। यस नगरपालिकाका ८० प्रतिशत मानिसहरू कृषि पेशामा निर्भर छन्। कृषि अन्तरगत पशुपंक्षी पालन र माछापालन पनि पर्दछन्। त्यसैगरी २० प्रतिशत मानिसहरू गैर कृषि क्षेत्रमा संलग्न छन्। गैर कृषिमा उद्योग, व्यापार र नोकरी आदि पर्दछन्।

मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण

क्र. स.	विवरण	परिवार संख्या	प्रतिशत
१	कृषि	८६३६	८०
१.१	खेतिपाती	६४७७	७५
१.२	पशुपालन	१२९५	१५
१.३	कुखुरा पालन	४३२	५
१.४	माछा पालन	४३२	५

१.५	अन्य	०	०
२	गैर कृषि	२१५९	२०
२.१	व्यापार	१९०	८.८१
२.२	उद्योग	१६	०.७३
२.३	नोकरी	४१६	१९.२७
२.४	दैनिक ज्यालादारी	५००	२३.३०
२.५	वैदेशिक रोजगार	७०९	३२.८४
२.६	अन्य भए खुलाउने	३२५	१५.०५
कुल जम्मा		१०७९५	१००

स्रोत : सुनवर्षी नगरपालिका कार्यालय, २०७३

कृषि

नगरपालिकाको ठूलो क्षेत्रफल समथर भूभागले भरिएको हुँदा कृषिका लागि प्रशस्त मात्रामा उपयोगी क्षेत्र रहेको छ। सामान्यतः कृषि प्रणालीमा मुख्य अन्न बालीहरू धान, मकै, गहुँ आदि हुन्। यस्तै दलहन बालीमा मास, मसुरो, रहर, चना उत्पादन हुने गर्दछ। तेलहन बालीमा तोरी, सुर्यमुखी र भटमास उत्पादन गरिन्छ भने तरकारी खेती आलु, प्याज, काउली, टमाटर उत्पादन हुन्छ। त्यस्तै उखु, सुर्ती, अलैंची जुट आदी नगदे बाली हुन् र यीनको उत्पादकत्व पनि राम्रो रहेको छ साथै नगरपालिकामा आँप, केरा, लिचि, कागती जस्ता फलफुल पनि उत्पादन हुने गरेको पाइन्छ।

(क) हिउँदे बाली

नगरपालिकामा उत्पादन गरिने प्रमुख हिउँदे बालीहरूमा उखु, मसुरो, चना, अरहर, मास, गहत, राजमा, भटमास, मुड, तोरी, तिल, आलस, केरा, तरकारी, आलु, मसला बाली रहेका छन्।

(ख) वर्षे बाली

नगरपालिकाका प्रमुख वर्षे बालीहरूमा धान, मकै, दलहन, भटमास, मास, मुग, गहन, वर्षे तरकारी, आलु, फलफूल, कागती निबुवा, ओखर, केरा, मसला बाली, अदुवा छन्।

कृषि सहकारी संस्थाहरूको विवरण

कृषि सहकारी संस्थाहरूको विवरण

क्र.सं.	सहकारी संस्थाको नाम	ठेगाना
१	श्री पुनर्जीवन जडिबुटी कृषि सहकारी संस्था	वडा नम्बर १
२	श्री सुखी कृषि सहकारी संस्था	वडा नम्बर १
३	श्री मानसरोवर कृषि सहकारी संस्था	वडा नम्बर २
४	श्री अमरदह बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	वडा नम्बर २
५	श्री निश्चल कृषि सहकारी संस्था लि	वडा नम्बर २

६	श्री सुखी कृषि सहकारी संस्था	वडा नम्बर १
७	श्री बमकाली कृषि सहकारी संस्था	वडा नम्बर ४
८	श्री तरकारी तथा फलफूल कृषि सहकारी संस्था	वडा नम्बर ५
९	श्री बरडङ्गा फलफूल सहकारी संस्था	वडा नम्बर ७
१०	श्री आफन्त कृषि सहकारी संस्था	वडा नम्बर ९
११	श्री अतिथि कृषि सहकारी संस्था	वडा नम्बर ९
१२	श्री अलङ्कार कृषि सहकारी संस्था	वडा नम्बर ९
१३	श्री सद्गुरु कृषि सहकारी संस्था	वडा नम्बर ९

स्रोत: सुनवर्षी नगरपालिकाको कार्यालय, २०७४

कृषक समूहहरू

नगरपालिकामा आवद्ध भएका कृषि समूहको विवरण तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

कृषक समूहको विवरण

क्र.स.	नाम	कैफियत
१	श्री वामनडोव कृषक समूह	
२	श्री कल भलक समूह	

स्रोत : सुनवर्षी नगरपालिका कार्यालय, २०७४

कृषि सम्बन्धी सेवा दिने केन्द्र तथा उपकेन्द्रहरू यस नगरपालिकाको अलिले सम्म दर्ता भएको छैनन् । यसअघि सुनवर्षी नगरपालिका बन्दा समावेश भएका पूर्व गाविसहरू गोविन्दपुर, बरडङ्गा, डायनिया र रंगेली नगरपालिकामा रहेका क्षेत्रको रंगेली कृषि सेवा केन्द्रले हेर्दथ्यो ।

सिंचाइ

सुनवर्षी नगरपालिकामा सिंचाइ सुविधा रहेको पाइदैन । यहाँ सुनसरी मोरङ सिंचाइ आयोजनाको पानी पुग्ने अवस्था देखिदैन । त्यसैले यहाँका खोलाबाट निकालिएको पानी, बोरिङ र जरूवा पानी नै सिंचाइको मुख्य स्रोत हो । कतिपय ठाउँमा डिप बोरिङ, स्यालो बोरिङ गरी सतहमुनिको पानी निकालेर सिंचाइ गरेको पाइन्छ । वर्षातको समयमा आकाशको पानी जमेर र जरूवाको पानी फैलिएर पर्याप्त हुन्छ ।

पशुपालन

नगरपालिकामा विशेषगरी गाई, भैंसी, बाखा, सुँगुर नै यहाँका मुख्य घरपालुवा जनावर हुन् । यहाँ डेरी उद्योग, व्यापारिक फार्म, गाई, भैंसी, कुखुरा फार्महरू लगायतका कृषिजन्य उद्योगहरू रहेका

छन् । नेपालको सन्दर्भमा कृषि सेवाको पुरकको पशुपालन व्यवसाय रहेको देखिन्छ, यस्तै सुनवर्षी नगरपालिकामा पनि विभिन्न व्यवसायिक तथा सामान्य पशुपालन हुने गरेको देखिन्छ ।

पशु सेवा केन्द्र तथा उपकेन्द्रहरू

विशेष गरी किसानले पालेको पशुहरूका लागि आवश्यक सल्लाह तथा उपचारका लागि सेवा पुऱ्याउने उद्देश्यले विभिन्न प्रकारका पशु सेवा केन्द्र, उपकेन्द्र र कृषक समूहहरू क्रियाशील रहेका हुन्छन् ।

साविकका गाविसहरू गोविन्दपुर, बरडङ्गा, डायनिया र रंगेली नगरपालिकामा रहेका क्षेत्रको रंगेली पशुसेवा केन्द्रले हेर्दथ्यो । अमरदह गाउँ विकास समितिमा हसन्दह पशु सेवा उपकेन्द्रले हेर्दथ्यो ।

नगरको अर्थतन्त्रको विशिष्टिकरण

नगरको अर्थतन्त्रमा वनपैदावर र प्राकृतिक सम्पदाको संरक्षण गरी सतह तथा भूमिगत सिंचाइमा आधारित दिगो कृषि प्रणालीलाई नै मेरुदण्डको रूपमा लिन सकिन्छ । साथै यो नगर व्यापारिक केन्द्र तथा पर्यटकिय क्षेत्रको रूपमा समेत रहेको छ । कृषी, पशु एवं वनजन्य कच्चा पदार्थको सुलभ उपलब्धता, नगरका सबैजसो वडाहरूमा सडक, विजुली, पानीलगायत आधारभूत औद्योगिक पूर्वाधारको विकास तथा उद्योग स्थापनाका लागि पर्याप्त समथर जमिन यस नगरपालिका रहेको हुँदा नगरमा कृषि, पशु, वनलगायतको उद्योगका साथै शैक्षिक र औषधीय पर्यटन (:भमष्अर्वा तयगचष्क० समेतको विकासको सम्भावना रहेको छ । अर्थतन्त्रका यिनै विशिष्ट क्षेत्रहरूमा नगरको विशिष्टता एवं प्राथमिकता केन्द्रित गर्नु उपयुक्त देखिन्छ ।

सहकारी संस्थाको विवरण

सहकारीलाई अर्थतन्त्रको एक महत्वपूर्ण खम्बा मानिन्छ । यसर्थ सहकारीको विश्लेषणबाट कति मानिसहरू सहकारी कर्ममा सलग्न छन् भन्ने कुरा त जानकारी हुन्छ नै साथसाथै रोजगारको अवसर, व्यापार व्यवसयमा वृद्धि, आदि जस्ता कुराहरूमा सहकारीको ठूलो योगदान रहेको पाइन्छ । यहाँ ६२ वटा सहकारी संस्थाहरू रहेका छन् जसको विवरण तलको तालिकामा दिइएको छ ।

सहकारी संस्थाको विवरण

क्र.सं.	साविकका गाविस/नपा	बचत	बहुद्देशीय	साना किसान	कृषि वा अन्य	जम्मा
१	अमरदह गाविस	५	३	०	१२	२०
२	डायनिया	३	१	१	७	१२
३	बरडङ्गा	०	०	०	३	३
४	गोविन्दपुर	५	२	०	२	९

bf>f gu/ kl/ifb -cf=j= @)&%.)&^_

क्र.सं.	साविकका गाविस/नपा	बचत	बहुद्देशीय	साना किसान	कृषि वा अन्य	जम्मा
५	रगेली	७	३	०	८	१८
	जम्मा	२०	९	१	३२	६२

स्रोत : डिभिजन सहकारी कार्यालय, मोरङ २०७३

सहकारी संस्थाको नामावली

क्र.सं.	सहकारी संस्थाको नाम	ठेगाना
१	श्री केचना सहकारी संस्था	वडा नम्बर १
२	श्री पुनर्जीवन जडिबुटी कृषि सहकारी संस्था	वडा नम्बर १
३	श्री सुखी कृषि सहकारी संस्था	वडा नम्बर १
४	श्री गिर्दलीया ऋण तथा बचत सहकारी संस्था	वडा नम्बर १
५	श्री मानसरोवर कृषि सहकारी संस्था	वडा नम्बर २
६	श्री अमरदह बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	वडा नम्बर २
७	श्री बेनीश्रीराम बहुद्देशीय सहकारी संस्था	वडा नम्बर २
८	श्री गतिशील सहकारी संस्था लिं	वडा नम्बर २
९	श्री निश्चल कृषि सहकारी संस्था लि	वडा नम्बर २
१०	श्री नौलो विाहनी बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	वडा नम्बर २
११	श्री सुखी कृषि सहकारी संस्था	वडा नम्बर १
१२	श्री बमकाली कृषि सहकारी संस्था	वडा नम्बर ४
१३	श्री कलवरी सहकारी संस्था	वडा नम्बर ८
१४	श्री तरकारी तथा फलफरुल कृषि सहकारी संस्था	वडा नम्बर ५
१५	श्री बरडङ्गा फलफूल सहकारी संस्था	वडा नम्बर ७
१६	श्री आफन्त कृषि सहकारी संस्था	वडा नम्बर ९
१७	श्री बैष्णोदेवी सहकारी संस्था	वडा नम्बर ९
१८	श्री डाइनिया समृद्धि बचत तथा ऋया सहकारी संस्था	वडा नम्बर ९
१९	श्री अतिथि कृषि सहकारी संस्था	वडा नम्बर ९
२०	श्री अलङ्कार कृषि सहकारी संस्था	वडा नम्बर ९
२१	श्री सद्गुरू कृषि सहकारी संस्था	वडा नम्बर ९

स्रोत : डिभिजन सहकारी कार्यालय, मोरङ, २०७४

नगरपालिकामा उद्योग व्यापार क्षेत्रमा लगानी गर्ने उद्देश्यका साथ बचत तथा ऋण, कृषि, वित्तिय, संचार खाद्यान्न तथा विउ उत्पादन आदि प्रकृतिका सहकारी संस्थाहरूबाट कर्जा लगानी हुने गरेको छ। साथै नियमित रुपमा सदस्यहरूबाट बचत सङ्कलन पनि गर्दै आएको देखिन्छ।

संघ संस्था तथा विभिन्न समूहहरू

यस नगरमा विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्थाहरूले समुदायमा प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रुपमा आफ्ना कार्यक्रमहरू संचालन गरिरहेका छन्। यहाँ रहेका सरकारी संस्थाहरू क्रमशः नगरपालिका कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, इलाका हुलाक, अतिरिक्त हुलाक, इलाका प्रहरी, नेपाल टेलिकम, नेपाल विद्युत प्राधिकरण, कृषि सेवा केन्द्र, पशु सेवा केन्द्र आदि रहेका छन्। यसैगरी गैरसरकारी संस्थाहरूद्वारा महिला सशक्तिकरण जनचेतना कार्यक्रमहरू संचालनमा रहेका छन्। यसका अतिरिक्त नगरमा विभिन्न समूहहरू, युवा क्लबहरू, नागरिक समाज, राजनीतिक दलहरू रहेका छन्।

यातायात

कुनै पनि क्षेत्रको आर्थिक सामाजिक विकासलाई गतिशिल बजाउन सार्वजनिक वस्तु तथा सेवा प्रवाहलाई सरल र सहज बनाउन, कृषि तथा गैह्र कृषि क्षेत्रको विकास गर्न सडक यातायात एउटा महत्वपूर्ण पूर्वाधारको रुपमा रहेको हुन्छ। नेपालको प्रदेश नम्बर १ मा पर्ने सुनवर्षी नगरपालिकाको सबै क्षेत्रहरूमा बाह्रै महिना चल्ने सडक सञ्जाल विस्तार भएको छ। नगरमा सिंचाइको व्यवस्था राम्रो भएकोले खाद्यान्न, कपास, ऊखु, परवल, आलु, तेलहन, दलहन, फलफूल, दुग्ध उत्पादन आदिको राम्रो उत्पादन भैरहेकोमा नगरका सबै वडाहरूमा सडकको सुविधा भएकाले उत्पादित वस्तुलाई बजारसम्म पुऱ्याउन सजिलो परेको देखिन्छ। नगरमा यातायातका विभिन्न साधनहरूको उपयोग भएको देखिन्छ। नगरमा रिक्सा, टेक्टर, गाडा, साइकल, ट्याक्सी, मोटरसाइकलहरूको समेत उपयोग भएको छ।

(क) बिद्यमान सडक सञ्जाल :

सुनवर्षी नगरपालिका मोरङको पुरानो सदरमुकाम रङ्गेली नगरपालिकासँग जोडिएको नगरपालिका हो। तर यसका पूर्वाधार विकासको अवस्था निकै नाजुक छ। यहाँको सडक सञ्जालको अवस्था पनि कमजोर नै छ।

(ख) यातायात सेवा

नगरपालिकामा सार्वजनिक सवारीको प्रयोग न्युन भएको छ। यसको प्रमुख कारण नगरपालिकामा यात्राको माग कम हुनु को साथै यात्रा तथा आर्थिक गतिविधि विशेषतः हाटबजार लाग्ने दिनहरूमा सिमित रहेको हुन्छ। बस बाहेक अन्य सार्वजनिक सवारी जस्तै ट्याक्सी र विद्युतीय सवारीको (ई-रिक्सा) प्रयोग हाल बढ्दै गएको देखिन्छ।

(ग) नगरपालिका कार्यालयमा पुग्न लाग्ने समय

सुनवर्षीमा नगरपालिका कार्यालयमा पुग्न लाग्ने समय एकनासको छैनन । कही पाँच मिनेटमा पुग्न सकिने ठाउँ छ भने कही दुई-अठ्ठाई घण्टा लाग्ने अवस्था पनि छ । त्यस कुरालाई तलको तालिका नम्बर १० ले प्रष्ट पार्नेछ ।

नगरपालिकाको टाढाको बस्तीबाट नगरपालिका कार्यालयमा पुग्न लाग्ने समय

वडा नं.	वाडवाट नपाको केदन्द्र पुग्नलाग्ने समदय	घरबाट सेवा प्राप्त गर्न पैदल जाँदा लाग्ने समय
१	१६ किमि	२ घण्टा ५० मिनेट
२	१४ किमि	२ घण्टा ३०
३	१३ किमि	२ घण्टा १५ मिनेट
४	८ किमि	१ घण्टा १५ मिनेट
५	७ किमि	१ घण्टा
६	५ किमि	१घण्टा १५ मिनेट
७	७ किमि	१ घण्टा
८	३ किमि	४५ मिनेट
९	० किमि	१५ मिनेट

स्रोत : सुनवर्षी नगरपालिका कार्यालय, २०७३

नगरपालिका कार्यालयदेखि प्रत्येक वडा केन्द्रसम्मको दुरी

वडा नं.	वडाको केन्द्र रहेको स्थान	नगरपालिका केन्द्रसम्मको दुरी (किमि)	कैफियत
१	जोगीघाप	१६	
२	अमरदह	१४	
३	भेलाही	१३	
४	जोगीटोल	८	
५	टकुवा	७	
६	खिरखिरडाँगी	५	
७	बरडडुगा	७	
८	हरिशचन्द्रगढी	३	
९	डायनिया	१	

स्रोत : सुनवर्षी नगरपालिका कार्यालय, २०७३

दूर सञ्चार सेवाको अवस्था

सञ्चार आजको समयका लागि अपरिहार्य विषय भएको छ । मोबाइल, ल्याण्डलाइन, आदि जस्ता प्रविधिको सञ्चार साधनको प्रयोग दिनानुदिन बढिरहेको अवस्था छ । यहाँका नागरिकहरूमा खास गरी युवा वर्गमा मोबाइलको उपभोग बढेको छ । तथापि तथ्याङ्कको आधारमा विश्लेषण गर्दा यस नगरपालिकामा हालको निम्न अवस्था रहेको पाइएको छ ।

दूर सञ्चार सम्बन्धी विवरण

क्र.स.	सञ्चार सेवाको किसिम	परिमाण	कैफियत
१	PSTN टेलिफोन लाईन	११२	
२	ए.डी.एस.एल. सेवा		
३	इन्टरनेट तथा जी.पी.आर.एस. सेवा	७	Wireless सेवाको म्बतब एकिन गर्न नसकिने भएकाले
४	मोबाइल टावर जी.एस.एम.	१०	
५	मोबाइल टावर स्काई	३	
६	जी.एस.एम. पोस्टपेड मोबाइल	६०	
७	जी.एस.एम. प्रिपेड मोबाइल	२०००	
८	स्काई पोस्टपेड मोबाइल	२०	नेपाल टेलिकम अधिकांश स्थानमा नलाग्ने लागेर सम्पर्क भए पनि आवाज नसुनिने गुनासो रहेको पाइयो ।
९	स्काई प्रिपेड मोबाइल	५६	

स्रोत: सुनवर्षी नगर कार्यपालिका कार्यालय र फोकस ग्रुप छलफल, २०७३

पत्रपत्रिका

कुनै पनि स्थानमा सञ्चार माध्यमको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । आजको युगमा विज्ञान प्रविधि तथा सञ्चारको विकासमा महत्वपूर्ण स्थान रहेको छ । संसार साँघुरिदै ९नयदबषिभम० भईरहेको अवस्थामा विश्वमा घटिरहेका विभिन्न घटनासँग जानकार रहन सञ्चार अति आवश्यक पूर्वाधार हो । सुनवर्षी नगरपालिकामा दैनिक पत्रिका गोरखापत्र, कान्तिपुर दैनिक, आदि नगरका विभिन्न वडाहरूमा पाइन्छन् ।

बत्ती बाल्न प्रयोग गरिने इन्धनको विवरण

सुनवर्षी नगरपालिकाका सबै वडाहरूमा विद्युत मर्मत संभार, महसूल असुली तथा विद्युतीकरण योजनाको कार्यान्वयन नेपाल विद्युत प्राधिकरणले गर्दै आएको छ । राष्ट्रिय जनगणना २०६८ (सन्

२०११) को नतिजाअनुसार दैनिक बत्ती बाल्न प्रयोग गरिने इन्धनमा विद्युत प्रमुख स्रोतको रूपमा रहेको देखिन्छ। नगरमा बत्ती बाल्न विद्युत प्रयोग गर्नेको घरधुरी संख्या ६,६२९ (५७.८० प्रतिशत) रहेको छ। त्यस्तै दोस्रोमा कुल घरधुरीको ४,४०६ (४०.८२ प्रतिशत) ले मट्टितेल, ८७ (०.७८१ प्रतिशत) ले सोलार र २० (०.१९ प्रतिशत) घरधुरीले गोबर ग्याँसको प्रयोग गरेको देखिन्छ। अन्य स्रोतको प्रयोग गर्ने घरधुरी संख्या ७ र उल्लेख नगरिएको घरधुरी संख्या ३६ रहेका छन्। त्यस्तै औषतमा वडागतरूपमा तुलना गर्दा प्रायः सबै वडाहरुमा विजुली र मट्टितेलको प्रयोग धेरै भएको पाइन्छ। जसको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा देखाइएको छ।

बत्ती बाल्न प्रयोग गरिने स्रोत

वडा नं.	बिजुली	मट्टितेल	गोबरग्याँस	सोलार	अन्य	उल्लेख नगरिएको	जम्मा
१	८१६	२६६	२	०	०	६	१,०९०
२	५५१	२२४	२	३	०	४	७८४
३	३२३	२५५	५	१०	२	०	५९५
४	८१०	६४५	१	८	१	७	१,४७२
५	७७०	४१२	१	१६	१	३	१,२०३
६	७८८	६४१	५	१७	२	२	१,४५५
७	४८९	७७१	२	१५	१	४	१,२८२
८	७१४	६४१	१	१३	०	४	१,३७३
९	९७८	५५१	१	५	०	६	१,५४१
जम्मा	६,२३९	४,४०६	२०	८७	७	३६	१०,७९५
प्रतिशत	५७।८०	४०।८२	०।१९	०।८१	०।०६	०।३३	१००।००

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, वि.सं. २०६८

खाना पकाउन प्रयोग गरिने इन्धनको विवरण

खाना पकाउन प्रयोग गरिने इन्धनको विवरण

वडा नं.	काठ/द उरा	मटीते ल	एल.पी. ग्याँस	कुइठा/ठो रहा	गोबरग्य ास	बिजु ली	अन्य	उल्लेख नगरिए को	जम्मा
१	७१०	७	६६	१७३	१२५	०	३	६	१,०९०
२	१५१	७	७४	४९७	५१	०	०	४	७८४
३	१९५	७	२०	२५४	९१	०	२८	०	५९५
४	२३२	१७	१८	१०८९	५३	०	५६	७	१,४७२

वडा नं.	काठ/दाउरा	मटीतेल	एल.पी. ग्याँस	कुइठा/ठोरहा	गोबरग्याँस	बिजुली	अन्य	उल्लेखनगरिएको	जम्मा
५	१०२	११	१	१०८३	१	१	१	३	१,२०३
६	२०५	२९	२१	१०९५	४३	०	६१	१	१,४५५
७	४३	१७	५	१२०५	४	०	४	४	१,२८२
८	२५०	१३	४	१००८	०	०	९४	४	१,३७३
९	२६३	६	३०	१२३०	५	०	१	६	१,५४१
जम्मा	२,१५१	११४	२३९	७,६३४	३७३	१	२४८	३५	१०,७९५
प्रतिशत	१९.९३	१.०६	२.२१	७०.१२	३.४६	०.०१	२.२३	०.३२	१००

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, २०६८

वि.सं. २०६८ को जनगणना अनुसार सुनवर्षी नगरपालिकामा परिवारमा खाना पकाउन प्रयोग गरिने प्रमुख इन्धनको रूपमा कुइठा/ठोरहा सबैभन्दा बढी ७,६३४ (७०.७२ प्रतिशत) रहेको छ । यसैगरी दोस्रोमा काठ तथा दाउरा प्रयोग गर्ने घरधुरी संख्या २,१५१ (१९.९३ प्रतिशत), गोबरग्याँस प्रयोग गर्ने घरधुरी संख्या ३७३ (३.४६ प्रतिशत), एल.पी. ग्याँस प्रयोग गर्ने २३९ (२.२१ प्रतिशत), मटीतेलको प्रयोग गर्ने ११४ (१.०१ प्रतिशत), रहेका छन् भने बिजुली प्रयोग गर्ने घरधुरी १ (०.०१ प्रतिशत) रहेको देखिन्छ । वडागत रूपमा हेर्दा समग्र सबै वडाहरूमा कुइठा/ठोरहा प्रयोग गर्नेको संख्या बढि रहेको पाइन्छ ।

सरकारी भवन

सुनवर्षी नगरपालिका क्षेत्रमा छोटो भन्सार, प्रहरी चौकी, स्वास्थ्य चौकी र अतिरिक्त हुलाकको आफ्नो भवन रहेको छ । यिनीहरूले आफ्नो दैनिक कार्यसञ्चालन आफ्नो भवनबाट गरिरहेका छन् ।

सरकारी भवन, हुलाक सेवा केन्द्र

क्र.स.	नाम	भवनको प्रकृति वटा			वडा नं.	कैफियत
		वटा	कच्ची	पक्की		
१	छोटो भन्सार कार्यालय हरिश्चन्द्र गढी	१		१	८	
२	स्वास्थ्य चौकी	१		१	८	
३	अतिरिक्त हुलाक	२	१	१		
४	नगरपालिकाको स्वामित्वमा	४		४	९	

स्रोत: सुनवर्षी नगरपालिका कार्यालय, २०७३

विद्युतीकरणको अवस्था

सुनवर्षी नगरपालिकामा विजुलीको उपभोग छ तर त्यो सबैतिर पुगेको छैन । अहिले पनि सुनवर्षी नगरपालिकाका धेरै घरका मानिसहरू विजुलीको उज्यालो उपभोग गर्नबाट बञ्चित भएकाले लालटिन वा टुकी सहारामा दैनिकी बितिरहेको छ । यस नगरपालिकामा विजुली उपयोगको अवस्था तलको तालिकाबाट प्रष्ट रूपमा बुझ्न सकिन्छ । यसबाट विजुलीका कति लाइनहरू कुन कुन प्रयोजनका लागि तानिएका छन् भन्ने कुरा पनि बुझ्न सकिन्छ ।

सहरी विद्युतीकरण

क्र.सं.	विवरण	परिमाण (संख्या)
१	ग्राहस्थ लाइन संख्या	७२४६
२	औद्योगिक लाइन संख्या	४
३	व्यापारिक संख्या	५०
४	मन्दिरमा वितरित संख्या	९३
५	खानेपानी	१
६	सडक बत्ती	—
७	अस्थायी बत्ती	—
८	सिंचाई	—
जम्मा ग्राहक संख्या		—
९	स्विचिङ्ग स्टेशन	१
१०	टान्सफर्मर संख्या	१८

स्रोत: सुनवर्षी नगरपालिका कार्यालय, २०७३

साक्षरता स्थिति

सामाजिक एवं मानव विकासको एक महत्वपूर्ण आयामको रूपमा रहेको शिक्षा क्षेत्रमा सुनवर्षी नगरपालिका कमजोर रहेको देखिन्छ । पछिल्लो राष्ट्रिय जनगणना, २०६८ अनुसार यस नगरपालिकाको साक्षरता दर ५७.१४ प्रतिशत (नेपालको ६५.९४ प्रतिशत) रहेको छ । लैंगिक हिसाबले यो नगरपालिकामा पनि अन्यत्र भन्ने केही विभेद रहेको पाईन्छ । जस्तै: यस नगरपालिकाको पुरुषको साक्षरता दर ६६.६२ प्रतिशतको तुलनामा महिलाको साक्षरता दर ४८.०२ प्रतिशत मात्र रहेको छ । पुरुष र महिलाको साक्षरता दरमा १९.५२ प्रतिशतको फरक देखिन्छ । सबैभन्दा अग्रस्थानमा रहेको काठमाण्डौ जिल्लाको साक्षरता दर ८६.२५ प्रतिशत रहेको छ भने पुच्छारामा रहेको रौतहट जिल्लाको साक्षरता दर ४१.६९ प्रतिशत रहेको छ । साक्षरताको विस्तृत विवरण तल तालिकामा र स्तम्भमा उल्लेख गरिएको छ ।

साक्षरता दर

वडा नं.	पढ्न र लेख्न सक्ने		पढ्न मात्र सक्ने		पढ्न र लेख्न नसक्ने		उल्लेख नगरिएको		जम्मा		जम्मा
	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	
१	१३८२	१३६८	७४	८१	४६२	८५०	०	०	१,९१८	२,२९९	४,२१७
२	१०३०	८९६	२०	८	३९५	७२३	०	१	१,४४५	१,६२८	३,०७३
३	८४३	७३९	३४	२५	२६३	५१६	०	०	१,१४०	१,२८०	२,४२०
४	२००९	१५७५	७६	७९	७३४	१४७८	०	२	२,८१९	३,१३४	५,९५३
५	१६६२	११८६	२८	२६	५११	१०८७	०	१	२,२०१	२,३००	४,५०१
६	१९४२	१५३९	४६	४३	८४९	१४७७	०	२	२,८३७	३,०६१	५,८९८
७	१७७६	१११०	५४	४०	१०५९	१६१५	३	६	२,८९२	२,७७१	५,६६३
८	१६०४	९५१	९६	८३	१३२८	१८२८	१	५	३,०२९	२,८६७	५,८९६
९	२०७३	१४५९	१११	११६	१०२८	१५९४	२	२	३,२१४	३,१७१	६,३८५
जम्मा	१४,३२१	१०,८२३	५३९	५०१	६,६२९	११,१६८	६	१९	२१,४९५	२२,५११	४४,००६
प्रतिशत	६६.६२	४८.१०	२.५१	२.१२	३०.८४	४९.६१	०.१०	०.१०	१००.१०	१००.१०	

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, २०६८

सुनवर्षी नगरपालिकाको साक्षरताको स्थिति वर्णन गर्नुपर्दा सबैभन्दा बढि साक्षरता दर वडा नं. १ मा ६५.२१ प्रतिशत रहेको छ जसमध्ये पुरुष साक्षरता दर ७२.०५ प्रतिशत र महिला साक्षरता दर ५९.५० प्रतिशत रहेको छ । त्यस्तै गरि सबैभन्दा कम साक्षरता दर वार्ड नं. ८ मा रहेको छ । जसमा कुल साक्षरता दर ४३.३३ प्रतिशत रहेको छ । जसमध्ये पुरुष साक्षरता दर ५९.२५ प्रतिशत र महिला साक्षरता दर ३३.१७ प्रतिशत रहेको छ । माथिको तथ्यांकलाई हेर्दा यस सुनवर्षी नगरपालिका शैक्षिक हिसाबमा सामान्य स्थानमा रहेको देखिन्छ । माथिको तालिका लाई तल स्तम्भमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

सुनवर्षी नगरपालिकामा रहेका विद्यालयको नामावली

क्र. सं	विद्यालयको नाम ठेगाना	निजी /सामुदायिक	विद्यालयको किसिम
१	श्री लोक कल्याण प्रावि, सुनवर्षी-१, जोगीघाप	सामुदायिक	आधारभूत
२	श्री मंगल सिंह मावि, सुनवर्षी-१, केचना	सामुदायिक	मा.वि
३	श्री नुनरिनी मदर्स प्रावि,सुनवर्षी-१, अमरदह	सामुदायिक	आधारभूत
४	श्री रत्न प्रावि, सुनवर्षी-१, चप्रामारी	सामुदायिक	आधारभूत
५	श्री वीरेन्द्र सार्वजनिक उच्चमावि, सुनवर्षी-२, अमरदह	सामुदायिक	मा.वि
६	श्री सरस्वती प्रावि, सुनवर्षी-३, भेलाही	सामुदायिक	आधारभूत

क्र. सं	विद्यालयको नाम ठेगाना	निजी /सामुदायिक	विद्यालयको किसिम
७	श्री सार्वजनिक निमावि, सुनवर्षी-३,बमनाडोम टोल	सामुदायिक	आधारभूत
८	श्री जनता मावि, सुनवर्षी-४, गान्धी आश्रम	सामुदायिक	मा.वि
९	श्री फूलबारी प्रावि, सुनवर्षी-४, सुरत	सामुदायिक	आधारभूत
१०	श्री वतरबडी प्रावि, सुनवर्षी-४, वतरबाडी	सामुदायिक	आधारभूत
११	श्री विष्णु आदर्श निमावि, सुनवर्षी-४,रमणपुर	सामुदायिक	आधारभूत
१२	श्री गुलेश्वरी प्रावि, सुनवर्षी-४, बन्कोल	सामुदायिक	आधारभूत
१३	श्री जानकी प्रावि, सुनवर्षी-४, गोलगाउँ	सामुदायिक	आधारभूत
१४	श्री जनता निमावि, सुनवर्षी-४, गोलगाउँ	सामुदायिक	आधारभूत
१५	श्री काली उच्च मावि, सुनवर्षी-५,काशजन	सामुदायिक	मा.वि
१६	श्री मदर्सा महमुदिया, सुनवर्षी-५, नवाजगञ्ज	सामुदायिक	
१७	श्री रामजानकी प्रावि, सुनवर्षी-५, भुङ्गिटोल	सामुदायिक	आधारभूत
१८	श्री गजाधर मावि, सुनवर्षी -६, केरउजा	सामुदायिक	मा.वि
१९	श्री जनता प्रिय प्रावि, सुनवर्षी -६,काइमी	सामुदायिक	आधारभूत
२०	श्री नजामिया बहुमुखी प्रावि , सुनवर्षी -६,गोविन्दपुर	सामुदायिक	आधारभूत
२१	श्री पटियापाडा निमावि , सुनवर्षी -६,पटियापाडा	सामुदायिक	आधारभूत
२२	श्री सन्यासी प्रावि , सुनवर्षी -६, भूपडतल	सामुदायिक	आधारभूत
२३	श्री शान्तिक्षेत्र प्रावि, सुनवर्षी -६,सिटौला टोल	सामुदायिक	आधारभूत
२४	श्री दिल प्रावि, सुनवर्षी -७,कुडैलाई	सामुदायिक	आधारभूत
२५	श्री जनता निमावि, सुनवर्षी -७,कुडैलाई	सामुदायिक	आधारभूत
२६	श्री मावि, सुनवर्षी -७,बरडङ्गा	सामुदायिक	मा.वि
२७	श्री मदर्सा हदिस्य प्रावि, सुनवर्षी -७, खान टोल	सामुदायिक	आधारभूत
२८	श्री मुनीश्री प्रावि, सुनवर्षी -७,चइता	सामुदायिक	आधारभूत
२९	श्री सीताराम प्रावि, सुनवर्षी-७, बरडङ्गा	सामुदायिक	आधारभूत
३०	श्री त्रिवेणी प्रावि, सुनवर्षी -७,सुकुमवासी टोल	सामुदायिक	आधारभूत
३१	श्री इश्लामिया प्रावि, सुनवर्षी -८,हरिश्चन्द्रपुर	सामुदायिक	आधारभूत
३२	श्री जनता प्रावि, सुनवर्षी -८,सिकटी	सामुदायिक	आधारभूत
३३	श्री महेन्द्र निमावि, सुनवर्षी -८,कुन्डली	सामुदायिक	आधारभूत
३४	श्री मदरसा रहमनिया प्रावि, सुनवर्षी -८, सिकटी	सामुदायिक	आधारभूत
३५	श्री मदरसा इस्लामिया रेसिडिया, सुनवर्षी -८,सिकटी	सामुदायिक	
३६	श्री महेन्द्र निमावि, सुनवर्षी -८,कुन्डली	सामुदायिक	आधारभूत
३७	श्री मधुमदिया प्रावि, सुनवर्षी -८,विश्वकर्माटोल	सामुदायिक	आधारभूत

क्र. सं	विद्यालयको नाम ठेगाना	निजी /सामुदायिक	विद्यालयको किसिम
३८	श्री आदर्श उच्चमावि, सुनवर्षी -९,डाइनिया	सामुदायिक	मा.वि
३९	श्री विपी प्रावि, सुनवर्षी -९,भइरवा	सामुदायिक	आधारभूत
४०	श्री हरिश्चन्द्र गढी प्रावि, सुनवर्षी -९,हरिश्चन्द्रपुर	सामुदायिक	आधारभूत
४१	श्री इस्लामिया हुसेनिया प्रावि, सुनवर्षी -९, मुसलमान टोल	सामुदायिक	आधारभूत
४२	श्री जनकल्याण प्रावि, सुनवर्षी -९,कदमगाछ	सामुदायिक	आधारभूत
४३	श्री शारदा बाल प्रावि, सुनवर्षी -९, प्रगतिटोल	सामुदायिक	आधारभूत
४४	श्री सार्वजनिक प्रावि, सुनवर्षी -९,कदमगाछी	सामुदायिक	आधारभूत
४५	श्री शान्ति प्रावि, सुनवर्षी -९,डाइनिया	सामुदायिक	आधारभूत
४६	श्री माउण्ट एभरेस्ट इङ्लिस बोर्डिङ स्कुल, सुनवर्षी-२	निजी	
४७	श्री सुनवर्षी बोर्डिङ स्कुल, सुनवर्षी - ३	निजी	
४८	श्री अरनिको मेमोरियल बोर्डिङ, स्कुल सुनवर्षी-४	निजी	
४९	श्री सनराइज इङ्लिस बोर्डिङ, स्कुल सुनवर्षी-५	निजी	
५०	श्री सभेन स्टार बोर्डिङ स्कुल, सुनवर्षी-५	निजी	
५१	श्री लिटिल स्टार इङ्लिस बोर्डिङ स्कुल, सुनवर्षी-६	निजी	
५२	श्री होलीक्रस इङ्लिस बोर्डिङ स्कुल, सुनवर्षी-६	निजी	
५३	श्री सीबी एफसी बोर्डिङ स्कुल, सुनवर्षी-७	निजी	
५४	श्री डाइनिया विलियर्स बोर्डिङ स्कुल, सुनवर्षी-९	निजी	
५५	श्री विशाल इङ्लिस बोर्डिङ स्कुल, सुनवर्षी-९	निजी	
५६	मोडेल इङ्लिस बोर्डिङ स्कुल सुनवर्षी-९	निजी	
५७	ज्योति बालकुञ्ज एकेडेमी, सुनवर्षी-९	निजी	

स्रोत : जिल्ला शिक्षा कार्यालय मोरङ २०७३

सुनवर्षी नगरपालिका क्षेत्रमा हाल उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा जसमा स्वास्थ्य संस्थाहरू, औषधी पसल तथा हाल उपलब्ध परिवार नियोजन सेवाहरू तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

नगरमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूको विवरण

क्र.सं	स्वास्थ्य सेवा	संख्या	बेड संख्या
३	प्रसुती गृह	१	३
७	स्वास्थ्य चौकी	३	

bf>f gu/ kl/ifb -cf=j= @)&%.)&^_

१०	निजी अस्पताल	२	
११	फार्मोसी	२७	
१४	क्लिनिक	५	
१७	स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी गराउने प्रतिशत	७५	
१८	दक्ष स्वास्थ्यकर्मी बाट सुत्केरी गराउने प्रतिशत	७५	
१९	सुडेनीवाट सुत्केरी गराउने प्रतिशत:	७५	
२०	भिसीटी केन्द्र संख्या:	३७	
२१	महिला स्वयम सेविका संख्या:	२०	
२२	टि.बी. उपचार केन्द्र:	३	
२३	परिवार नियोजन का ५ विधि र ३ विधीको सेवा उपलब्ध स्वास्थ्य संस्था संख्या:	२३	
२६	गर्भवती जाँच पहिलो पटकको प्रतिशत:	८०	
२७	गर्भवती जाँच चौथो पटक सम्मको प्रतिशत:	८०	
२८	सुत्केरी पश्चात जाच गराउन आउने प्रतिशत:	७०	
	औसत आयु: ५५ वर्ष (महिला: ५६ वर्ष र पुरुष: ५४ वर्ष)		

स्रोत : स्थानीय स्वास्थ्य चौकीहरू, २०७३

नगरपालिकामा रहेका बालक्लवको विवरण

क्र.सं	वडा नम्बर	बालक्लवहरूको संख्या	गाविसस्तरीय बालक्लव सञ्जाल
१	१	३	१
२	२	३	
३	३	२	
४	४	३	
५	५	२	
६	६	४	१
७	७	५	
८	८	४	१
९	९	५	
जम्मा		३१	३

स्रोत : मानव अधिकार तथा वातावरण मञ्च (फरेन) विराटनगर, २०७३

गरिबीको अवस्था

वडा नं..	गरिबीको दर प्रतिशत	गरिबीको विषमता प्रतिशत	गरिबीको गहनता प्रतिशत	कैफियत
१	१४.६	३.१	१.०	साविक गाविसको आधारमा समायोजन गरिएको
२	१४.६	३.१	१.०	
३	१७.०	३.७	१.२	
४	१९.४	४.३	१.४	
५	१९.४	४.३	१.४	
६	१९.४	४.३	१.४	
७	१६.९	३.८	१.३	
८	१९.४	४.३	१.४	
९	१९.४	४.३	१.४	
मोरङ जिल्लाको कुल	१७.२	४.१	१.०	

स्रोत : जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, मोरङ २०७३

गरिबीको प्रतिशतलाई विश्लेषण गर्दा वडा नं. १, २, ३ र ७ मा जिल्लाको भन्दा प्रतिशत दर कम छ भने बाँकी वडामा गरिबीको प्रतिशत दर बढी छ। त्यही कुरा गरिबीको विषमता प्रतिशतले पनि देखाउँछ। गरिबीको विषमताले वडा नम्बर ४, ५, ६ र ९ मा बढी देखिएको छ। गरिबीको गहनताको कुरा गर्दा १ र २ नम्बर वडाहरूको अवस्था जिल्लाको गहनता बराबर छन् भने बाँकी सबै वडाहरू जिल्लाको गहनताको प्रतिशतभन्दा बढी रहेको पाइएको छ। यसले समग्र जिल्लाको अवस्था भन्दा राम्रो रहेको दर्शाउँछ।

निर्णय नं. १

संघिय सरकारको आर्थिक ऐन, २०७५ को दफा ३४ ले स्थानिय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा ५५ मा संशोधन गरी गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको घर र सो ले चर्चेको (प्लेन्थ एरिया) जग्गामा सम्पति कर लगाउने व्यवस्था गरेको साथै दफा ५६ संशोधन गरी दफा ५५ बमोजिम सम्पति कर लागेको घरजग्गा बाहेकको अन्य जग्गामा भुमिकर (मालपोत) लगाइनेछ भनि व्यवस्था गरेकोले, सुनवर्षि नगरपालिकाको दोस्रो नगरसभाबाट पारित सुनवर्षि नगरपालिकाको आर्थिक ऐन २०७५ मा उल्लेख गरिएको एकिकृत सम्पति करको व्यवस्था कार्यान्वयन नगर्ने, नगराउने र सो को सट्टा देहाय बमोजिमको कर नगरसभाबाट अनुमोदन गराउने गरी २०७५ श्रावण १ गते देखी लागु गर्ने गराउने निर्णय गरियो ।

१. भुमिकर (मालपोत) आ.व. २०७५।०७६ को लागि: मुल्यांकनको आधारमा लगाउने

१००००० सम्मको	रु.५०
१००००१ देखी ५००००० सम्मको	रु.१५०
५००००१देखी १०००००० सम्मको	रु.२५०
१०००००१देखी१५००००० सम्मको	रु.३५०
१५ देखी २० लाख सम्मको	रु.४५०
२० देखी २५ लाख सम्मको	रु.५५०
२५ देखी ३० लाख सम्मको	रु.७००
३० देखी ३५ लाख सम्मको	रु.८५०
३५ देखी ४० लाख सम्मको	रु.१०००
४० देखी ४५ लाख सम्मको	रु.११५०
४५ देखी ५० लाख सम्मको	रु.१३००
५० देखी ५५ लाख सम्मको	रु.१५००
५५ देखी ६० लाख सम्मको	रु.१७००
६० देखी ६५ लाख सम्मको	रु.१९००
६५ देखी ७० लाख सम्मको	रु.२१००
७० देखी ७५ लाख सम्मको	रु.२३००
७५ देखी ८० लाख सम्मको	रु.२५००
८० देखी ८५ लाख सम्मको	रु.२७००
८५ देखी ९० लाख सम्मको	रु.२९००
९० देखी ९५ लाख सम्मको	रु.३१००
९५ देखी १०० लाख सम्मको	रु.३३००
१०० देखी १५० लाख सम्मको	रु.३८००
१५० देखी २०० लाख सम्मको	रु.४१००
२०० देखी २५० लाख सम्मको	रु.४४००

bf>f gu/ kl/ifb -cf=j= @)&%.)&^_

२५० देखी ३०० लाख सम्मको	रु.४७००
३०० देखी ३५० लाख सम्मको	रु.५०००
३५० देखी ४०० लाख सम्मको	रु.५३००
४०० देखी ४५० लाख सम्मको	रु.५६००
४५० देखी ५०० लाख सम्मको	रु.५९००
५०० लाख भन्दा माथि	रु.६२००

२. सम्पति कर आ.व. २०७५/०७६ को लागि

सि.नं.	बिवरण	आ.व. २०७५/०७६ का लागि दर	कैफियत
१	पक्कीघर प्रति बर्गफुट	रु.१।७०	सरकारी भवन, मठमन्दिर, सार्वजनिक महत्वको घरमा कर लिइने छैन ।
२	भुईतलामा दिवाल भइ माथि टिनको छाना भएको	बार्षिक एकमुष्ठ रु.५००	
३	टाडे काठको घर	बार्षिक एकमुष्ठ रु.२००	
४	फुसको घर (सुकुम्वासि बाहेक)	बार्षिक एकमुष्ठ रु.५०	

नोट: सम्पति कर असुल गरेर मात्र न.पा.र वडा कार्यालय बाट प्रवाह गरिने सेवा प्रदान गर्ने गराउने

नगरपालिकाको संगठनत्मक ढाँचा
जन प्रतिनिधिहरूको विवरण
सुनवर्षी नगरपालिकाको जन प्रतिनिधिहरूको विवरण

स्थानीय तह	पद	वडा नं.	उम्मेदवारको नाम	राजनीतिक दल र स्वतन्त्र	उमेर	लिङ्ग
सुनवर्षी नगरपालिका	प्रमुख		काली प्रसाद दास	नेपाली कांग्रेस	५८	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	उपप्रमुख		मञ्जु कुमारी राई	नेपाली कांग्रेस	५३	महिला
सुनवर्षी नगरपालिका	वडा अध्यक्ष	४	श्रवण कुमार राजवंशी	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	४५	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	वडा अध्यक्ष	३	टेक बहादुर विष्ट	नेपाली कांग्रेस	५१	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	वडा अध्यक्ष	७	प्रकाश यादव	संघीय समाजवादी फोरम, नेपाल	३४	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	वडा अध्यक्ष	५	राजेन्द्र कुमार दास	नेपाली कांग्रेस	४३	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	वडा अध्यक्ष	६	तेज नारायण ताजपुरीया	नेपाली कांग्रेस	५१	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	वडा अध्यक्ष	८	नुरुल मियाँ	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी)	३८	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	वडा अध्यक्ष	९	कमल किसोर सिंह गनगाई	नेपाली कांग्रेस	४६	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	वडा अध्यक्ष	२	प्रताप तामाङ्ग	नेपाली कांग्रेस	३६	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	वडा अध्यक्ष	१	टेक बहादुर भट्टराई	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी)	४७	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	सदस्य	४	ललीत नारायण राजवंशी	संघीय समाजवादी फोरम, नेपाल	५४	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	सदस्य	८	कन्हैया लाल गनगाई	नेपाली कांग्रेस	५७	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	सदस्य	५	योगेन्द्र प्रसाद राजवंशी	नेपाली कांग्रेस	४८	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	सदस्य	५	नजरुल हुसेन	नेपाली कांग्रेस	३९	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	सदस्य	६	रामचन्द्र केवरत	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	५८	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	सदस्य	४	सुक देव केवरत	संघीय समाजवादी फोरम, नेपाल	६९	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	सदस्य	७	जवुना प्रसाद दास	संघीय समाजवादी फोरम, नेपाल	३८	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	सदस्य	७	ज्यावुल रहमान	नेपाली कांग्रेस	५६	पुरुष

स्थानीय तह	पद	वडा नं.	उम्मेदवारको नाम	राजनीतिक दल र स्वतन्त्र	उमेर	लिंग
सुनवर्षी नगरपालिका	सदस्य	१	प्रेम बहादुर राई	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी)	४०	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	सदस्य	३	वज्र लाल राजवंशी	नेपाली कांग्रेस	६०	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	सदस्य	२	विनोद कुमार राजवंशी	नेपाली कांग्रेस	३६	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	सदस्य	९	मुसताक (नेपाली कांग्रेस	५०	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	सदस्य	२	तिलक चन्द्र गनगाई	नेपाली कांग्रेस	६५	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	सदस्य	९	सत्य नारायण कुम्हार	नेपाली कांग्रेस	५६	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	सदस्य	३	मान बहादुर राजवंशी	नेपाली कांग्रेस	३७	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	सदस्य	६	खड्ग प्रसाद मैनाली	नेपाली कांग्रेस	५४	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	सदस्य	१	सिराज मिया	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी)	४०	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	सदस्य	८	कन्हा मियाँ	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी)	६६	पुरुष
सुनवर्षी नगरपालिका	महिला सदस्य	७	चिन्ता मणि देवी राजवंशी	संघीय समाजवादी फोरम, नेपाल	४४	महिला
सुनवर्षी नगरपालिका	महिला सदस्य	४	बासो कुमारी गोठी	संघीय समाजवादी फोरम, नेपाल	४१	महिला
सुनवर्षी नगरपालिका	महिला सदस्य	३	शोभा कुमारी कार्की	नेपाली कांग्रेस	५४	महिला
सुनवर्षी नगरपालिका	महिला सदस्य	६	गायत्री कुमारी दास	नेपाली कांग्रेस	४४	महिला
सुनवर्षी नगरपालिका	महिला सदस्य	५	सुमित्रा देवी मण्डल केवरत	नेपाली कांग्रेस	६२	महिला
सुनवर्षी नगरपालिका	महिला सदस्य	८	शिला देवी गनगाई	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी)	४२	महिला
सुनवर्षी नगरपालिका	महिला सदस्य	९	बविता देवी साह	नेपाली कांग्रेस	४०	महिला
सुनवर्षी नगरपालिका	महिला सदस्य	२	सीता दहाल	नेपाली कांग्रेस	५२	महिला
सुनवर्षी नगरपालिका	महिला सदस्य	१	भुमिका दुलाल	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकीकृत मार्क्सवादी(लेनिनवादी)	३८	महिला
सुनवर्षी नगरपालिका	दलित महिला सदस्य	७	सीता देवी रिषिदेव	संघीय समाजवादी फोरम, नेपाल	२६	महिला
सुनवर्षी नगरपालिका	दलित महिला सदस्य	४	मीना देवी मोची	संघीय समाजवादी फोरम, नेपाल	५६	महिला
सुनवर्षी नगरपालिका	दलित महिला सदस्य	५	गल्छी देवि रिसिदेव	नेपाली कांग्रेस	५५	महिला

स्थानीय तह	पद	वडा नं.	उम्मेदवारको नाम	राजनीतिक दल र स्वतन्त्र	उमेर	लिंग
सुनवर्षी नगरपालिका	दलित महिला सदस्य	९	उर्मिला देवी खत्वे	नेपाली कांग्रेस	३०	महिला
सुनवर्षी नगरपालिका	दलित महिला सदस्य	८	दुखिया रिषिदेव	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकीकृत मार्क्सवादी(लेनिनवादी)	५६	महिला
सुनवर्षी नगरपालिका	दलित महिला सदस्य	२	जसमतिया ऋषिदेव	नेपाली कांग्रेस	४४	महिला
सुनवर्षी नगरपालिका	दलित महिला सदस्य	३	सम्भना विश्वकर्मा	नेपाली कांग्रेस	३९	महिला
सुनवर्षी नगरपालिका	दलित महिला सदस्य	६	सन्धा देवी मल्लीक	नेपाली कांग्रेस	६०	महिला
सुनवर्षी नगरपालिका	दलित महिला सदस्य	१	मञ्जु विश्वकर्मा	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकीकृत मार्क्सवादी(लेनिनवादी)	३८	महिला

आ.व. २०७५/०७६ को

**वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम एवं बजेटको सारांश
(बजेट वक्तव्य)**

श्रद्धेय सभाध्यक्ष महोदय,
प्रमुख अतिथि प्रतिनिधी सभा सदस्य माननीय डा.मिनेन्द्र रिजाल ज्यू,
प्रतिनिधी सभाका माननीय सदस्य ज्यूहरु ,
प्रदेश सभाका माननीय सदस्य ज्यूहरु,
पूर्व माननीय सभासद ज्यूहरु,
जिल्ला समन्वय समिति, प्रमुख ज्यु,
प्रमुख जिल्ला अधिकारी ज्यू,
जिल्ला स्थित राजनैतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधि ज्यूहरु,
नगर कार्यपालिका सदस्य ज्यूहरु,
नगर सभाका सम्पूर्ण सदस्य ज्यूहरु,
कार्यालय प्रमुख तथा सुरक्षा निकायका प्रमुख ज्यूहरु,
उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष ज्यू,
नागरिक समाजका संयोजक ज्यू,
गैर सरकारी संस्थाका प्रतिनिधि ज्यूहरु,
पत्रकार ज्यूहरु,
भद्र, महिला तथा सज्जनवृन्द
एवम् सुनाखरी एफ.एम वाट प्रत्यक्ष प्रसारण सुनिरहनु भएका आदरणीय सुनवर्षी नगरवासी दाजुभाई तथा दिदीबहिनीहरु ।

सुनवर्षी नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट स्थानीय तहको निर्वाचन पश्चातको दोस्रो नगरसभामा यहाँहरु समक्ष पेश गर्न पाउँदा गौरव लागेको छ । नेपालको संविधानले अवलम्बन गरेको संघीय शासन प्रणाली कार्यान्वयनको वर्तमान अवस्थामा यस सुनवर्षी नगरपालिकाको नीति, कार्यक्रम र बजेट नगर कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम प्रस्तुत गर्न पाउँदा अत्यन्तै खुसी साथ श्रद्धेय नगर प्रमुख समक्ष हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।

स्थानीय तहको निर्वाचनले एकातिर सवैजना नागरिकलाई निर्वाचित जन प्रतिनिधीहरु मार्फत राज्य शक्तिको प्रयोग गर्न अवसर प्रदान गरेको छ भने अर्को तिर संघीय लोकतान्त्रीक गणतन्त्रात्मक राज्य व्यवस्थालाई संस्थागत गर्न मार्ग प्रशस्त गरेको छ । संवैधानिक व्यवस्था बमोजिम जनताको नजिकमा सरकारको रूपमा रहेको स्थानीय तहका अधिकार प्रयोग गर्दै जन अपेक्षा अनुरूप दिगो शान्ती, स्वामीत्व, विकास र समृद्धिको गन्तव्य हासिल गर्ने चरणमा हामीले प्रवेश गरेका छौं ।

दोस्रो नगरसभाको महत्वपूर्ण अवसरमा इतिहासका विभिन्न काल खण्डहरुमा देश र जनताका हितका लागि आफ्नो अमूल्य जीवन अर्पण गर्नुहुने ज्ञात अज्ञात सहिदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्न चाहन्छु र सहिद परिवार प्रति हार्दिक संवेदना प्रकट गर्दछु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

प्रथम नगरसभाले निर्देशित गरेको योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन र समपन्न गर्ने क्रममा हामीले ठुलो अनुभव हासिल गरी यो बजेट, नीति तथा कार्यक्रममा समायोजन गर्ने प्रयास गरेका छौं । आगामी दिनमा यस नगरपालिकामा आम जनताको तिव्र आकांक्षालाई समायोजित सम्बोधन गर्दै समग्र नगरको समृद्धि तर्फ तिव्र गतिको यात्रा तय गर्नुपर्ने चुनौती पूर्ण अवस्थामा छौं । विधि र नीतिलाई पालना गर्दै यस नगर सभाबाट पारित भएका योजनाहरूको तिव्र कार्यान्वयनको ठोस प्रतिवद्धता बाट हामी सबैले अठोट लिएका छौं ।

सभाध्यक्ष महोदय,

एतिहासिक, सांस्कृतिक, राजनैतिक र प्राचीन महत्व बोकेको यस सुनवर्षी नगरपालिकामा विकासका प्रचुर संभावनाहरू रहेका छन् । यस नगरका बासिन्दाको आर्थिक, सामाजिक, शैक्षिक अवस्था तुलनात्मक रूपले वरपरका नगरपालिकाको भन्दा निकै कमजोर रहनु अत्यन्तै दुःखद छ । राज्यको पुनः संरचनाको क्रममा डाईनिया गाविस, रंगेली न.पा. को ९, १० र ११, गोविन्दपुर गाविस को वडा नं. २, ५, ६, ८ र ९, अमरदह गाविस, वरडंगा गाविस को वडा नं. २, ३, ६, ८ र ९ समेटी मिति २०७३ फाल्गुण २७ गते सुनवर्षी नगरपालिका गठन भई मिति २०७४ असार १४ गते निर्वाचित भई हामी जनप्रतिनिधीहरू आईसके पछिको परिवेशमा आगामी दिनमा नयाँ सोचका साथ विधी, पद्धति, प्रकृयाको अवलम्बन गर्दै ठोस र दिर्घकालीन महत्वका योजना सहित हामी अगाडि बढि रहेका छौं ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म यस सुनवर्षी नगरपालिकाको चालु वर्षको नीति, कार्यक्रम तथा बजेट निर्माणका क्रममा प्रमुख रूपमा लिएका निम्न आधारहरू प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु ।

- नेपालको संविधानको अनुसूची ८ र ९ मा उल्लेखित स्थानिय तहको एकल तथा साभा अधिकारको सूची,
- नेपालको संविधानमा उल्लेखित मौलिक हकहरू,
- नेपालको संविधानको भाग ५ को धारा ५९ बमोजिम आर्थिक अधिकार प्रयोग अन्तरगत संघ, प्रदेश र स्थानीय तहले आफ्नो अधिकार भित्रको आर्थिक अधिकार सम्बन्धी विषयमा कानून बनाउने, वार्षिक बजेट बनाउने, निर्णय गर्ने, नीति तथा योजना तयार गर्ने र त्यसको कार्यान्वयन गर्ने छन् ।
- नेपाल सरकारबाट अंगिकार गरेको आवधिक योजनाले लिएका नीति तथा प्राथमिकताहरू
- संघीय सरकारले अवलम्बन गरेका आर्थिक तथा वित्तीय नीतिहरू,
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४,
- विकासका समसामायिक मुद्दाहरू जस्तै : सामाजिक सुरक्षा, दिगो विकास, जलवायु परिवर्तन, विपद व्यवस्थापन, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा, लैगिक सशक्तिकरण तथा समावेशी विकास,

वालमैत्री स्थानिय शासन, वातावरण मैत्री स्थानिय शासन, वातावरण मैत्री स्थानिय शासन, खुल्ला दिशा मुक्त तथा पूर्ण सरसफाई, उर्जा संकट लगायतका सम्बन्धित विषयहरु ,

- प्रदेश सरकारले अवलम्बन गरेका नीति तथा कार्यक्रमहरु ,
- स्थानिय तहले आवश्यक देखेका अन्य विषयहरु ।

चालु वर्षको वजेटका निम्न उद्देश्यहरु रहेका छन् :

- भौतिक पूर्वाधार र संस्थागत विकासलाई विशेष प्राथमिकता दिई दिर्घकालीन र बहुवर्षिय योजना बनाई अगाडि बढ्ने,
- सेवा प्रवाहमा सहजता, पारदर्शिता, शिघ्रता, गुणस्तरियता र उत्तरदायी सेवाको सुनिश्चितता गर्ने,
- नगरपालिका प्रति आम नागरिकहरुको आस्थालाई वृद्धि गर्ने,
- लक्षित वर्गको सशक्तिकरण गर्ने ,
- नगरवासीको प्रत्यक्ष जनसहभागीतामा आधारित विकास पद्धती अवलम्बन गर्ने,

उपरोक्त उद्देश्य पुरा गर्न चालु आर्थिक वर्षका प्राथमिकताहरु:

- सडक पूर्वाधार निर्माण र स्तरोन्नती,
- कृषि , पर्यटन प्रवर्द्धन तथा कृषिको व्यवसायीकरण,
- वातावरण संरक्षण,
- रोजगारीको अवसरमा वृद्धि गरी प्रती व्यक्ति आयमा वृद्धि गर्ने,
- पर्यटकीय गन्तव्यहरुको उजागर गरी आर्थिक उपार्जन संग जोडने,
- संस्थागत क्षमतामा वृद्धि,
- सेवा प्रवाहमा प्रभावकारीता,
- सुशासनमा जोड,

चालु वजेटका नीति तथा कार्यक्रमहरु:

- हाल यस सुनवर्षी नगरपालिका भित्र सामूदायीक र निजी विद्यालयहरुबाट प्रदान गरिदै आएको शिक्षाको गुणस्तर अभिवृद्धि र समानता कायम राख्न सामूदायिक विद्यालयहरुमा रहेका व्यवस्थापन समिति र विद्यालयका पदाधिकारीहरुलाई जिम्मेवार बनाउने र निजी विद्यालयहरुको संचालन प्रकृत्यामा नियमनका लागि सुचकहरुको विकास गरी कार्यान्वयन पहल गरिनेछ ।
- यस नगरपालिकामा संचालित स्वास्थ्य केन्द्र, सामुदायीक तथा निजी अस्पताल, शहरी स्वास्थ्य केन्द्रको स्तरोन्नतीमा जोड दिदै सबै नागरिकहरुलाई गुणस्तरीय र सर्वसुलभ स्वास्थ्य सेवा प्रवाहका लागि जोड दिने नीति लिईनेछ ।

- यस सुनवर्षी नगरपालिका को आर्थिक उन्नतीको लागि राजश्वमा नयाँ श्रोतहरूको खोजी गरी नगरपालिकाको राजश्व अभिवृद्धि गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ । साथै वित्तिय अनुशासन र आन्तरिक नियन्त्रण कायम राख्न सो संग सम्बन्धित कानून र सुशासनको मुलभूत मान्यतालाई कडाईका साथ अवलम्बन गरिने नीति लिईनेछ ।
- यस सुनवर्षी नगरपालिका क्षेत्रभित्रका सबै लक्षित वर्ग (महिला, बालबालिका, आदिवासी/जनजाती, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, युवा, दलित, पिछडा वर्ग, मुस्लीम, अल्पसंख्यक, विपन्न जाजाती) को उत्थानका लागि विशेष कार्यक्रम ल्याईनेछ ।
- आगामी ३ वर्षमा नगरपालिकाका ५३ कि.मि.सडक कालो पत्रे गरिने छ ।
- नेपाल सरकारको एक स्थानिय तह एक अस्पताल (१५शैय्या) लक्ष्य अनुरूप यस नगरपालिकामा सुविधा सम्पन्न अस्पताल निर्माणका लागि संघ / प्रदेश सरकार तथा दातृ निकाय सँग माग गरिने छ ।
- अन्तराष्ट्रिय स्तरको क्रिकेट मैदानको लागि वडा नं. ७ मा पर्ती जग्गाको लगत संकलन गरी DPR निर्माण गरी संघ र प्रदेश सरकार सँग योजना माग गरिने छ ।
- बेरोजगारहरूको लगत संकलन गरी अद्यावधिक गरिने तथा बेरोजगारका लागि आगामी वर्षहरूमा आय आर्जन तथा स्वरोजगारका कार्यक्रमहरू सशक्त रुपमा लागु गरिने छ ।
- भू उपयोग निति बमोजिम नगरपालिका क्षेत्रमा शहर, वन, सडक, बसोबास क्षेत्र, खेती योग्य जग्गा, अद्योगिक क्षेत्र आदीमा सेट ब्याक निर्धारण गरेर सुन्दर, सफा र सुरक्षित नगरको पुर्वाधार विकास तथा आधुनिक कृषि प्रविधि अवलम्बन गरिने छ ।
- सिप विकास प्रशिक्षण केन्द्र स्थापना गरी वर्षभरी निरन्तर रुपमा सिप प्रशिक्षण कक्षा संचालन गर्ने तथा केन्द्रमा सिर्जित शिप (बस्तु) लाई सोही स्थानमा विक्री केन्द्र स्थापना गरेर आय आर्जन मूलक कार्यक्रम संचालन गरी रोजगारी सृजना गरिने छ र यसका लागि रु.५० लाख विनियोजन गरेको छु ।
- कृषि तथा व्यापार मेलाको आयोजना गरी स्थानिय कृषि उत्पादन तथा शिप प्रवर्धनका लागि बजार पहुँचको अधिकतम प्रयास गरिने छ ।
- होमस्टे होटल व्यवसायको लागि तालीम तथा अभिमुखिकरण गोष्ठी संचालन गरी साना तथा मझौला स्तरका अतिथि सत्कार कार्यक्रम मार्फत आयआर्जनका कार्यक्रम संचालनका लागि प्रेरित गरिने छ र यसका लागि रु.६लाख विनियोजन गरेको छु ।
- वडा, प्रदेश, संघ र अन्य निकाय संग साभेदारी गरी विकास निर्माण कार्य संचालन गरिने छ ।
- प्रत्येक वडामा प.से.प्रा, कृषि प्राविधिक, प्रहरी चौकी, स्वास्थ्य चौकी स्थापना गरिदै लगिने छ ।
- न.पा. क्षेत्र भित्रका विद्यालयहरूमा गुणस्तरिय शिक्षा का लागि विद्यार्थीको चाप, आर्थिक तथा भौतिक अवस्थाको आधारमा शिक्षक तथा विद्यालय व्यवस्थापन लाई सवल र सक्षम बनाउनका लागि उपयुक्त विधि र प्रकृया अवलम्बन गरिने छ ।

- नगरका ३६ वटै विद्यालयहरुमा नर्सरी र के.जी.का विद्यार्थीहरुलाई अंग्रेजी माध्यमबाट शिक्षा दिन कक्षा संचालन भै रहेकोमा यस लाई निरन्तरता दिदै प्रत्येक वर्ष कक्षा थप गरिदै लगिने छ ।
- छिमेकी न.पा.हरु संगको सहकार्यमा दमकल संचालन गरी आगलागिबाट हुने क्षतिलाई न्यूनिकरण गरिने छ र यसका लागि रु२लाख विनियोजन गरेको छु ।
- नगर प्रहरीको गठन , नियमन , कार्यान्वयन गर्नका लागि निर्देशिका बनाई जारी गरिने छ ।
- यस नगरपालिका अर्न्तगत शहरी स्वास्थ्य केन्द्रको स्थापना अभिवृद्धि गरिदै सम्पूर्ण वडाहरुमा शहरी स्वास्थ्य केन्द्र स्थापना कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- यस नगरपालिकाको वडा नं. १ र ६ मा लागु भएको सुनवर्षी सुरक्षित आमा कार्यक्रम आउदो आ.व. देखि सम्पूर्ण वडामा लागु गरिने छ ।
- सने रोग तथा नसने रोग सम्बन्धि विशेष कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- प्रत्येक वडामा खोप तथा गाउँ घर क्लिनिक को विस्तार गरिने छ ।
- पुर्ण खोप लगाएका बच्चाहरुलाई विशेष उपहार कार्यक्रम ल्याइएको छ ।
- यस नगर भित्र रहेका कुपोषण भएका बच्चाहरुलाई खोजी उपचारमा ल्याई बाल मृत्युदर कम गरिने तथा लगत अद्यावधिक गरिने छ ।
- स्वास्थ्य विमाको जनचेतना मूलक कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- निः शुल्क उपचार हुने रोगहरुको सिफारिश सम्बन्धि चेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- संघ, प्रदेश, दातृ निकाय, संस्था सँग समन्वय गरी विभिन्न योजना परियोजना संचालन गर्न तथा लगानी भित्र्याउन कार्यपालीकाका सदस्यहरु मध्येबाट र आवश्यक सल्लाह सुभावाका लागि विशेषज्ञ समेत राखी ४ सदस्यीय एक्शन कमिटी गठन गर्ने र सो का लागि एकमुष्ट रु. ३०००००।०० विनियोजन गरेको छु ।
- अन्तर नगरस्तरिय मेयर कप क्रिकेट टुर्नामेण्ट प्रतियोगिता आयोजना यस वर्ष देखि शुरु गरिने तथा सो का लागि गर्ने तथा सो का लागि रु. ५लाख विनियोजन गरेको छु ।
- नगरपालीका भित्र प्राविधिक शिक्षालय स्थापना तथा संचालन गर्न सम्बन्धित निकायमा आवश्यक समन्वय गरिने छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

आ.व.२०७५/०७६ को लागी वजेट प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु । आ.व. २०७५/०७६ को अनुमानित आन्तरिक आम्दानी (रु.)

आन्तरिक आम्दानी तर्फ	१,४४,००,०००।-
सशर्त अनुदान	१३,७१,००,०००।-
वित्तिय समानीकरण अनुदान तर्फ	१५,१५,९९,०००।-
राजश्व वाडफँड तर्फ	११,५२,२८,०००।-

गत वर्षको मौज्जात रकम	२,००,००,०००।-
आन्तरिक ऋण	६४,२३,०००।-

जम्मा रु.४३,८३,२७,०००।- (अक्षरूपी त्रिचालिस करोड त्रियासी लाख सत्ताइस हजार मात्र ।) अनुमान गरिएको छ । भने खर्च तर्फ चालु खर्च रु.१८,३६,००,०००।- र पुँजीगत तर्फ रु.२६,११,५०,०००।- गरी कुल खर्च रु.४४,४७,५०,०००।- अनुमान गरिएको छ । साथै न्युन हुन गएको बजेट रकम रु. ६४,२३,०००।- लाई आन्तरिक द्वारा समायोजन गरिने छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

नगरवासीको वृद्धो अपेक्षा र आवश्यकता लाई परिपुर्ती गर्न यो बजेट तथा कार्यक्रमलाई यथासम्भव जनमुखी, समावेशी र परिणाममुखी बनाउने प्रयास गरिएको छ । साधनश्रोत को सिमितताले नगरवासीका कतिपय मागहरूलाई समेटन नसकिएकोमा दुःख व्यक्त गर्दै त्यस्ता अपुरा मागहरूलाई आगामी योजनाहरूमा समेटिने प्रतिवद्धता समेत व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

अन्त्यमा

एतिहासिक, साँस्कृतिक, राजनितिक र प्राचिन महत्व बोकेको यस सुनवर्षी नगरपालिकाको दोस्रो एतिहासिक नगरसभा सम्पन्न गर्न महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नु हुने श्रद्धेय नगर प्रमुख ज्यू, प्रमुख अतिथि ज्यू, विशेष अतिथि एवं अतिथि ज्यूहरू, वडा अध्यक्ष ज्यूहरू, नगर कार्यपालिका सदस्य ज्यूहरू, नगर सभाका सदस्य ज्यूहरू प्रति विशेष धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु । साथै यस समारोहमा उपस्थित कार्यालय प्रमुख ज्यूहरू, विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी संघसंस्थाका प्रतिनिधि ज्यूहरू, संचार कर्मी साथीहरू, नगरपालिकाका कर्मचारी साथीहरू लगायत सम्पूर्ण समाजसेवी बुद्धिजिवी महानुभावहरू, यस कार्यक्रमको प्रत्यक्ष प्रशारणमा संलग्न सुनाखरी एफ. एम लाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । रेडियोका माध्यमबाट प्रत्यक्ष प्रसारण मार्फत सुनिरहनु भएका आदरणीय नगरवासीहरूमा हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । आगामी दिनहरूमा पनि यहाँहरूको सक्रिय सहभागीता, सहयोग र सहकार्यको अपेक्षा समेत गर्दछु ।

धन्यवाद

सुनवर्षि नगरपालिकाको विनियोजन ऐन

सुनवर्षि नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को सेवा र कार्यहरुको लागि स्थानीय सञ्चित कोषबाट केही रकम खर्च गर्ने र विनियोजन गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन

सभाबाट स्वीकृत मिति .२०७५।०३।२२.

प्रस्तावना : सुनवर्षि नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को सेवा र कार्यहरुको लागि स्थानीय सञ्चित कोषबाट केही रकम खर्च गर्ने अधिकार दिन र सो रकम विनियोजन गर्न बाञ्छनीय भएकोले ,

नेपालको संविधानको धारा २२९ को उप धारा (२) बमोजिम सुनवर्षि नगर सभाले यो ऐन बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस ऐनको नाम “सुनवर्षि नगरपालिकाको विनियोजन ऐन २०७५” रहेको छ । यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।
२. आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ को निमित्त सञ्चित कोषबाट रकम खर्च गर्ने अधिकार (१) आर्थिक वर्ष २०७५/२०७६ को निमित्त नगरकार्यपालिका ,वडा समिति , विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरुका निमित्त अनुसुची १ मा उल्लिखित चालु खर्च , पुजिगत खर्च र वित्तिय व्यवस्थाको रकम समेत गरी जम्मा रकम रु.४४४७५०००।००. (अक्षरेपी .चौवालिस करोड सठ्चालिस लाख पचास हजार.रुपैया मात्र) मा नबढाई निर्दिष्ट गरिए बमोजिम सञ्चित कोषबाट खर्च गर्न सकिनेछ ।
३. विनियोजन :
 - (१) यस ऐन द्वारा सञ्चित कोषबाट खर्च गर्न अधिकार दिइएको रकम आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ को निमित्त सुनवर्षि नगरपालिकाको नगर कार्यपालिका,वडा समिति र विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरुको निमित्त विनियोजन गरिनेछ ।
 - (२) उपदफा (१) मा जुन सुकै कुरा लेखिएको भए ता पनि कार्यपालिका,वडा समिति र विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरुको निमित्त विनियोजन गरेको रकम मध्ये कुनैमा बचत हुने र कुनैमा अपुग हुने देखिन आएमा नगर कार्यपालिकाले बचत हुने शीर्षक बाट नपुग हुने शीर्षकमा रकम सार्न सक्ने छ ।यसरी रकम सार्दा एक शीर्षक बाट शीर्षकको जम्मा रकमको २५ प्रतिशतमा नबढ्ने गरी कुनै एक वा एक भन्दा बढी शीर्षकहरुबाट अर्को एक वा एक भन्दा बढी शीर्षकहरुमा रकम सार्न तथा निकास र खर्च जनाउन सकिनेछ । पुँजिगत खर्च र वित्तिय व्यवस्था तर्फ विनियोजित रकम साँवा भुक्तानी खर्च र व्याज भुक्तानी खर्च शीर्षकमा बाहेक अन्य चालु खर्च शीर्षक तर्फ सार्न र वित्तिय व्यवस्था अन्तर्गत साँवा भुक्तानी खर्च तर्फ विनियोजित रकम व्याज भुक्तानी खर्च शीर्षकमा बाहेक अन्यत्र सार्न सकिने छैन ।

तर चालु तथा पुँजगत खर्च र वित्तिय व्यवस्थाको खर्च व्यहोर्न एक श्रोत बाट अर्को स्रोतमा रकम सार्न सकिनेछ ।

- ३) उपदफा (२) मा जुन सुकै कुरा लेखिएको भए तापनि एक शीर्षकबाट सो शीर्षकको जम्मा स्वीकृत रकमको २५ प्रतिशत भन्दा बढ्ने गरी कुनै एक वा एक भन्दा बढी शीर्षकहरुमा रकम सार्न परेमा नगर सभाको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

आय व्ययको विवरण -

आ. व. २०७५।०७६

अनुसूची १-

रुहजारमा .

शीर्षक	आ .व. ७५/२०७४ को यथार्थ अनुमान	आ .व. ७५/२०७४ को संशोधित अनुमान	आ७६/२०७५ .व. को अनुमान
आय:			४३८३२७
राजस्व:	२९००७	१७२९७	१४९६२८
आन्तरिक राजस्व	०	०	१४४००
राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम			११५२२८
अन्य आय	११२९७		२००००
अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण	३४६९९९	२५९९४२	२८८६९९
नेपाल सरकारबाट प्राप्त	३४६९९९	२५९९४२	२८४७००
प्रदेश सरकारबाट प्राप्त	०	२९५०	३९९९
अन्तर स्थानीय तहबाट प्राप्त			०
जनसहभागिता:		०	०
नगद सहभागिता		०	०
श्रम तथा वस्तुगत सहायता		०	०
व्यय:		०	४४४७५०
चालु खर्च		०	१८३६००
पूँजिगत खर्च		०	२६११५०
बजेट बचत न्यून/(+)(-)		०	-६४२३

bf>f gu/ kl/ifb -cf=j= @)&%.)&^_

वित्तीय व्यवस्था		०	६४२३
खुद ऋण लगानी		०	०
ऋण लगानी (-)		०	०
ऋण लगानीको सावॉ फिर्ता प्राप्ती (+)		०	०
खुद शेयर लगानी		०	०
शेयर लगानी (-)		०	०
शेयर बिक्रीबाट लगानी फिर्ता प्राप्ती (+)		०	०
खुद ऋण प्राप्ती		०	६४२३
ऋणको साँवा भुक्तानी (-)		०	०
ऋण प्राप्ती (+)		०	६४२३
			०
अन्तिम बजेट बचत (+)/न्यून (-)		०	०

आय व्ययको विवरण -

आ. व. २०७५।०७६

अनुसूची-२

रुहजारमा .

शीर्षक	आ .व. /२०७४ को ७५ यथार्थ अनुमान	आ .व. /२०७४ को ७५ संशोधित अनुमान	आ .व. /२०७५ को ७६ अनुमान
आय:			४३८३२७
आन्तरिक राजस्व:	२९००७	१७२९७	१४४००
सम्पत्ती कर	०	०	७५००
घरबहाल कर	०	०	१०००
घरजग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क	०	०	२५००
सवारी साधन कर	०	०	१००
सेवा शुल्क स्थानीय) पूर्वाधार तथा सेवा उपयोगमा(०	०	२००
दस्तुर स्थानीय तहबाट) हुने सिफारिस लगायतमा(०	०	१५००
पर्यटन शुल्क	०	०	२५
विज्ञापन कर	०	०	७५
व्यवसाय कर	०	०	८००
भूमिकर (मालपोत)	०	०	५०
मनोरञ्जन कर	०	०	५०
बहाल विटौरी घर जग्गा कर	०	०	५००
मृत वा मारिएका जीव जन्तुको हाड, सिंग, प्वाँख, छालामा कर	०	०	१००
प्राकृतिक स्रोत साधनव्यवसायिक कर	०	०	०

bf>f gu/ kl/ifb -cf=j= @)&%.)&^_

शेयर लगानीबाट प्राप्त लाभांश तथा पूँजिगत लाभ आय	0	0	0
ऋण लगानीबाट प्राप्त व्याज आय	0	0	0
आन्तरिक ऋण	0	0	0
राजस्व बाँडफाँड:	0	0	११५२२८
राजस्व बाँडफाँड प्राप्ति (+)	0	0	११५२२८
राजस्व बाँडफाँड हस्तान्तरण (-)	0	0	0
अन्य आय:	११२९७	११२९७	२००००
साविक स्थानीय निकायबाट हस्तान्तरण भई प्राप्त रकम	0	0	0
बेरुजु असुली	0	0	0
गत वर्षको नगद मौज्जात	११२९७	११२९७	२००००
अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण:	३४६९९९	३७९९९८	२८८६९९
नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान:	३४६९९९	३७७०४८	२८४७००
वित्तीय समानीकरण अनुदान	२५९९४२	२५९९४२	१४७६००
सशर्त अनुदान	८७८५७	११७९०६	१३७९००
समपूरक अनुदान	0	0	0
विशेष अनुदान	0	0	0
प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान:	0	२९५०	३९९९
वित्तीय समानीकरण अनुदान	0	0	३९९९
सशर्त अनुदान	0	२९५०	0
समपूरक अनुदान	0	0	0
विशेष अनुदान	0	0	0
अन्य स्थानीय तहबाट प्राप्त अनुदान:	0	0	
सशर्त अनुदान	0	0	0

bf>f gu/ kl/ifb -cf=j= @)&%.)&^_

समपूरक अनुदान	0	0	0
विशेष अनुदान	0	0	0
जनसहभागिता:	0	0	0
नगद सहभागिता	0	0	0
श्रम तथा वस्तुगत सहायता	0	0	0
जम्मा	३७६००६	३९६४९५	४३८३२७

अनुसूची ३ -

शीर्षक	आ ७४/२०७३.व. को यथार्थ	आ ७५/२०७४.व. को अनुमान	आ ७५/२०७४.व. को संशोधित अनुमान	आ ७६/२०७५.व. को अनुमान	श्रोत								
					आन्तरिक श्रोत	राजस्व बाँडफाँड			अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभा गिता
						नेपाल सरका र	प्रदेश सरका र	स्थानी य तह	नेपाल सरका र	प्रदेश सरका र	स्थानी य तह		
चालु खर्च	०	६३,८३३,९८३	५२,२७१,०००	१८३,६००,०००	१४,४००,०००	२६,६००,०००	०	०	१४२,५००,०००	०	०	१००,०००	०
कर्मचारी पारिश्रमिक	०	१२,४७०,०००	८,०००,०००	१०,०००,०००	२,५००,०००	७,५००,०००			०	०	०	०	०
पदाधिकारीह रुको पारिश्रमिक	०	०	८,१००,०००	८,१००,०००	८,१००,०००				०	०	०	०	०
पोशाक	०	३९०,०००	१५०,०००	३००,०००	३००,०००	३००,०००							

bf>f gu/ kl/ifb -cf=j= @)&%.)&^_

महंगी भत्ता	०	६००,०००	२५०,०००	९५०,०००		९५०,०००							
कर्मचारीको बैठक भत्ता	०			२००,०००		२००,०००							
कर्मचारीको प्रोत्साहन तथा पुरस्कार	०			३,०००,०००		३,०००,०००							
अन्य भत्ता	०	९,८६९,७००	३,८००,०००	१००,०००		१००,०००			०				
पदाधिकारीहरुको बैठक भत्ता	०			१,४००,०००	१,४००,०००								
पदाधिकारीहरुको अन्य सुविधा	०			४००,०००	४००,०००								

योगदानमा आधारित निवृत्तभरण तथा उपदान कोष खर्च				३००,०००		३००,०००							
योगदानमा आधारित विमा कोष खर्च				२००,०००		२००,०००							
कर्मचारी कल्याण कोष	०			२००,०००		२००,०००							
पानी तथा विजुलि	०	५८९,०००	४५०,०००	३५०,०००		३५०,०००			०				
सञ्चार महसुल	०	१,२९०,०००	१,२९०,०००	४००,०००		४००,०००			०				
सार्वजनिक उपयोगिताको सेवा खर्च	०			२००,०००		२००,०००							

bf>f gu/ kl/ifb -cf=j= @)&%.)&^_

इन्धन पदाधिकारी	०			४००,०००	४००,०००				०				
इन्धन कार्यालय प्रयोजन	०	२,१०६,०००	१,६००,०००	१,००,०००	१,००,०००	१,००,०००			०				
घरभाडा	०	१,०००,०००	७००,०००	६००,०००	६००,०००	६००,०००			०				
अन्य भाडा	०	१,७५०,०००	१,७५०,०००	१००,०००	१००,०००							१००,०००	
सवारी साधन मर्मत खर्च	०	१,६००,०००	१,२००,०००	४००,०००	४००,०००	४००,०००							
बिमा तथा नविकरण खर्च	०	१००,०००	९२,०००	१००,०००	१००,०००	१००,०००							

bf>f gu/ kl/ifb -cf=j= @)&%.)&^_

मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च	०	०	०	३००,०००	०	३००,०००			०	०	०	०	०
निर्मित सार्वजनिक सम्पतिको मर्मत सम्भार	०	१००,०००	५००,०००	१,५००,०००		१,५००,०००							
अन्य सम्पतिहरूको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार खर्च	०			२००,०००		२००,०००							
मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	०	३,२२४,०००	३,०००,०००	१,५००,०००	०	१,५००,०००			०	०	०	०	०
पुस्तक तथा सामाग्री खर्च	०	१२०,०००	५०,०००	१००,०००	०	१००,०००			०	०	०	०	०
इन्धन अन्य प्रयोजन	०	९०,०००	५०,०००	१००,०००		१००,०००							

पत्रपत्रिका छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	○			१००,०००		१००,०००							
अन्य कार्यालय संचालन खर्च	○			२००,०००		२००,०००							
सेवा र परामर्श खर्च	○	१,३५०,०००	१,०००,०००	३००,०००		३००,०००							
सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर संचालन खर्च	○			२००,०००		२००,०००							
करार सेवा शुल्क	○			१,०००,०००		१,०००,०००							
सरसफाई सेवा शुल्क	○			२००,०००		२००,०००							

अन्य सेवा शुल्क	०	१,५४३,१८०	५००,०००	२००,०००		२००,०००							
कर्मचारी तालिम खर्च	०	४८६,०००	३५६,०००	५००,०००		५००,०००							
सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धि खर्च	०	६५०,०००	८८३,०००	३००,०००		३००,०००							
उत्पादन सामाग्री सेवा खर्च	०			२००,०००		२००,०००							
कार्यक्रम खर्च	०	१७,६७२,१०३	१४,०००,०००	५००,०००		५००,०००							
विविध कार्यक्रम खर्च	०			२००,०००		२००,०००							

bf>f gu/ kl/ifb -cf=j= @)&%.)&^_

अनुगमन, मुल्याङ्कन खर्च	०	१,४२५,०० ०	६००,०००	६००,०००	६००,०००	६००,०००								
भ्रमण खर्च	०	१,२००,०००	१,५००,०००	१,२००,०००	१,२००,०००	१,२००,०००								
विविध खर्च	०	२,६५४,०००	२,३००,०००	१,०००,०००	१,०००,०००	१,०००,०००								
सभा सञ्चलान खर्च	०	६००,०००	७००,०००	६००,०००	६००,०००	६००,०००								
आन्तरिक ऋणको व्याज	०			३००,०००	३००,०००	३००,०००								
सेवा निवृत्तको औषधि उपचार	०	२५०,०००	१५०,०००	०	०	०			०	०	०	०	०	०
अन्य सहायता	०	५००,०००	५००,०००	५००,०००	५००,०००	५००,०००								

निशर्त चालु अनुदान ९) वटा (वडाहरूलाई				५,४००,०००					५,४००,०००				
शशर्त अनुदान				१३७,१००,०००					१३७,१००,०००				
पूँजिगत खर्च	०	२१९,२०८,२४३	२१४,९५६,२४३	२६१,१५०,०००	२०,०००,०००	६५,२००,०००	७,८२८,०००	१५,६००,०००	१४२,२००,०००	३,९९९,०००	०	६,३२३,०००	०
जग्गा खरिद	०	०	०	०	०				०	०	०	०	०
भवन निर्माण	०	०	०	१३,०००,०००	०	१३,०००,०००				०	०	०	०

फर्निचर	0	2,590,226	2,590,226	4,00,000	0	4,00,000			0	0	0	0	0
सवारी साधन	0	11,400,000	11,400,000	4,000,000	0	4,920,000			0	0	0	50,000	0
मेशिनरी औजार	0	2,500,000	2,500,000	4,00,000	0	4,00,000			0	0	0	0	0
सार्वजनिक निर्माण	0	58,496,097	50,266,097	169,440,000	20,000,000	16,650,000	7,525,000	14,600,000	99,200,000	3,999,000	0	6,283,000	0
शशर्त पूजिगत अनुदान समपुरक) (कोष		20,000,000	13,000,000	15,000,000		20,000,000							
विभिन्न कोष		9,000,000	9,000,000	4,600,000		4,600,000							

bf>f gu/ kl/ifb -cf=j= @)&%.)&^_

शशरुत डूऑरगत अनुदान ९) वटा (वडाहरूलाइ		८५,५००,०००	८५,५००,०००	४५,०००,०००					४५,०००,०००				
डूऑरगत अनुसन्धान तथा डरामशरु	०	३,०००,०००	१०,०००,०० ०	५,०००,०००	०	५,०००,०००				०	०	०	०
कुल खरुव	०	२८३,०४२,२२६	२६७,२२७,२४३	४४४,७५०,०००	३४,४००,०००	९१,८००,०००	७,८२८,०००	१५,६००,०००	२८४,७००,०००	३,९९९,०००	०	६,४२३,०००	०

वार्षिक विकास कार्यक्रम

आ.व ०७५।०७६

अनुसूची४-

क्र.सं.	कार्यक्रमआयोजनाको नाम/ कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	श्रोत					
				आन्तरिक श्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
					नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		
१	प्रथम प्राथमिकतामा परेका सडकहरु								
१।१	विभिन्न सडकहरु कालोपत्रे		१००,०००,०००						
१।१।१	झुंगी टोल देखि केचना शुक्रवारे सडक कालोपत्रे								
१।१।२	प्रश्रलालको घरदेखि रंगेली न पा (आमगाछी) जोड्ने सडक डुम्मरलाल मार्ग कालोपत्रे								
१।१।३	हुलाकी मार्ग मल्दैया टोल सिक्किट ट्रान्सफर्मर गुलामुद्दिनको घर सम्म कालोपत्रे								
१।१।४	झपडतल वरडंगा बोर्डर सम्म सडक कालोपत्रे								
१।१।५	हुलाकी मार्ग केरौजा सुँगा सडक कालोपत्रे								
१।१।६	अमरदह पिपल चौक गिर्दलीया हुँदै वरालटोल सम्म सडक कालोपत्रे								

क्र.सं.	कार्यक्रमआयोजनाको नाम/ कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	श्रोत					
				आन्तरिक श्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
					नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		
१११७	गैडग्रा वेलडाँगी चौक भवनलाल पोखरी सम्म सडक कालोपत्रे								
१११८	सुनवर्षि भेलाही हुँदै गान्धि आश्रम जाने सडक कालोपत्रे								
आर सि सि कल्भर्ट निर्माण									
११२१	झपडतल कुढैली सडक मरिया खोलामा कल्भर्ट								
११२२	सिक्किट सिताराम प्रा बि सडक मरिया खोलामा कल्भर्ट								
११२३	धोकरिया छेउ पूर्व सुनवर्षि जाने बाटोमा कल्भर्ट								
दोश्रो प्राथमिकतामा परेका सडकहरु									
११३१	खिखिरडाँगी गाइडाग्रा सम्म								
११३२	अमरदह गिर्दलिया जोगिटार केचना कानेपोखरी डाँसखोला सम्म								
११३३	वक्राहा वरडंगा सिक्किट सम्म								
११३४	राम शिवाकोटी सुरत सुनवर्षि सम्म								

क्र.सं.	कार्यक्रमआयोजनाको नाम/ कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	श्रोत					
				आन्तरिक श्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
					नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		
१।३।५	५ नं वडा कार्यालय चौक देखि वनकोल सम्म								
१।३।६	पदम बहादुरको घरदेखि डायनिया पत्थरी सडक सम्म								
२	अन्य कार्यक्रम								
२।१	समपुरक कोष		१८,०००,०००						
२।२	सवारी साधन		५,०००,०००						
२।३	विद्युतिकरण सिंचाई		१०,०००,०००						
२।४	नदी नियन्त्रण		५,०००,०००						
२।५	अनुसन्धान तथा परामर्श सेवा		५,०००,०००						
२।६	नगरपालिका भवन		९,०००,०००						
२।७	वडा कार्यालय भवन संख्या ५		४,०००,०००						
२।८	खानेपानी आयोजना		२,०००,०००						
२।९	आइ टि पार्क तथा सवारी निषेधित क्षेत्र		१,५००,०००						
२।१०	शिप विकास प्रशिक्षण तथा विक्रि केन्द्र		५,०००,०००						

bf>f gu/ kl/ifb -cf=j= @)&%.)&^_

क्र.सं.	कार्यक्रमआयोजनाको नाम/	कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	श्रोत					
					आन्तरिक श्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
						नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		
२।११	लक्षित वर्ग			२,५००,०००						
२।१२	पर्यटन कार्यक्रम कमलपोखरी			२,०००,०००						
२।१३	मेयरकप क्रिकेट टुर्नामेण्ट			१,०००,०००						
२।१४	ओ डि एफ सरसफाइ कार्यक्रम			१,२००,०००						
२।१५	खानेपानी हैण्डपम्प वितरण २०० थान			३००,०००						
२।१६	होमस्टे तालिम तथा प्रशिक्षण			६००,०००						
२।१७	जेष्ठ नागरिक सम्मान तथा अन्य कार्यक्रम			३००,०००						
२।१८	विभिन्न संघ संस्था विद्यालय तथा प्रहरीचौकि			१,५००,०००						
२।१९	दमकल सञ्चालन			२००,०००						
२।२०	एकिकृत सम्पतिकर कार्यक्रम			१,०००,०००						
२।२१	सुरक्षा व्यवस्थापन सिसि टिभि			२००,०००						
२।२२	सूचना प्रविधि			१,०००,०००						
२।२३	पञ्जिकरण व्यवस्थापन			५०,०००						

क्र.सं.	कार्यक्रमआयोजनाको नाम/	कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	श्रोत					
					आन्तरिक श्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
						नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		
२।२४	राजस्व अभिवृद्धि कार्यक्रम			३००,०००						
२।२५	सामाजिक परीक्षण			५०,०००						
२।२६	सूचना तथा सञ्चार व्यवस्थापन एफ एम सञ्चलान			२००,०००						
२।२७	वार्षिक योजना प्रकाशन			२००,०००						
२।२८	जेसी अडिट			२००,०००						
२।२९	वार्षिक समिक्षा			२००,०००						
२।३०	सार्वजनिक सुनवाइ			१५०,०००						
२।३१	फर्निचर			५००,०००						
२।३२	मेशिनरी सामान			५००,०००						
३	विषयगत शाखाहरु									
३।१	वन शाखा			४००,०००						
३।२	महिला तथा बालबालिका शाखा			१,५००,०००						
३।३	खेलकुद तथा शिक्षा शाखा			१०,०००,०००						

क्र.सं.	कार्यक्रमआयोजनाको नाम/	कार्यान्वयन हुने स्थान	लक्ष्य	विनियोजन रु.	श्रोत					
					आन्तरिक श्रोत	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			ऋण	जनसहभागिता
						नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	स्थानीय तह		
३।४	कृषि शाखा			७,०००,०००						
३।५	स्वास्थ्य शाखा			१०,०००,०००						
३।६	पशु शाखा			४,०००,०००						
४	विभिन्न कोष									
४।१	विपद व्यवस्थापन कोष			१,०००,०००						
४।२	मर्मत सम्भार कोष			२,०००,०००						
४।३	कर्मचारी कल्याण कोष			१,०००,०००						
४।४	वन तथा वातावरण कोष			२००,०००						
४।५	महिला तथा बालबालिका कोष			२००,०००						
४।६	गरिबि निवारण कोष			२००,०००						
५	सशर्त पूँजिगत अनुदानवटा ९) (बडाहरूलाइ			४५,०००,०००						
जम्मा				२६१,१५०,०००						

वडास्तरीय योजनाहरू

वडा नं. १		
क्र.सं.	योजना तथा कार्यक्रम	विनियोजित बजेट
भौतिक पूर्वाधार तर्फ (७०%):-३५,००,०००।-मध्ये		
१	ढाका थापाको घर देखि पश्चिम जाने सडक स्तरोन्नती, सुनवर्षी न.पा.-१	२,५०,०००
२	किरण देव राई को घर देखी मनिष राईको घर हुँदै मान बहादुर राईको घर दक्षिण जाने सडक ग्राभेल, सुनवर्षी न.पा.-१	५,००,०००
३	खयरटोकी हरि प्रसाद दुलाल टोल जाने सडक स्तरोन्नती, सुनवर्षी न.पा.-१	२,५०,०००
४	कालावञ्जर गान्धी मनमोहन मार्ग देखी डाँसखोला सम्म जोडिने सडक स्तरोन्नती, सुनवर्षी न.पा.-१	१,५०,०००
५	बज्राघाट टिका राईको घर पश्चिम जाने सडक स्तरोन्नती, सुनवर्षी न.पा.-१	३,००,०००
६	मान बहादुर श्रेष्ठको घर देखि बालुवाटार जाने सडक ग्राभेल, सुनवर्षी न.पा.-१	२,००,०००
७	कब्रस्थान घेरावारा, सुनवर्षी न.पा.-१	४,५०,०००
८	राई टोल पश्चिम उत्तर डाँसखोला नदि कटान नियन्त्रण, सुनवर्षी न.पा.-१	४,००,०००
९	रेशम चौक देखि बलभिट्टा जाने सडक स्तरोन्नती, सुनवर्षी न.पा.-१	१,५०,०००
१०	ह्युम पाईप खरिद, सुनवर्षी न.पा.-१	२,००,०००
११	योजना अनुगमन खर्च,सुनवर्षी न.पा.-१	१,००,०००
१२	वडा स्तरीय सडक मर्मत सम्भार,सुनवर्षी न.पा.-१	४,००,०००
१३	जोगीधाप देखी लोक कल्याणकारी आधारभुत विद्यालय जाने सडक स्तरोन्नती, सुनवर्षी न.पा.-१	१,५०,०००
विपद व्यवस्थापन तर्फ (१०%):- ५,००,०००।-		
१३	वडा स्तरीय विपद व्यवस्थापन गर्न,सुनवर्षी न.पा.-१	२,००,०००
१४	समपुरक कोष, सुनवर्षी न.पा.-१	३,००,०००
आर्थिक विकास तर्फ (५%) :-२,५०,०००।-		
१५	कृषि सम्बन्धी अवलोकन भ्रमण,सुनवर्षी न.पा.-१	१,००,०००

क्र.सं.	योजना तथा कार्यक्रम	विनियोजित वजेट
१६	ज्येष्ठ नागरीक सम्मान कार्यक्रम, सुनवर्षी न.पा.-१	१,५०,०००
सामाजिक विकास तर्फ (१५%) :-७,५०,०००-		
१७	विभिन्न जातजातिको संस्कृति भल्काउने कार्यक्रम/अपाङ्ग विपन्न सम्मान कार्यक्रम, सुनवर्षी न.पा.-१	१,००,०००
१८	वडा समिति तथा कर्मचारीहरुलाई कम्प्युटर तालिम, सुनवर्षी न.पा.-१	१,००,०००
१९	सामुदायिक स्वास्थ्य क्लिनिक व्यवस्थापन, सुनवर्षी न.पा.-१	१,००,०००
२०	मंगल सिंह मा.वि. को मर्मत सम्भार, सुनवर्षी न.पा.-१	१,००,०००
२१	रत्न आ.वि. मा अंग्रेजी कक्षा सञ्चालन गर्न, सुनवर्षी न.पा.-१	१,००,०००
२२	लोक कल्याणकारी आ.वि. मा अंग्रेजी कक्षा सञ्चालन गर्न, सुनवर्षी न.पा.-१	५०,०००
२३	नुरानी मदर्स को वरणडा मर्मत, सुनवर्षी न.पा.-१	५०,०००
२४	भद्रकाली मन्दिर, खयरटोकी, सुनवर्षी न.पा.-१	५०,०००
२५	केचना दुर्गा मन्दिर, सुनवर्षी न.पा.-१	५०,०००
२६	साकेला थान, केचना, सुनवर्षी न.पा.-१	५०,०००
२७	पशु प्राविधिक, १ नं. वडा को लागी ९न पा मा माग गर्ने(१ जना
	जम्मा	५०,००,०००
कार्यालय सञ्चालन तर्फ		
२८	वडा कार्यालय सञ्चालन खर्च, सुनवर्षी न.पा.-१	६,००,०००
अक्षरुपी : छपन्न लाख रुपैया मात्र		
वडा नं. २		
	आर्थिक विकास	
१	युवा लक्षित कम्प्युटर तालिम संचालन	१,००,०००
सामाजिक विकास		
२	खेलकुद विकास कार्यक्रम	२,८०,०००
३	महिला तथा बालबालिका स्वास्थ्य जाँच केन्द्र संचालन स्थान विरेन्द्र उ मा वि	३,५०,०००
४	स्वास्थ्य चौकी संचालन खर्च	२०,०००
५	वडा सरसफाई तथा स्वास्थ्य सचेतना कार्यक्रम	

क्र.सं.	योजना तथा कार्यक्रम	विनियोजित वजेट
पूर्वाधार विकास		
६	सुंगा बजारको सत्संग मन्दिरको पर्खाल निर्माण	१,००,०००
७	बराल टोलबाट नखम चौक सम्मको बाटोमा ढल तथा नाला व्यवस्थापन	४०,००,०००
	वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन सम्बन्धित खर्च	
८	विपद व्यवस्थापन राहत खर्च	१,५०,०००
	जम्मा	५०,००,०००
	वडा कार्यालय सञ्चालन खर्च , सुनवर्षी न.पा.-२	६,००,०००
वडा नं. ३		
क. आर्थिक विकास		
१	कृषि प्रविधि सम्बन्धि तालिम	७५,०००
२	कृषक समुह क्षमता अभिवृद्धि र सामुहिक खेति सञ्चालन गर्न	१,५०,०००
ख. सामाजिक विकास		
शिक्षा		
३	श्री सार्वजानिक नि.मा.वि. वाभनडोभ	
४	विद्यालय क्षेत्र भित्र रहेका फिल्ड मा माटो पुर्ने कार्य	
५	वालमैत्री कक्षा कोठा रंगरोगन	
६	फर्निचर मर्मत सम्भार	२,००,०००
७	श्री सरस्वती आधारभूत विद्यालय भेलाई	२,००,०००
८	स्वयसेविका शिक्षिका को क्षमता अभिवृद्धि	
९	विद्यालयको कक्षा कोठामा विद्युत तथा रंगरोगन	
स्वास्थ्य तर्फ:		
११	जेष्ठ नागरिक स्वास्थ्य उपचार र स्वास्थ्य विमा	
१२	खोप केन्द्रमा फर्निचर	१२५०००।००
१३	खानेपानि तथा सरसफाइ कार्यक्रम	७५०००।००
१४	विविध	७५०००।००
पूर्वाधार विकास तर्फ:		
सडक		
१५	धोकरिया वाट पुर्व रविन्द्र गुरुड को घर हुदै नारायण खड्का बाट मुल सडकमा जोडिने सडक तथा ग्राभेल	५०००००।००

क्र.सं.	योजना तथा कार्यक्रम	विनियोजित वजेट
१६	गोपाल वागदास को घर देखि भुवन बुढाथोकी को घर दक्षिण वडा नं. ६ को सिमाना सम्म सडक मर्मत तथा ग्राभेल	५०००००१००
१७	देउजा चोक बाट तोम दाहाल को घर सम्म सडक ग्राभेल	५०००००१००
१८	डिल्ली राम श्रेष्ठको घर हुदै मुल सडकमा जोडिने सडक ग्राभेले	
१९	देउजा चोक पूर्व होक्लावारी जाने सडक ग्राभेल जाने	
२०	राम व. श्रेष्ठ को घर पूर्व बाँध सम्म सडक ग्राभेल	
२१	दिल व. खड्का को घर बाट महेन्द्र कटुवालको घर सम्म सडक ग्राभेल	
२२	महावीर सतार घरबाट पिपल चोक आउने मुल सडकमा जोडिने ग्राभेल	
२३	कठलडाँगी भित्री सडक ग्राभेल	५०००००१००
२४	केवल बुढाथोकी को घर हुदै इस्वर रेग्मीको घर उत्तर सडक ग्राभेल	
२५	हेमन्त कटुवाल घर बाट बाँध सम्म सडक मर्मत	
२६	तिमसिना को घर बाट दक्षिण सडक मर्मत	
पूर्वाधार तर्फ हयुमपाइप कल्भर्ट :		
२७	कैलाश महतो को घर छेउ केरन्जा सडकमा हयुमपाइप कल्भर्ट	५०००००१००
२८	भुवन बुढाथोकीको घर छेउको होलीमा हयुमपाइप कल्भर्ट	
पूर्वाधार तर्फ विविध :		
२९	समपुरक कोष	१००००००
३०	मर्मत सम्भार खर्च	५०००००१००
४. पुर्वाधार विकास तर्फ : सडक		
३१	आ.व. ०७४/०७५ मा संचालित साभेदारी सडक पिपलचोक हुदै राधाकृष्ण मन्दिर दक्षिण वडा नं. ६ को सिमानाम सम्म पिच लाई निरन्तर दिने ।	
घ. वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन		
३२	वन तथा भू-संरक्षण कार्यक्रमका लागि	५००००१००
३३	विपद व्यवस्थापन	५००००१००
३४	वडा सञ्चालन खर्च	६०००००१००
	जम्मा	५६०००००१००

क्र.सं.	योजना तथा कार्यक्रम	विनियोजित वजेट
वडा नं ४		
१.	कृषि सम्बन्धी सीपमुलक तालिम कार्यक्रम	५०,०००
२.	वडा स्तरीय खेलकुद कार्यक्रम	५०,०००
३.	स्वास्थ्य शिविर कार्यक्रम संचालन अनुदान	५०,०००
४.	महिलाहरुको लागि सीपमुलक तालिम कार्यक्रम	५०,०००
५.	बालबालिका क्षमता विकास कार्यक्रम	५०,०००
६.	दलितहरुको लागि सीपमुलक तालिम कार्यक्रम	५०,०००
७.	जनजाती/आदिवासीहरुको लागि सीपमुलक तालिम कार्यक्रम	५०,०००
८.	ज्येष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम	५०,०००
९.	अपाङ्गहरुको लागि सीपमुलक तालिम कार्यक्रम	५०,०००
१०.	पिछडा वर्गको लागि सीपमुलक तालिम कार्यक्रम	५०,०००
११.	वडाका बुद्धिजीवी, संघसंस्था, वडा पदाधिकारी र कर्मचारीहरुको विद्यमान कानुनको व्यवस्थाको जानकारी र उत्प्रेरणा तालिम कार्यक्रम	५०,०००
१२.	वडाका बुद्धिजीवी, संघसंस्था, वडा पदाधिकारी र कर्मचारीहरुको क्षमता अभिवृद्धीको लागि भ्रमण तथा अवलोकन कार्यक्रम	१,५०,०००
१३.	यस वडा भित्रको युवा/युवतीहरुको लागि कम्प्युटर वा लोक सेवा अध्ययन तालिम	१,५०,०००
१४.	मठ,मन्दिर तथा अन्य संघ संस्थाको कार्यक्रमको लागि अनुदान	५०,०००
१५.	वडाका विद्यालयहरुमा भौतिक सामाग्री खरिद गरेर वितरण	१,००,०००
१६.	ओम शान्ति भवन निर्माणको लागि	१,००,०००
१७.	काशीधाम देखि दुलिचनको घरसम्म ग्राबेल बाटो मर्मत	२,००,०००
१८.	धोकरीया पश्चिम गान्धी आश्रमसम्म सडक मर्मत	२,००,०००
१९.	जाँगीटोल कल्भर्ट देखि काशीधाम हुदै ६ नं. वडा सिमानासम्म सडक मर्मत	२,००,०००
२०.	गणेश दासको घरदेखि उत्तर राई टोलसम्म सडक मर्मत	२,००,०००
२१.	धोकरीया बजारदेखि दक्षिण महेश्वरको घर हुदै ३ नं. को सिमानासम्म सडक मर्मत	२,००,०००
२२.	बलराम उप्रेतीको घरदेखि पश्चिम सलिमको घरसम्म बाटो मर्मत	२,००,०००
२३.	मन्नालाल राजवंशीको घरदेखि दक्षिण पश्चिम जानकी प्रा.वि. सम्म सडक मर्मत	२,००,०००
२४.	चैतु राजवंशीको घरदेखि उत्तर पश्चिम हुदै गान्धी मार्ग जाने बाटो मर्मत	२,००,०००

क्र.सं.	योजना तथा कार्यक्रम	विनियोजित बजेट
२५.	फटिया टोल खेम दाहालको घरदेखि उपेन सरको घरसम्म बाटो मर्मत	२,००,०००
२६.	गजुको घरदेखि मोहम्मद ऋषिदेवको घरसम्म बाटो मर्मत	१,००,०००
२७.	सुकदेवको घरदेखि पश्चिम चेत नारायण दासको घरसम्म सडक मर्मत	१,००,०००
२८.	बटरबारी स्कूल पश्चिम ५ नं. सिमानासम्म बाटो सम्म सडक मर्मत	२,००,०००
२९.	प्रभातको घरदेखि पश्चिम चौरतीको बाटोसम्म ग्राभेल निर्माण	२,००,०००
३०.	काली मा.वी. पूर्वदेखि बलरामको पोखरीसम्मको सडक निर्माण	१,००,०००
३१.	गान्धी आश्रम बजारदेखि दक्षिण गंगा पाठकको घर छेउ वेद प्रसाद भट्टराईको घर सम्मको पैनी निकास	१,००,०००
३२.	वडाका विद्यालयहरुको मर्मत सम्भार	३,५०,०००
३३.	ट्युम पाइप खरिद	३,५०,०००
३४.	गान्धी आश्रम बजार व्यवस्थापन	१,००,०००
३५.	वातवरण तथा विपद व्यवस्थापन अन्तर्गत : वन तथा भू-संरक्षण, जलाधार संरक्षण, वातावरण संरक्षण, विपद व्यवस्थापन , वृक्षारोपण तथा विविध	५,००,०००
जम्मा योजनाको रकम रु.		५०,००,०००
३४	वडा सञ्चालन खर्च	६०००००।००
जम्मा		५६०००००।००
वडा नं ५		
	आर्थिक विकास	
१	उन्नत बिउ बिजन तथा कृषक तालिम तथा महिला तालिम, अवलोकन	२,२५,०००
	सामाजिक विकास	
२	खानेपानी तथा सरसफाई, स्वास्थ्य, सांस्कृती प्रबन्ध, चेतना कार्यक्रम तथा अबलोकन	५,७५,०००
३	टकुवा सामुदायिक सिकाई केन्द्र	१,००,०००
	पूर्वाधार विकास	
४	टकुवा गुदरि चोक देखि बनकोल जाने सडक ग्रेभेल	८,५०,०००
५	वडा कार्यालय अधुरो सडक ग्रेभेल	५,००,०००
६	सातभैया टोलको अधुरो सडक ग्रेभेल	५,००,०००
७	बिन्देश्वरी चोक देखि गुलाबचन्दको घर हुदै बिजय मण्डलको घर सम्म बाटो बिस्तार र ठाकुर टोल अधुरो सडक ग्रेभेल	३,००,०००

क्र.सं.	योजना तथा कार्यक्रम	विनियोजित बजेट
८	होम पाइप खरिद	२,५०,०००
९	शिवमन्दिरको चौतर्फी बाटो ग्रेभेल, हनुमान मन्दिर तथा महाराजथान निर्माण	२,००,०००
१०	राम लालको घर देखि दक्षिण पुसलाल घर हुदै रंगेली सिमाना सम्म सडक ग्रेभेल	२,००,०००
११	मनोज राजवंशी घर देखि भैरवटोल सम्मको बाटो	१,५०,०००
१२	विषणु मन्दिरको अधुरो भवन निर्माण	१,००,०००
१३	वृजलाल घर देखि रामचन्द्रको पोखर सम्म सडक ग्रेभेल	१,००,०००
१४	टकुवा सडकहरु ग्रेभेल मर्मत कार्य तथा बिजुलि पोल सार्ने	४,००,०००
१५	टकुवा साविक ४ सतसंग कुटि निर्माण	५०,०००
१६	चनदननगर सतसंग कुटि मर्मत सुधार	५०,०००
	वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन	
१७	वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन राहत खर्च	४,५०,०००
	जम्मा	५०,००,०००
३४	वडा सञ्चालन खर्च	६,००,०००
	जम्मा	५६,००,०००
	वडा नं. ६	
	पुर्वाधार विकाश तर्फ ७०%	
१	वडा कार्यालय मर्मत	४,००,०००
२	वडा कार्यालय घेरावेरा	१,००,०००
३	केरौजा खोप केन्द्र मर्मत	२,००,०००
४	लक्षित वर्ग शसक्तिकरण कार्यक्रम	३,००,०००
५	अशक्त अपाङ्ग राहत कार्यक्रम	२,००,०००
६	भगनलाल दास को घर देखी खीखीरडाङ्गी हुँदै सुभाष दास को घर र राम चन्द्र दास को घर सम्मको बाटो ग्राभेल	६,००,०००
७	विमल खरेल को दोकान उत्तर किर्तु मण्डल को घर सम्म बाटो	१,५०,०००

क्र.सं.	योजना तथा कार्यक्रम	विनियोजित वजेट
	विस्तार	
८	विमल खरेल को दोकान उत्तर कज्वे निर्माण	३,५०,०००
९	केरौंजा सत्तसंग मन्दिर देखि वडा नं .९ को सिमाना हुदै कुनाई टोल ग्रावेल	५,००,०००
१०	झपडतल चौक देखि बाध हुदै संन्यासी प्रा.वि .सम्म ग्रावेल	३,००,०००
११	विभिन्न मठमन्दिर मर्मत संम्भार	१,००,०००
१२	विभिन्न खोल्सामा बाँसको पुल	५०,०००
१३	दशरथ दास को घर देखि दक्षिण गायत्री दासको घर हुदै दिलिप सोनारको घर सम्म ग्रावेल	५०,०००
१४	समपुरक कोष)म्याचिड फण्ड(३,५०,०००
	जम्मा	३७,५०,०००
१५	आर्थिक विकास तर्फ (५(%	२,५०,०००
१६	सामाजिक विकास तर्फ (१५(%	७,५०,०००
१७	वातावरण तथा विपद व्यवस्थपन तर्फ)१०(%	५,००,०००
१८	वडा सञ्चालन खर्च	६,००,०००
	जम्मा	५६,००,०००
वडा नं. ७		
१	लक्षिम मन्दिर देकि सुकुमबासी टोल सम्म वाटो मर्मत तथा ग्रावेल	४,००,०००
२	मुनि श्री प्रा.वि .देखि पञ्चलाल सिंहको घर हुदै सुकुमबासि टोल सम्म बातो ग्रावेल	४,००,०००
३	स्वास्थ्य चौकी भवन छत ढलान	५,००,०००
४	मलदैया टोलको मरिया खोलामा स्लाप ढलान	५,००,०००
५	लक्षित वर्ग कार्यक्रम)दलित,जनजाति, पिछडा वर्ग, अपांग,मुस्लिम महिला, बालबालिका	४,००,०००
६	सौर्य वत्ति जडान	३,००,०००
७	नन्दलाल राजवंशिको घर देखि प्रहरि चौकी सम्म वाटो ग्रावेल	६,५०,०००
८	डल्लु टोल देखि कुठैलि सम्म वाटो ग्रावेल	२,५०,०००

क्र.सं.	योजना तथा कार्यक्रम	विनियोजित वजेट
९	मरिया खोला देखि बाध सम्म बाटो ग्रावेल	१,५०,०००
१०	विपद व्यवस्थापन तथा असाहय लाइ सहयोग	२,५०,०००
११	राजधन को घर देखि पप्रहरि चौकि सम्म बाटो ग्रावेल	१,५०,०००
१२	विधालय, मदर्शा हरुमा आवश्यक भौतिक पुर्वाधार र सामाग्री वितरण	१,००,०००
१३	जेष्ठ नागरीक सम्मान र जेहेन्दार विधार्थि छात्रवृति कार्यक्रम	१,५०,०००
१४	वडा कार्यालयको भौतिक पुर्वाधार र सामाग्री खरिद	१,५०,०००
१५	स्वास्थ्य सम्बन्धि जनचेतना मुलक कार्यक्रम	१,००,०००
१६	खानेपानि टयुवेल खरिद गरिव असाहय परिवार को लागि	७५,०००
१७	वृहमलालको घर देखि बाध सम्म को बाटो मर्मत	१,००,०००
१८	कृषि सहकारि सम्बन्धि सिपमुलक कार्यक्रम	१,००,०००
१९	हयुम पाइप खरिद	२,२५,०००
२०	पोष्ट ओ.डि.स्फ .कार्यक्रम	१,००,०००
२१	स्वास्थ्य चौकिको भौतिक सामाग्री खरिद	५०,०००
२२	मरिया खोला मा पुलहरु निर्माण गर्न का लागी	१,५०,०००
२३	एन .सेल .टावर देखी पश्चिम जाने बाटो वाई नं .७ को सिमाना सम्म बाटो मर्मत	१,००,०००
२४	गुट्टि देखी दक्षिण सत्तसंघ मन्दिर भवन मर्मत	५०,०००
	जम्मा	५०,००,०००
२५	वडा सञ्चालन खर्च	६,००,०००
	जम्मा	५६,००,०००
वडा नं. ८		
	आर्थिक विकास रु २०००,५०,	
१	मकै गाँहु, धान वालीको विज खरिद गरी वितरण गर्ने	१,००,०००
२	विभिन्न गाउँ, टोल बस्तिमा सिचाईको लागी बोरिंग जडान गर्न	१,५०,०००
	सामाजिक विकास रु ७०००,५०,	
३	सुनवर्षि न पा वडा नं ८ साविक वडा नं १ खरेवारीको अधुरो खोप केन्द्र भवन निर्माण	३,००,०००
४	खेलकुद सामग्री खरिद	१,००,०००
५	सरसफाई खर्च	१,००,०००

क्र.सं.	योजना तथा कार्यक्रम	विनियोजित वजेट
६	मदर्स महमदियाको घेरावेर	१,७५,०००
७	जनता आ वि को पलासटर	७५,०००
	पूर्वाधार विकास रु ३५०००,००,	
८	विशेश्वर प्र सिंह खरेवेरी पोखरी छेउको पर्खाल खर्च	३,००,०००
९	शिव प्र सिंह को घर देखि जगदिश प्र सिंह को घर सम्म बाटो ग्रेवेल	२,००,०००
१०	मस्जिद देखि मुनेसाको घर सम्म बाटो ग्रेवेल	२,००,०००
११	कालो पत्रि देखि यषकपको घर सम्म बाटो ग्रेवेल	१,००,०००
१२	रजालको घर देखि डब्बु मियाँको घर सम्म बाटो ग्रेवेल	२,००,०००
१३	श्याम शर्माको घर देखि समसान घाट सम्म बाटो ग्रेवेल	४,००,०००
१४	औसिम मियाँको घर देखि मुस्ताक मियाँ को घर सम्म बाटो ग्रेवेल	२,००,०००
१५	वाहरो मियाँको घर देखि मुस्ताक मियाँ को घर सम्म बाटो ग्रेवेल	२,००,०००
१६	वारिभ मियाँको घर देखि काशिम मियाँको घर सम्म बाटो ग्रेवेल	१,००,०००
१७	कालो पत्रि देखि अतावुलको अम बगैँचा सम्म बाटो ग्रेवेल	१,००,०००
१८	कालो पत्रे देखि मैनो मियाँको घर सम्म माटो ग्रेवेल	१,५०,०००
१९	वाड नं ८ विभिन्न रोडमा ह्युम पाईप	२,००,०००
२०	नेपाल सन्तमत कुटि निर्माण ९ अधुरो काम(१,००,०००
२१	चनदन राजवंशीको घर देखी विर बहादुरको घर सम्म माटो ग्रेवेल	२,००,०००
२२	सिमरिया तला देवी सुनवर्षि ७ सिमाना सम्म माटो ग्रेवेल	३,००,०००
२३	मन्जुर मियाको घर देखि एतवरी मियाँको घर सम्म माटो ग्रेवेल	३,००,०००
२४	मस्जिद देखि कलाम मियाँको घर सम्म माटो ग्रेवेल	५०,०००
२५	संजेको घर देखि इसुफ मियाँको घर सम्म माटो ग्रेवेल	१,००,०००
२६	सिद्धिकि मस्जिद पछाडि माटो ५० मि	१,००,०००
	वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन रु ५०००,००,	
१८	वातावरण, विपद तथा विविध व्यवस्थापन खर्च	५,००,०००
	जम्मा	५०,००,०००
१९	वडा सञ्चालन खर्च	६,००,०००
	जम्मा	५६,००,०००

क्र.सं.	योजना तथा कार्यक्रम	विनियोजित वजेट
वडा नं. ९		
आर्थिक विकास (रु.२२५०००।००) ४.५ प्र.श.		
१	विद्युत वायरिंग सम्बन्धि तालिम	१,००,०००
२	प्लम्बर तालिम	१,२५,०००
सामाजिक विकास (रु. ६७५०००।००) १३.५ प्र.श.		
३	महेन्द्र चौक ट्रान्सफर्मर नजिक प्रहरी विट निर्माण	१,००,०००
४	दुगा मन्दिर अधुरो काम पुरा गर्ने	१,५०,०००
५	श्री सोमनाथ महादेव मन्दिर माभगामा अधुरो काम पुरा गर्ने	२,५०,०००
६	वडा भरिका ५ वटै आधारभुत विद्यालयहरुलाई स्टील दराज	१,००,०००
७	खेलकुद प्रतियोगिता आयोजना	७५,०००
पुर्वाधार विकास (३६५००००) ७३ प्र.श.		
८	विछत्तर देवान थान देखि महावती सहनीको घर हुदै भुवरी ताल सम्मको बाटो ग्रावेल	४,००,०००
९	जहर सिंह राजवंशी को घर देखि देव नारायण राजवंशी र तेजु राजवंशीको घर देखि अनन्त लाल राजवंशीको घर सम्म बाटो ग्राभेल	४,००,०००
१०	भीम लाल राजवंशीको घर देखी श्री प्रसाद शर्माको घर सम्म बाटो ग्राभेल	१,००,०००
११	फलफूल टहरा (महेन्द्र चौक चौतारा नजिक) कृषि शाखा सँग साभेदारीमा	४,००,०००
१२	मरकज बाली मस्जिदमा शौचालय निर्माण , धारा तथा विजुली जडान	५,००,०००
१३	सत्सँग मन्दिर देखि दक्षिण राधेश्याम साह को घर सम्म र भोला साहको घर जाने बाटो पराकिलो गरी ग्रावेल गर्ने	५,००,०००
१४	गणेश लाल साहको घर देखि चन्द्रप्रसाद राजवंशी को घर जाने बाटोमा माटोको काम	३,००,०००
१५	हाट गुदरी व्यवस्थापन महेन्द्र चौक सत्यनारायण साहको जग्गामा	५,००,०००
१६	ठक्को सहनीको घर देखि चैतु राजवंशिको घर सम्म बाटो ग्रावेल	१,००,०००
१७	दिलीप मल्लिकको घर नजिक च्क्रात्र पुल निर्माण	५०,०००
१८	चन्दन खाडी जानेबाटोमा बीचको च्क्रात्र पुल देखि चन्दनखाडी टोल सम्म बाटो ग्रावेल	४,००,०००

क्र.सं.	योजना तथा कार्यक्रम	विनियोजित बजेट
	विपद व्यवस्थापन(४५००००।००) ९प्र.श.	
१९	विपद व्यवस्थापनका लागि जोखिम नियन्त्रण तथा वातावरणीय सरसफाई सम्बन्धी कार्यक्रम	४,५०,०००
	जम्मा	५०,००,०००
२०	वडा सञ्चालन खर्च	६,००,०००
	जम्मा	५६,००,०००

निति, निर्णय तथा कार्यक्रमहरु

१. प्रदेश बाट प्राप्त हुने अनुदान, आन्तरिक श्रोत रकम, विभिन्न निकायबाट प्राप्त हुने ऋण तथा अनुदान, सडक बोर्डबाट प्राप्त हुने अनुदान घटी बढी भएमा थप संशोधन तथा समायोजन गर्न कार्यपालिकालाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने निर्णय गरियो ।
२. संघ तथा प्रदेश सरकारबाट नगरपालिकाले छनौट गरेका योजनामा रकम विनियोजन गरेमा दोहोरोपना हुन नदिन सो को संशोधन र समायोजन गर्न कार्यपालिकालाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने निर्णय गरियो ।
३. आगामी ३ वर्षमा नगरपालिकाका ५३ कि.मि.सडक कालो पत्रे गर्ने निति कार्यान्वयन गर्ने निर्णय गरियो ।
४. नेपाल सरकारको एक स्थानिय तह एक अस्पताल (१५ शैया) लक्ष्य अनुरूप यस नगरपालिकामा सविधा सम्पन्न अस्पताल निर्माणका लागि संघ / प्रदेश सरकार तथा दातृ निकाय सँग माग गर्ने निर्णय गरियो ।
५. यस नगरपालिकाको पर्यटन तथा खेलक'द विकास गर्न अन्तराष्ट्रिय स्तरको क्रिकेट मैदानको लागि वडा नं. ७ मा पर्ती जग्गाको लगत संकलन गरी म्एच निर्माण गरी संघ र प्रदेश सरकार सँग योजना माग गर्ने निर्णय गरियो ।
६. नगरपालिकाका युवा स्वरोजगार कार्यक्रम तथा संघ प्रदेशको रोजगार निति अनुरूप नगरपालिकाको बेरोजगारहरुको लगत संकलन गरी अद्यावधिक गर्ने निर्णय गरियो ।
७. कृषि नै आर्थिक स्वावलम्बन भन्ने उद्देश्यका साथ आधुनिक कृषि प्रविधि अवलम्बनका लागि अध्ययन अनुसन्धान गर्ने र कृषि उपज क्षेत्र (जोन) छुट्याएर सोही बमोजिम कृषि योजना, सामुहिक खेती तथा सहकारी खेती लाई बढावा दिने निर्णय गरियो ।
८. भु उपयोग निति बमोजिम नगरपालिका क्षेत्रमा शहर ,वन, सडक, बसोबास क्षेत्र , खेती योग्य जग्गा,अद्योगिक क्षेत्र आदीमा सेट ब्याक निर्धारण गरेर सुन्दर , सफा र सुरक्षित नगरको पुर्वाधार विकास गर्ने निर्णय गरियो ।
९. सिप विकास प्रशिक्षण केन्द्र स्थापना गरी वर्षभरी निरन्तर रूपमा सिप प्रशिक्षण कक्षा संचालन गर्ने तथा केन्द्रमा सिर्जित शिप (बस्तु) लाई सोही स्थानमा विक्री केन्द्र स्थापना गरेर आय आर्जन मुलक कार्यक्रम संचालन गरी रोजगारी सृजना गर्ने निर्णय गरियो । यसका लागि आवश्यक कानून, निर्देशिका, बनाई सोही बमोजिम संचालन गर्न कार्यपालिकालाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने निर्णय गरियो ।

१०. नगरपालीकाका स्थानिय उत्पादन तथा शिपलाई वजारीकरण गर्न कृषि तथा व्यापार मेलाको आयोजना गर्ने निर्णय गरियो ।
११. आगन्तुकको स्वागतार्थ र यस नगरपालीकाको संस्कृति पहिचान तथा प्रचार प्रसार गर्न होमस्टे होटल व्यवसायको लागि तालीम तथा अभिम'खिकरण गोष्ठी संचालन गर्ने निर्णय गरियो ।
१२. वडा , प्रदेश , संघ र अन्य निकाय संग साभेदारी गरी विकास निर्माण कार्य संचालन गरिने निर्णय गरियो ।
१३. प्रत्येक वडामा प.से.प्रा.कृषि प्राविधिक , प्रहरी चौकी , स्वास्थ्य चौकी स्थापना गरिदै लगिने निर्णय गरियो ।
१४. न.पा .क्षेत्र भित्रका विद्यालयहरुमा गुणस्तरिय शिक्षा का लागि विद्यार्थीको चाप , आर्थिक तथा भौतिक अवस्थाको आधारमा शिक्षक तथा विद्यालय व्यवस्थापन लाई सवल र सक्षम बनाउनका लागि कानून निर्माण गरी उपयुक्त विधि र प्रकृया अवलम्बन गरिने निर्णय गरियो ।
१५. नगरका ३६ वटै विद्यालयह?मा नर्सरी र के.जी.का विद्यार्थीह?लाई अंग्रेजी माध्यमबाट शिक्षा दिन कक्षा संचालन भैरहेकोमा यस कार्य लाई निरन्तरता दिदै प्रत्येक वर्ष कक्षा थप गरिदै लगिने निर्णय गरियो ।
१६. आकस्मिक रुपमा आई पर्ने आगलागी नियन्त्रण कार्यको लागि छिमेकी न.पा. संगको सहकार्यमा दमकल संचालन गर्न आवश्यक निर्णय गर्न कार्यपालिका लाइ अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने निर्णय गरियो ।
१७. नगरपालिका क्षेत्र भित्र आवश्यक सुव्यवस्था कायम राख्ने नगर प्रहरीको गठन , नियमन , कार्यान्वयन गर्नका लागि कार्यपालिकालाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने निर्णय गरियो ।
१८. साभेदारीमा भईरहेको विकास निर्माणका कार्य पिपल चौक देखि राधाकृष्ण मन्दिर दक्षिण वडा नं.६ सिमाना सम्मको बाटो निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिने निर्णय गरियो ।
१९. सिँचाइको ठूलो सम्भावना बोकेको बक्राहा नदीका पानीलाई सिचाइ प्रयोजनमा उपयोगको निमित्त सम्भाव्यता अध्ययन गरिने निर्णय गरियो ।
२०. आ.व. ०७४।०७५ मा संचालन भएका योजनाहरु मा भएको खर्च तथा विभिन्न मितिमा कार्यपालिकाको निर्णयबाट भए गरेका खर्च रकमहरु तथा निर्णयहरु अनुमोदन गर्ने निर्णय गरियो ।

२१. स्थानीय शासन तथा सामुदायिक विकास कार्यक्रम अन्तर्गत कामकाज गरीराखेका सामाजिक परिचालकहरुलाई २०७५ श्रावण १ गते देखि लागु हुने गरी कम्प्युटर अपरेटर पदमा समायोजन गरी आन्तरिकीकरण गरिने निर्णय गरियो ।
२२. यस नगरपालिका अन्तर्गत ४ वटा वडामा सहरी स्वास्थ्य केन्द्रको स्थापना गरिने निर्णय गरियो ।
२३. यस नगरपालिकाको वडा नं. १ र ६ मा लागू भएको सुनवर्षी सुरक्षित आमा कार्यक्रमको सुखद परीणामबाट उत्प्रेरित भई आउदो आ.व. देखि सम्पूर्ण वडामा लागु गरिदै लाने निर्णय गरियो ।
२४. सर्ने रोग तथा नसर्ने रोग सम्बन्धि विशेष कार्यक्रम समावेश गरिएको छ ।
२५. प्रत्येक वडामा खोप तथा गाउँ घर क्लिनिक को विस्तार गरिने निर्णय गरियो ।
२६. पुर्ण खोप लगाएका बच्चाहरुलाई विशेष उपहार कार्यक्रम ल्याइएको छ ।
२७. यस नगर भित्र कुपोषण भएका बच्चाहरुलाई खोजी उपचारमा ल्याई बाल मृत्युदर कम गरिने निर्णय गरियो ।
२८. नेपाल सरकारबाट सञ्चालित स्वास्थ्य विमाको जनचेतना मसुक कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
२९. नेपाल सरकारबाट संचालित कार्यक्रम निः शुल्क उपचार हुने रोगहरुको सिफारिश सम्बन्धि चेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
३०. आ.व.०७५।०७६ का लागि वडाको चालु तर्फको विनियोजित रकम बाँडफाँड गर्न वडा समितिको सिफारिशमा कार्यपालिकालाई अधिकार प्रत्यायोजन गने निर्णय गरियो .
३१. नगर सभामा बजेट भाषण प्रस्तुत गर्न कानुन बमोजिम तोकिएको कार्यपालिका सदस्य लाई रु.२५०००।०० पारिश्रमिक दिने निर्णय गरियो ।
३२. प्रदेश सरकारको निर्णय तथा संघिय सरकारको निति अनुरूप यस नगरपालीकाको जनप्रतिनिधिहरुलाई देहाय बमोजिम २०७४ श्रावण १ देखि मासिक पारीश्रमिक दिने निर्णय गरियो ।
नगर प्रमुख	रु ४५०००।००
नगर उपप्रमुख	रु. ३५०००।००
वडाध्यक्ष	रु. २५०००।००
कार्यपालीका सदस्य	रु. १२०००।००
वडा सदस्य	रु. ७०००।००

३३. बजेट निर्माण प्रकृत्यामा संलग्न हुनु भएका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूलाई योगदानका आधारमा जनही रु.२०००।०० देखि रु. २०००० सम्मको रकमले पुरष्कृत गर्ने निर्णय गरियो । पुरस्कार छनौटसमितिमा नगर प्रमुख तथा प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतलाई तोक्ने निर्णय गरियो ।
३४. संघ, प्रदेश, दातृ निकाय, संस्था सँग समन्वय गरी विभिन्न योजना परियोजना संचालन गर्न तथा लगानी भित्र्याउन कार्यपालीकाका सदस्यहरू मध्येबाट र आवश्यक सल्लाह सुभावाका लागि विशेषज्ञ समेत राखी ४ सदस्यीय एक्शन कमिटी गठन गर्ने र सो का लागि एकमुष्ट रु.३००००।०० विनियोजन गर्ने निर्णय गरियो । सदस्य तथा विशेषज्ञ मनोनयन गर्ने अधिकार कार्यपालिकालाई प्रत्यायोजन गर्ने निर्णय गरियो ।
३५. अन्तर नगरस्तरिय मेयर कप क्रिकेट टुर्नामेण्ट प्रतियोगिता यस वर्ष देखि निरन्तर रुपमा आयोजना गर्ने तथा सो का लागि रु.५००००।०० विनियोजन गर्ने निर्णय गरियो ।
३६. नगरपालीका भित्र प्राविधिक शिक्षालय स्थापना तथा संचालन गर्न सम्बन्धित निकायमा आवश्यक समन्वय गर्न कार्यपालीकालाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने निर्णय गरियो ।
३७. मोटरेवल पुल निर्माणका निमित्त सम्भाव्यता अध्ययन गरिने तथा प्रदेश तथा संघमा योजना माग गर्ने निर्णय गरियो ।
३८. सेवारत कर्मचारीहरू मध्येबाट उत्कृष्ट तथा वर्ष कर्मचारी छनौट गरी पुरस्कृत गर्ने कार्य यस वर्ष देखि आरम्भ गर्ने तथा कर्मचारीलाई उत्प्रेरणा गर्ने निर्णय गरियो । उत्कृष्ट तथा वर्ष कर्मचारी छनौट गर्ने र पुरस्कार राशि तोक्ने अधिकार कार्यपालिकालाई प्रत्यायोजन गर्ने निर्णय गरियो ।
३९. संस्कृत विश्वविद्यालयको लागि उपयुक्त स्थान तथा जग्गा यकिन गरी नेपाल सरकार तथा अन्य दातृ निकाय सँग माग गर्ने निर्णय गरियो।
४०. यसै साथ संलग्न दरबन्दीको अनूसूची तथा कर्मचारी विवरण बमोजिम र नेपाल सरकारबाट प्राप्त भएको दरबन्दि सिफारिश विवरण बमोजिम यस न.पाको दरबन्दिहरू श्रृजना गर्ने र सो मा थपघट समायोजन गर्नको लागि इ७: काचखभथ गर्ने निर्णय गरियो । इ७: कगचखभथ को रिपोर्ट प्राप्त भए पछि कार्यपालिकाले दरबन्दि समायोजन थपघट गर्ने कार्यपालिकालाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने निर्णय गरियो।
४१. यस नगरपालिकामा कार्यरत तथा अवस्थित विभिन्नई गैह्र सरकारी संघ, संस्था अर्ध सरकारी निकायहरूलाई माग बमोजिमको कार्यक्रम स्विकृत तथा संचालन गर्न कार्यपालिकालाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने निर्णय गरियो । यस कार्यको लागि रु १५ लाख विनियोजन गरेको छ ।
४२. नगर सभामा पेश गरी नगर सभाबाट स्विकृत कार्यक्रमहरू संचालन गर्न गैह्र सरकारी संस्थाहरूलाई योजना माग गरिए बमोजिम प्रस्तुत भएका योजनालाई कार्यक्रम संचालन गर्न स्विकृति प्रदान गर्ने निर्णय गरियो । स्विकृत नभएका योजना संचालन सम्बन्धि आवश्यक निर्णय गर्न कार्यपालिकालाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने निर्णय गरियो ।

४३. नगरपालिकामा संचालन हुने भौतिक पूर्वाधारका योजनाहरूको म्च (Detailed Project Report) हरु स्विकृत तथा संशोधन पश्चा त स्विकृत गर्ने कार्यपालिकालाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने निर्णय गरियो ।
४४. राजश्व बाँडफाँड तथा आन्तरिक श्रोत तर्फ आम्दानी सुनिश्चयत पश्चात मात्र योजना स्विकृत, सम्झौता र भुक्तानी हुने निर्णय गरियो ।
४५. आ.व. २०७३।०७४ को लेखापरीक्षणमा कुल बेरजु रु.२४,६९,६३७।०० औल्याइएको छ । जसमध्ये नियमित गर्ने तर्फ रु.२२२९३८७।०० तथा असुल उपर गर्ने तर्फ रु.२३२२५०।०० छ ।
४६. समपुरक कोष मार्फत विभिन्ने योजना सहभागीतामूलक कार्यक्रम संचालन गर्न तथा अत्यावश्यक योजनाका लागि हुने खर्च सम्बन्धि निर्णय गर्न कार्यपालिकालाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने निर्णय गरियो ।
४४. विषयगत शाखाहरूलाई विनियोजन भएको रकमको वार्षिक कार्यक्रम चौमासिक बाँडफाँड समेत स्विकृत गर्ने कार्यपालिकालाई अधिकार प्रत्यायोजन गरियो ।
४५. रतुवामाई न.पा सँग सुनवर्षी महाराज थान पर्यटकिय स्थलको पूर्वधार विकास तथा प्रचार प्रसारमा सहकार्य गर्ने निर्णय गरियो ।
४६. वार्षिक योजनामा प्रकाशित तथा पारित भएको वाटोको नाप र दुरी संग वाटोको survey report मा फरक परेमा समाधानका लागि कार्यपालिकालाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने निर्णय गरियो ।
४७. पथरी -अमरदह-डाईनिया-सिक्टी सडकको स्तरोन्न तिको लागि प्रदेश र संघ संग माग गर्ने निर्णय गरियो ।

वित्तीय तथा संघ संस्थाका माग भएका योजनाहरू:

क्र.स.	योजना तथा कार्यक्रम	अनुमानित बजेट
१.	नयाँ नेपाल को योजना माग	
२.	ज्येष्ठ नागरिक एकता समन्वय केन्द्र को योजना माग	
३.	दलित वर्ग उत्थान समन्वय समिति को योजना तथा कार्यक्रमहरू	
४.	श्री टकुवा सामुदायिक सिकाई केन्द्र को योजनाहरू	
५.	राजा धनपाल अरिया, भेरुवा महाराज को योजनाहरू	२४,५०,०००
६.	नेपाल आदिवासी जनजाती महासंघको योजनाहरू	५,६४,००,०००
७.	जनजाती कल्याण आश्रम नेपालको योजनाहरू	४,००,०००
८.	नारी उत्थान नगर समितिको योजनाहरू	१३,२०,०००
९.	नारी उत्थान नगर समितिलाइ ODF मा थप रकम	१,५०,०००
१०.	नगर स्तरीय अपाङ्गता व्यक्तिहरूको समन्वय समिति (DPO)	१३,८०,०००
११.	अल जामिअतुल इस्लामिया, मोरंग को प्रस्तावहरू	
१२.	सेवा निवृत्त शिक्षक समुहका कार्यक्रम हरु: १. सबै बाजारमा डस्टबिनको व्यवस्थापन २. डम्पिड साईटमा फोहोर व्यवस्थापन ३. सार्वजनिक शौचालयको निर्माण ४. जनचेतना संगोष्ठी/ कार्यशाला सञ्चालन ५. वृक्षारोपण	२०,००,०००
१३.	समावेशी कृषि समुहका परियोजनाहरू	
१४.	श्री जिवन ज्योति केन्द्र कविर आश्रम कुटीलाई आर्थिक सहयोग	५,००,०००
१५.	श्री सन्तमत सत्संग मन्दिर डाईनियाँलाई आर्थिक सहयोग	१०,००,०००
१६.	Worec नेपालका योजना तथा कार्यक्रमहरू	४८,०००
१७.	नगरपालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य स्वंम सेविकाहरूको लागि खाजा भत्ता तथा साइकल ।	

वडास्तरीयबाट माग भएका योजनाहरूको विवरण

वडा नं. १			
	प्रस्तावीत योजनाको नाम	अनुमानित रकम (रु)	कैफियत
१	वडा समिति सदस्य र वडा सचिव लाई सवारी साधन खरिद (मोटरसाईकल-३ थान र स्कुटर-२ थान)	१२,५०,०००	
२	गान्धी मनमोहन मार्ग केचना देखि गान्धी आश्रम हुँदै भुङ्गी टोल हुलाकी मार्ग सम्म कालोपत्रे सडक निर्माण,सुनवर्षी न.पा.-१,४ र ५, मोरङ्ग ।	१३,००,००,०००	
३	अमरदह देखि गिरदलिया जोगीघाप केचना पश्चिम हुँदै कानेपोखरी गा.पा.-३, डाँसखोला सम्म कालोपत्रे सडक निर्माण र पक्की पुल निर्माण, सुनवर्षी-१ र २, मोरङ्ग ।	६,००,००,०००	
४	वडा कार्यालय भवन निर्माण, सुनवर्षी-१, मोरङ्ग ।	२०,००,०००	
५	डाँसखोला नदी कटान नियन्त्रण, सुनवर्षी-१, मोरङ्ग ।	आवश्यकतानुसार	
६	मरिया बक्राहा नदी कटान नियन्त्रण, सुनवर्षी-१, मोरङ्ग ।	आवश्यकतानुसार	
७	खानेपानीको लागी ट्याङ्की निर्माण,पिपल चौक, सुनवर्षी-१, मोरङ्ग ।	आवश्यकतानुसार	
८	स्वास्थ्य चौकी निर्माण, सुनवर्षी-१, मोरङ्ग ।	आवश्यकतानुसार	
९	प्रहरी चौकी स्थापना, सुनवर्षी-१, केचना, मोरङ्ग ।	आवश्यकतानुसार	
१०	सिता डाँस केर्खा सिंचाई, सुनवर्षी-१, मोरङ्ग ।	आवश्यकतानुसार	
११	मुसहर घट्टा सिंचाई, सुनवर्षी-१, मोरङ्ग ।	आवश्यकतानुसार	
१२	मर्चनिया सिंचाई, सुनवर्षी-१, मोरङ्ग ।	आवश्यकतानुसार	
१३	जसध्वज देवानको घर पुर्व अधुरो कल्भर्ट निर्माण, सुनवर्षी-१, मोरङ्ग ।	आवश्यकतानुसार	
१४	मनिस राईको घर पुर्व मुल पैनीमा च्चक्र कल्भर्ट निर्माण, सुनवर्षी-१, मोरङ्ग ।	आवश्यकतानुसार	
१५	चप्रमारी संगम चौक पुर्व पैनी च्चक्र कल्भर्ट निर्माण, सुनवर्षी-१, मोरङ्ग ।	आवश्यकतानुसार	
१६	वडा नं. १ को लागी विद्युत पोल १०० थान र सो बमोजिम तार साथै ३ वटा १०० किलोवाटको ट्रान्सफर, सुनवर्षी-१, मोरङ्ग ।	आवश्यकतानुसार	
१७	अधुरो कल्भर्ट निर्माण, जाउलोढुब्बा, सुनवर्षी-१, मोरङ्ग ।	आवश्यकतानुसार	
१८	चप्रमारी खरेलको घर देखि उत्तर पश्चिम लोक नाथ कोईरालाको घर हुँदै थर्वल चौक सम्म सडक स्तर उन्नती, सुनवर्षी-१, मोरङ्ग ।	१,००,००,०००	
१९	पुर्ण लिम्बुको घर पश्चिम जाने सडक स्तर उन्नती, सुनवर्षी-१, मोरङ्ग ।	आवश्यकतानुसार	
२०	सन्त लिम्बु को घर देखी पिपल चौक हुँदै जसध्वज देवानको घर सम्म सडक स्तर उन्नती, सुनवर्षी-१, मोरङ्ग ।	आवश्यकतानुसार	

२१	केचना बजार भित्र जाने बाटो मा ड्रेन निर्माण, सुनवर्षी-१, मोरङ्ग ।	आवश्यकतानुसार	
२२	कमलपोखरीलाई पर्यटकीय स्थलको रूपमा विकास गर्न	आवश्यकतानुसार	
२३	काटा महाराज थानलाई पर्यटकीय स्थलको रूपमा विकास गर्न	आवश्यकतानुसार	
२४	श्री लोक कल्याणकारी आ.वि.को योजना मागहरू		
२५	श्री रत्न आ वि को घेरावेरा गर्ने		
२६	श्री मंगल सिंह मा वि को योजना मागहरू		
२७	श्री सार्वजनिक आ वि को योजनाहरू	४३,७५,०००	
वडा नं. २			
१	बराल टोलमा वृद्ध आश्रम निर्माण	१०,००,०००	
२	प्रहरी चौकी अमरदह लाई भान्सा घर निर्माण		
३	श्री विरेन्द्र सार्वजनिक मा वि का योजना मागहरू		
३	रतुवमाई सुनवर्षी जोड्ने खैरवारी धाधराघाट मोटरेवल पुल		
वडा नं. ३			
प्रदेश र केन्द्रमा माग गर्ने योजना			
१	धोकरिया बाट पूर्व रविन्द्र गुरुडको घर हुदै नारायण खड्का को घर देखि मुल सडक सम्म कालो पत्रे		
२	सुरत पूर्व राधाकृष्ण मन्दिर हुदै सुनवर्षी सम्म कालो पत्रे		
३	साना सिचाइ कार्यक्रम		
४	वडा कार्यालयको भवन निर्माण		
५	महिला स्वयमसेविका थप एक जना		
६	खोप केन्द्र स्थापना		
७	सस्कृति प्रवर्द्धनका लागि पार्क निर्माण र उर्जा		
८	शहरी स्वास्थ्य केन्द्रको स्थापना गर्ने		
९	आमा सुरक्षा कार्यक्रम		
१०	व्यवसायिक पसु फर्म प्रवर्द्धन कार्यक्रम		
११	एक वडा एक पशु प्राविधिक कार्यक्रम		
१२	बालक्लव गठन संचालन र नियमन कार्यक्रम		
१३	खेलकुद पूर्वाधार स्थापना कार्यक्रम		
१४	शुद्ध खानेपानिको लागि ओवरहेड ट्याङ्कि स्थापना		
१५	महिलाहरूको समुह गठन र परिचालन		
१६	अपाङ्गता मैत्रि कार्यक्रम		

१७	श्री सरस्वती आ. वि .को योजना मागहरु		
वडा नं ४			
१	वडा सदस्यहरुको लागि मोबाईल ४ थान, मोटरसाईकल २ थान, स्कुटि २ थान	१०,००,०००	
२	वडा सचिव तथा वडा कर्मचारीहरुको लागि कार्य सम्पादन छिटो छरितो गर्न अनिवार्य ल्यापटप १ थान, मोटर साईकल १ थान र मोबाईल १ थान	३,६०,०००	
३	प्रहरी चौकी निर्माण	आवश्यकतानुसार	
४	धोकरीया पूर्व, महेश्वर राजवंशीको घर दक्षिण, सूर्य नारायण राजवंशी घर पूर्व चौढिमा RCC निर्माण ३ थान	१०,००,०००	
५	विधुत पोल र तार १०० थान	आवश्यकतानुसार	
६	ह्युम पाईप ५० थान विभिन्न साईजको	आवश्यकतानुसार	
७	पशु कार्यक्रमको लागि १ प्राविधिक	आवश्यकतानुसार	
८	१ स्वास्थ्य चौकी लागि १ अ हे व, १ अनमी र १ लयाव अपिशटेनट	आवश्यकतानुसार	
९	वडा कार्यालयमा सहायक कम्प्युटर १ थान	आवश्यकतानुसार	
१०	वडा कार्यालयको रंगरोगन र साईकल स्टेन्को लागि	३,००,०००	
११	विभिन्न तथ्याङ्क संकलनका लागि	१,००,००००	
प्रदेश सरकारसंग योजनाहरुको माग			
१	सुरतको जुगेश्वरको घर अगाडि १५ मि को RCC निर्माण	७,००,०००	
२	गोलगाउ पश्चिम होलीमा २० मि RCC निर्माण	१०,००,०००	
३	सुरत दुलिचन घरदेखि दक्षिण काशिधाम र राई टोल हुदै काली मा वि सम्म बाटो कालो पत्रे निर्माण लगभग ५ कि मि	३,००,००,०००	
४	गान्धि आश्रम कृषि बजार व्यवस्थापन	१०,००,०००	
५	सचाईको लागि डिप बोरिङ्ग १ थान	३,००,०००	
६	गान्धि मार्ग पूर्व सुरत हुदै सुनवर्षि सम्म कालो पत्रे सडक निर्माण	२,००,००,०००	
१	श्री फूलवारी आ. वि .को योजनाहरु		
२	श्री काली मा वि काशीजानमा प्राविधिक शिक्षा लागु गर्न		
३	श्री जानकी आ वि गोलगाउँ को योजनाहरु	९,४०,०००	

४	श्री आ वि बटरवाडी मर्मत सम्भार	१०,००,०००	
५	श्री जनता मा वि गान्धि आश्रमको योजनाहरु		
वडा नं. ५			
नगरपालिका बाट मागहरु			
१	महेन्द्रको घर गैडगरा देखि भगवानलालको पोखरि सम्म कालो पत्रे		
२	९ नं सिमाना देखि राजेन्द्र प्रेमको घर सम्म कालो पत्रे		
३	बेलडांगी चौक देखि वि पि सेवा केन्द्र सम्म सडक कालो पत्रे		
४	टकुवा गुदरि चोक देखि बनकोल जाने सडक कालो पत्रे		
५	झुंगी टोल देखि उत्तर केचना सम्म सडक कालो पत्रे		
६	सोलार बत्ती १२० थान र सिचाईको लागि पोल २०० थान		
७	रंगेली न पा सिमाना देखि टकुवा स्कुल सम्म कालो पत्रे		
८	मोहमोदिया आ प्रा वि घेरावेरा तथा झयाल ढोका निर्माण		
९	विष्णु आदर्श बि फर्निचर तथा चर्पी,गेट निर्माण		
१०	गुलेश्वरी आ प्रा वि, बनकोल घेरावेरा तथा फर्निचर निर्माण		
११	डाईनियाँ प्रहरी चौकी घेरावेरा		
१२	चनदननगरमा स्मासनघाट निर्माण		
१३	मरिया बनकोल RCC कर्लभट		
१४	कबरका टकुवा RCC कर्लभट		
१५	बनकोल अधुरो झुलुनगे पुल निर्माण		
१६	श्री शिव मन्दिर व्यवस्थापन समिति को योजना माग		
१७	श्री रामजानकी आधारभूत विधालयको भौतिक निर्माण		
१८	श्री जनता आधारभुत वि नवाबगंज, टकुवा का योजनाहरु	३२,००,०००	
१९	श्री गुलेश्वरी आ वि बनकोल को योजनाहरु	८,००,०००	
२०	श्री विष्णु आदर्श आ वि रमणपुरको योजनाहरु	२३,०९,४२०	
वडा नं. ६			
नगरपालिकामा पेश गर्ने योजनाहरु			
१९	चमेनियामा पोखरी पुल निर्माण		
२०	खिखिरडाङगी चोक पुर्वको पुल निर्माण		
२१	जनप्रिय आधारभुत विधालय पुर्व होलिमा कलभर्ट निर्माण		

२२	केरौजा लक्ष्मि मन्दिर पश्चिम तिनताल ताजपुरियाको घर हुँदै वडा नं. ९ को सिमाना सम्म ग्रावेल		
२३	अन्नत भगवान मन्दिर निर्माण		
२४	केरौजा देखि सिटौला टोल हुँदै विमल चौक सम्म बाटो विस्तार		
२५	झपडतल चौक देखि वडा नं .७ सम्म जोडने बाटो ग्रावेल		
२६	हुलाकी राजमार्ग देखि सुंघा सम्म बाटो कालो पत्रे		
२७	अन्नत भगवान मन्दिर निर्माण झपडतल		
२८	सुभासको घरदेखि गंगा ओलीको घर सम्म ग्रावेल		
२९	झपडतल प्रहरी चौकीको भवन मर्मत तथा घेरावेरा		
३०	पदम बहादुर ताजपुरियाको घर पश्चिम पथरी सिकटि जोडने बाटोमा कालो पत्रे		
३१	प्रहरी चौकी झपडतलको मर्मत सम्भार गर्ने		
३२	सिमलवाडी देखि पश्चिम ग्रेभेल बाटो निर्माण(कालिदास मार्ग(१०,००,०००	
३३	झपडतल चौक पुर्व बाटो ग्रेभेल गर्ने		
३४	झपडतल चौकको अनन्त भगवान मन्दिर निर्माण		
३५	श्री नजामिया ब. आ .बि .देखि रफिक उद्दिनको घर सम्म ग्रेभेल बाटो	१०,००,०००	
३६	ब्रहेश्वर महादेव मन्दिर निर्माण		
३७	बाँध मर्मतको योजना		
३८	सुर्जापुरी भाषा विकास प्रतिष्ठान लाई विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालनमा आर्थिक सहयोग	२५,०००	
३९	श्री नजामिया बहुमुखी आधारभूत विद्यालयको २ कोठे भवन तथा घेरावेरा १,५०,००० र कार्यालय व्यवस्थापन र फर्निचर खरिद-२,००,०००	३,५०,०००	
४०	श्री सन्यासी प्रा वि को घेरावेरा गर्ने		
४१	श्री आ वि पटियापाडाको योजना माग	१००,००,०००	
४२	श्री शान्तिक्षेत्र आ वि को योजनाहरु	५,५०,०००	
४३	श्री जनप्रिय आ वि को योजनाहरु	४,००,०००	
४४	श्री गजाधर मा वि केरौजा को योजनाहरु	२८,००,०००	

वडा नं. ७			
१	प्रहरी चौकी वरडंगाको लागि जग्गा पास गर्ने	५,००,०००	
२	प्रहरी चौकी वरडंगालाई रुख विरुवा उपलब्ध गराई दिन		
३	श्री जनता आधारभुत विधालयको योजनाहरूको माग		
४	श्री दिल आ वि को कार्य योजनाहरू		
५	श्री त्रिवेणी आ वि को योजनाहरूको माग		
वडा नं. ८			
	बहुवर्षिय योजनामा		
१	सुनवर्षि न पा वाड नं ७ बक्कर मियाँको घर देखी वाड नं ८ आधारभुत नि मा वि कुडेलि हुदै दक्षिण भदैयाको घर देखि पश्चिम ट्रान्समिटर सम्म ग्रेवेल तथा कालो पत्रे		
२	कार्तिकलाल खेत छेउ साविक वाड नं १ खरेवारि RCC कर्लभट जडान		
३	साविक वाड नं १ नेपाल सन्तमत कुटि देखि पूर्व खरेवारी ग्रेवेल तथा कालो पत्रे		
४	भदैयाको घर देखी पूर्व राम कुमार सिंहको घर सम्म ग्रेवेल तथा कालो पत्रे		
५	बक्रा खोलामा आवत जावत कठिनाई भएकोले हरिशचन्द्रगढि पश्चिम खोलामा RCC पुल		
६	सिचाईको लागी वाड नं ८ अन्तर्गत विजुलि जडान साथै कुलो निर्माण		
१६	मदरसा रहमानिया प्रा.वि .को भवन तथा शौचालयनिर्माण		
१७	श्री महेन्द्र आ वि को घेरावेरा	१०,५०,०००	
१८	श्री हरिश्चन्द्र आ वि को घेरावेरा		
१९	श्री जनता आ वि खडेवारी को योजनाहरू		
२०	मदरसा इसलामिया आ वि सिकटि को २ कोठे पक्कि भवन तथा मर्मत		
वडा नं. ९			
नगर पालिकामा माग गरिने योजनाहरू			
१	प्रशन्न लाल सिंहको घर देखि पडित टोल हुदै रंगेली न.पा ५ नं. वडा सिमान सम्म बाटो कालो पत्रे	१,५०,००,०००	

२	वडा सदस्य सत्य नारायण पंडित को खेत नजिक RCC पुल १ थान	१०,००,०००	
३	चन्दनखाडी टोल देखि पश्चिम वि.पि.सेवा केन्द्र सम्म बाटो ग्रावेल	१०,००,०००	
४	नगरिया बाँधमा नदीमा कजवे निर्माण	१०,००,०००	
५	नेपाल सन्तमत सत्संग मन्दिर चन्दन नगरको अधुरो भवन निर्माण	१०,००,०००	
६	महेन्द्र चोक देखि दक्षिण प्रहरी चौकी जाने बाटो (सिवेश्वर मार्ग) कालो पत्रे	२५,००,०००	
७	भुवरी देवी ताल पर्यटन क्षेत्र निर्माण	१०,००,००,०००	
८	डाईनिया सिकटी सडक देखि पश्चिम लक्ष्मी मन्दिर हुदै सुनिल राजवंशीको घर हुदै रंगेली न.पा ५ नं. वडा सिमान सम्म बाटो ग्रावेल तथा RCC पुल १ थान	१,५०,००,०००	
९	मुसहरी टोल विर्तामा सार्वजनिक शौचालय	५०,००,०००	
१०	शमशान घाट घेरावेरा तथा अधुरो काम पुरा गर्ने	५०,००,०००	
११	महाराजथान भेरुवामा पुर्व तिर ढुङ्गा जाली	५०,००,०००	
१२	काशीमको घर देखि राजेन्द्र साहको घर सम्म बाटो ग्रावेल तथा पोखरी छेऊ जाली ढुङ्गा	५,००,०००	
१३	प्रहरी चौकी अधुरो काम पुरा गर्ने	५,००,०००	
१४	सत्संग मन्दिर अगाडीको खाल्डो पुर्ने काम (साविक डाईनियाँ ६)	५,००,०००	
१५	सुगन लाल सिंहको घर अगाडी आनन्द मन्दिर निर्माण	१,५०,०००	
१६	हुलाकी सडक उत्तर सुधन लाल राजवंशीको घर सम्म बाटोमा माटो तथा RCC पुल १ थान	२,००,०००	
केन्द्र तथा प्रदेश मा माग गर्ने योजना हरु			
१७	चैतु लाल राजवंशी को भर देखि उत्तर होलीमा RCC पुल १ थान	४०,००,०००	
१८	कादरिको घर देखि केरौजा जाने बाटोमा ओभर फलो पुल कल्भर्ट र बाटोमा माटो तथा ग्रावेल	४०,००,०००	
१९	सिचाइकालागि सुनवर्षी वडा नं. ९ मा श्री फेज लाइन विस्तार	१,००,००,०००	
२०	मरिया बक्राहा शमशान घाट देखि दक्षिण फलामे फाटक पुल	५,००,००,०००	
२१	हुलाकी सडक देखि उत्तर नगरिया बाँधको बाँधमा पलामे फाटक पुल तथा र बाटो ग्रावेल	१०,००,००,०००	
२२	महाराजथान भेरुवामा पुर्व तिर ढुङ्गा जाली	५०,००,०००	

२३	मदशा इशलामिया हुसैनिया प्रा.वि. को घेरा वेरा	५,००,०००	
२४	शमशान घाट घेरा वेरा तथा व्यवस्थापन	२५,००,०००	
२५	सिचाईको पोल र तार उपलब्ध गर्न		
२६	कृषकहरुका लागि साना सिचाई फाटक निर्माण कार्य गर्ने		
२७	शारदा बाल आधारभुत विधालयको मर्मत, घेरावेरा तथा शैक्षिक सामग्री	४,५०,०००	
२८	इस्लामियाँ हुसैनिया आ.वि.को फर्निचर र घेरावेरा		
२९	श्री वि पि आ वि भैरुवाको भवन निर्माण योजना	१२,००,०००	
३०	श्री सार्वजनिक आ वि को भौतिक निर्माण योजना	३२,००,०००	
३१	श्री शान्ति आ वि को योजना माग		
३२	श्री जनकल्याण आ वि कदमगाछी को योजना		

आर्थिक ऐन २०७५

सुनवर्षि नगरपालिकाको अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावना

सुनवर्षि नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ को अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्नको निमित्त स्थानीय कर तथा शुल्क संकलन गर्ने, छुट दिने तथा आय संकलनको प्रशासनिक व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

नेपालको संविधानको धारा २२८ को उपधारा (२) बमोजिम सुनवर्षि नगर सभाले यो ऐन बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस ऐनको नाम “आर्थिक ऐन, २०७५” रहेको छ ।
(२) यो ऐन २०७४ साल आश्विन ३ गते देखिसुनवर्षि नगर क्षेत्रमा लागू हुनेछ ।
२. सम्पति कर : नगरपालिका क्षेत्र भित्र अनुसूचि (१) बमोजिम एकिकृत सम्पति लगाइने र असुल गरिने छ ।
३. भूमि कर (मालपोत) : नगरपालिका क्षेत्रभित्र अनुसूची (२) बमोजिम भूमि कर (मालपोत) लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
४. घर जग्गा वहाल कर: नगरपालिकाक्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले भवन, घर, पसल, ग्यारेज, गोदाम, टहरा, छप्पर, जग्गा वा पोखरी पूरै आंशिक तवरले वहालमा दिएकोमा अनुसूची (३) बमोजिम घर जग्गा वहाल कर लगाइने र असूल गरिनेछ ।
५. व्यवसाय कर:नगरपालिकाक्षेत्रभित्र व्यापार, व्यवसाय वा सेवामा पूँजीगत लगानी र आर्थिक कारोवारका आधारमा अनुसूची (४) बमोजिम व्यवसाय कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।
६. जडिबुटि, कवाडी र जिवजन्तु कर : नगरपालिका क्षेत्रभित्रका कुनै व्यक्ति वा संस्थाले जडिबुटी, वनकस, कवाडी माल र प्रचलित कानूनले निषेध गरिएको जीवजन्तु वाहेकका अन्य मृत वा मारिएका जीवजन्तुको हाड, सिंग, प्वाँख, छाला जस्ता वस्तुको व्यवसायीक कारोवार गरेवापत अनुसूचि (५) बमोजिमको कर लगाइने र असुल उपर गरिने छ ।
७. सवारी साधन कर: नगरपालिका क्षेत्रभित्र दर्ता भएका सवारी साधनमा अनुसूची (६) बमोजिम सवारी साधन कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ । तर, प्रदेश कानून स्वीकृत भई सो कानूनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोहि बमोजिम हुनेछ ।
८. विज्ञापन कर:नगरपालिका क्षेत्रभित्र हुने विज्ञापनमा अनुसूची (७) बमोजिम विज्ञापन कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ । तर, प्रदेश कानून स्वीकृत भई सो कानूनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोहि बमोजिम हुनेछ ।

९. मनोरन्जन कर: नगरपालिका क्षेत्रभित्र हुने मनोरन्जन व्यवसाय सेवामा अनुसूची (८) बमोजिम व्यवसाय कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ । तर, प्रदेश कानुन स्वीकृत भई सो कानुनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोहि बमोजिम हुनेछ ।
१०. बहाल बितौरी शुल्क : नगरपालिका क्षेत्रभित्र आफुले निर्माण रेखदेख वा संचालन गरेका हाट बजार पसल वा सरकारी जग्गामा अनुसूचि (९) मा उल्लेख भए अनुसार बहालबितौरी शुल्क लगाइने र असिल उपर गरिने छ ।
११. पार्किंग शुल्क : नगर पालिका क्षेत्र भित्र कुनै सवारी साधन लाई पार्किंग सुविधा उपलब्ध गराए वापत अनुसूची (१०) बमोजिम पार्किंग शुल्क लगाइने र असुल उपर गरिने छ ।
१२. सेवा शुल्क, दस्तुर : नगरपालिकाले निर्माण, संचालन वा व्यवस्थापन गरेका अनुसूची (११) मा उल्लिखित स्थानीय पूर्वाधार र उपलब्ध गराइएको सेवामा सेवाग्राहीबाट सोही अनुसूचीमा व्यवस्था भए अनुसार शुल्क लगाइने छ ।
१३. कर छुट: यस ऐन बमोजिम कर तिर्ने दायित्व भएका व्यक्ति वा संस्थाहरुलाई कुनै पनि किसिमको कर छुट दिईने छैन ।
१४. कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धि कार्यविधि: यो ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धि कार्यविधि नगर कार्यापालिकाले तोके अनुसार हुने छ ।

अनुसूची १
एकिकृत सम्पति कर

(नगरकार्यपालीकाको मिति २०७५।०४।०३ निर्णयानुसार एकिकृत सम्पति करलाई सम्पति कर र भूमि करमा संशोधन गरीएको छ ।) सो निर्णय यसै पुस्तकको अन्तीममा संलग्न छ ।

यस नगरपालिका क्षेत्रमा रहेको जग्गाको मूल्याङ्कन देहाय बमोजिमको हुने निर्णय गरियो ।

१. साविक अमरदह गा वि स वडा नं ४, ५ र ६ हाल वडा नं१

सि. नं.	विवरण	मूल्यांकन रकम
१	अमरदह ५भ, ५झ अन्तर्गत गान्धि मनमोहन सडकले छुने सडकका दायौं वायाका जग्गा हरु प्रति कट्टा रु.	३०००००।००
२	अमरदह ५ब, ५भ, ५झ अन्तर्गत प्लटिङ्गका जग्गाहरु प्रति कट्टा रु.	२०००००।००
३	माथि प्रकरणहरुमा परेका जग्गाहरु बाहेक बाटो छुने जग्गाहरु प्रति कट्टा रु.	१२५०००।००
४	सबै वार्डको बाटोले नछुने खेति योग्य जग्गा प्रति कट्टा रु.	५००००।००

२. साविक अमरदह गा वि स वडा नं १, २ र ३ हाल वडा नं२

सि. नं.	विवरण	मूल्यांकन रकम
१	अमरदह १क अन्तर्गतको बजार क्षेत्र भित्र कि नं ६४४ छाडी से दिक्षण १२६, ५२४, ५८९, १३४, १४०, १४३, १५४, २८७, २९१ छाडी सो पश्चिमका पथरी डायनिया बाटो बाट ३०० फिट भित्रका जग्गाहरु प्रति कट्टा रु.	१४५००००।००
२	माथि प्रकरण १ मा परे बाहेक उल्लेखित क्षेत्रका बाकी जग्गाहरु प्रति कट्टा रु.	७२५०००।००
३	सा कि नं १, २, ३, ४, ५,३५, ३७, ३८ हुँदै ४६ सम्मको पथरी डायनिया बाटो ले छुने जग्गाहरु प्रति कट्टा रु.	५५००००।००
४	प्रकरण ३ मा परी सा कि नं ले सो बाटो छुने हालको कित्ताले नछुने जग्गाहरु प्रति कट्टा रु.	३०००००।००
५	माथि उल्लेख भए बाहेक कि नं ४८१ ५०२ ३० ३२ ७७ ७६ ३२४ २३८ ५२० ४१७ ६१५ ५८८ ३४३ ४२९ १६९ १५८ १५७ समेत छाडी सो पश्चिमका जग्गाहरु प्रति कट्टा रु.	३०००००।००
६	माथि उल्लेख भए बाहेक का प्लटिङ्गका जग्गाहरु प्रति कट्टा रु.	२५००००।००

सि. नं.	विवरण	मूल्यांकन रकम
७	माथि प्रकरणहरूमा परेका जग्गाहरू बाहेक अमरदह १क का भित्रि बाटो ले छुने जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	१२००००।००
८	माथि प्रकरणहरूमा परेका जग्गाहरू बाहेक अमरदह १क का खेति योग्य जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	६००००।००
९	अमरदह १ख अन्तर्गतको बजार क्षेत्र भित्र कि नं ५०४, ५२१, ५१८, ५६२, ३५८, ४१२, ५६८, १७१, १७२, ४७० छाडी सो पश्चिमका कि नं १८० उरका पथरी डायनिया बाटो बाट ३०० फिट भित्रका जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	१४५००००।००
१०	माथि प्रकरणहरूमा परेका जग्गाहरू बाहेक उल्लेखित क्षेत्रका बाँकी जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	७२५०००।००
११	कि नं ४७०, ४३०, ३९५ छाडी सो उत्तर कि नं ७१३, ३९३, ५५९ छाडी सो पश्चिम कि नं ५५९, ५१७, ३६६, २७९ छाडी से उत्तरका माथि उल्लेखित भए बाहेकका जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	३०००००।००
१२	माथि उल्लेख भए बाहेक का प्लटिङ्गका जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	२५००००।००
१३	माथि प्रकरणहरूमा परेका जग्गाहरू बाहेक अमरदह १ख का भित्रि बाटो ले छुने जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	१२५०००।००
१४	माथि प्रकरणहरूमा परेका जग्गाहरू बाहेक अमरदह १ख का खेतीयोग्य जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	६००००।००
१५	अमरदह १ग अन्तर्गतको बजार क्षेत्र भित्र पर्ने जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	६०००००।००
१६	सा कि नं २, ३, १०, ११, १२, ४७, ४८, ४९, ५० हुँदै दिक्षण ११७ सम्म बाटोले छुने जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	२५००००।००
१७	अमरदह १ग का प्लटिङ्गका जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	२५००००।००
१८	प्रकरण क र ख मा उल्लेख भए बाहेक भित्रि बाटोले छुने जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	१२५०००।००
१९	माथि प्रकरणहरूमा परेका जग्गाहरू बाहेक अमरदह १ग का खेतीयोग्य जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	६००००।००
२०	अमरदह १घ को बजार क्षेत्र भित्र पर्ने कि नं १६६, १६७ देखि दक्षिण कि नं ३१२, ३१३, १५३, २१९, २५३, २०२, २०१, ६४५, २०९ छाडी सो पूर्व पथरी डायनिया बाटव देखि ३०० फिट	१४५००००।००

सि. नं.	विवरण	मूल्यांकन रकम
	भिन्नका जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	
२१	माथि प्रकरणहरूमा परेका जग्गाहरू बाहेक सा कि नं २६२ देखि दक्षिण १६६, १६७ छाडी सो उत्तर पथरी डायनिया बाटोले छुने जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	७२५०००।००
२२	माथि प्रकरणमा उल्लेख भए बाहेकका अमरदह १घ का प्लटिङ्का जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	२५००००।००
२३	माथि प्रकरणमा उल्लेख भए बाहेकका अमरदह १घ का भिन्नि कच्चि बाटोले छुने जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	१२५०००।००
२४	माथि प्रकरणमा उल्लेख भए बाहेकका अमरदह १घ का खेतियोग्य जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	६००००।००
२५	अमरदह १ड अन्तर्गतको पथरी डायनिया बाटोले छुने दाँया वायाका जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	४२५०००।००
२६	माथि प्रकरणमा उल्लेख भए बाहेकका अमरदह १ड का प्लटिङ्का जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	२५००००।००
२७	प्रकरण २० मा परी सा कि नं ले बाटो छुने तर हालको कि नं ले बाटो नछुने अमरदह १ड का जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	२५००००।००
२८	सा कि नं १७, ४१, ४२, ४५, ७५, ७९, ८१, ९८ छाडी सो पूर्व पथरी डायनिया सडक पश्चिम माथि उल्लेख भए बाहेकका अमरदह १ड का जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	१८००००।००
२९	माथि उल्लेख भए बाहेक भिन्नि कच्चि बाटीले छुने अमरदह १ड का जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	१२५०००।००
३०	माथि उल्लेख भए बाहेक खेतियोग्य अमरदह १ड का जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	५००००।००
३१	पथरी डायनिया सडकले छुने बाटो दाँया वायाका अमरदह १च का जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	४२५०००।००
३२	प्रकरण ३१ मा उल्लेख भए बाहेक प्लटिङ्का अमरदह १च का जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	२५००००।००
३३	प्रकरण ३१ मा परि सा कि नं ले बाटो छुने हालको कि नं ले बाटो नछुने अमरदह १च का जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	२५००००।००
३४	माथि उल्लेख भए बाहेक भिन्नि कच्चि बाटीले छुने अमरदह १च का	१२५०००।००

सि. नं.	विवरण	मूल्यांकन रकम
	जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	
३५	माथि उल्लेख भए बाहेक खेतियोग्य अमरदह १च का जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	६००००।००
३६	अमरदह २क प्लटिङ्गका जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	२५००००।००
३७	अमरदह २क प्लटिङ्गका जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	१२५०००।००
३८	अमरदह २ख सा कि नं १०४ को स्कुलको जग्गा छाडी सो देखि दक्षिण बाटो देखि पश्चिम कि नं ३२५ देखि उत्तर कि नं १४९, ८१, ८२, ८३, ८४, १४९, २२२ देखि पूर्व कि नं २४१, १२७, १२८ हुँदै २४६, २४७ सम्मका सुँगा बजार क्षेत्र भित्रका जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	६०००००।००
३९	माथि उल्लेख भए बाहेक प्लटिङ्गका अमरदह २ख का जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	२५००००।००
४०	अमरदह २ख को प्रकरण ३८ मा उल्लेख भए बाहेक सुँगा बजार बाट अमरदह बाटोले छुने कि नं १४९ छाडी कि नं ७७ देखि पश्चिम कि नं ५१ सम्म र सा कि नं १०४ को स्कुल उत्तर कि नं १९ सम्म बाटोको दाँयावायाको जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	३०००००।००
४१	प्रकरण ३८ मा उल्लेख भएका साविक कि नं ले बाटो छुने कित्ता काट हुँदै पछाडी परेका अमरदह २ख का जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	१२५०००।००
४२	माथि उल्लेख भए बाहेक भित्रि कच्चि बाटीले छुने अमरदह २ख का जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	१२५०००।००
४३	माथि उल्लेख भए बाहेक खेतियोग्य अमरदह १च का जग्गाहरू प्रति कट्टा रु.	६००००।००

३. साविक गोविन्दपुर गा वि स वडा नं २ हाल वडा नं ३

सि. नं.	विवरण	मूल्यांकन रकम
१	यस वार्डको कच्चि तथा प्लटिङ्ग सडकले छोएको जग्गा प्रति कट्टा रु	८००००।००
२	यस वार्डको बाटोले नछुने खेति योग्य जग्गा प्रति कट्टा रु	५००००।००

४. साविक अमरदह गा वि स वडा नं ८ हाल वडा नं ३

सि. नं.	विवरण	मूल्यांकन रकम
---------	-------	---------------

सि. नं.	विवरण	मूल्यांकन रकम
१	पत्थरी डायनिया सडक खण्डको कालोपत्रे सडकले छुने दायौं वायाको जग्गा प्रति कट्टा रु.	२५००००।००
२	वडा को ग्राभेल तथा प्लटीङ्ग बाटोले छुने जग्गा प्रति कट्टा रु	२०००००।००
३	वडा को कच्चि बाटोले छोएको जग्गा प्रति कट्टा रु	१२५०००।००
४	वडा को बाटोले नछुने खेति योग्य जग्गा प्रति कट्टा रु	५००००।००

५. साविक टकुवा गा वि स वडा नं ६, ७, र ९ हाल वडा नं ४

सि. नं.	विवरण	मूल्यांकन रकम
१	पत्थरी डायनिया सडक खण्डको कालोपत्रे सडकले छुने दायौं वायाको जग्गा प्रति कट्टा रु	२५००००।००
२	सबै वडा को ग्राभेल बाटोले छुने जग्गा प्रति कट्टा रु	१६००००।००
३	सबै वडा को कच्चि तथा प्लटीङ्ग बाटोले छोएको जग्गा प्रति कट्टा रु	११००००।००
४	सबै वार्डको बाटोले नछुने खेति योग्य जग्गा प्रति कट्टा रु	५००००।००

६. साविक अमरदह गा वि स वडा नं ७, र ९ हाल वडा नं ४

सि. नं.	विवरण	मूल्यांकन रकम
१	अमरदह ७क ९ख अन्तर्गत पथरी डायनिया सडकले छुने दायौं वायाका जग्गाहरु प्रति कट्टा रु	२५००००।००
२	माथि प्रकरणमा उल्लेख भए बाहेक साविक अमरदह ७ र ९ का प्लटीङ्गका जग्गाहरु प्रति कट्टा रु	२०००००।००
३	माथि प्रकरणमा उल्लेख भए बाहेक साविक अमरदह ७ र ९ का कच्चि बाटोले छुने जग्गाहरु प्रति कट्टा रु	८५०००।००
४	माथि प्रकरणमा उल्लेख भए बाहेक साविक अमरदह ७ र ९ का खेतीयोग्य जग्गाहरु प्रति कट्टा रु	३५०००।००

७. साविक टकुवा गा वि स वडा नं १, २, ३, ४, ५ र ८ हाल वडा नं ५

सि. नं.	विवरण	मूल्यांकन रकम
१	रंगेली उर्लावारी सडक खण्डको कालोपत्रे सडकले छुने दायौं वायाको जग्गा प्रति कट्टा रु	२५००००।००

सि. नं.	विवरण	मूल्यांकन रकम
२	सबै वडा को ग्राभेल बाटोले छुने जग्गा प्रति कट्टा रु	१६००००।००
३	सबै वडा को कच्चि तथा प्लटिङ्ग बाटोले छोएको जग्गा प्रति कट्टा रु	११००००।००
४	सबै वार्डको बाटोले नछुने खेति योग्य जग्गा प्रति कट्टा रु	५००००।००

८. साविक गोविन्दपुर गा वि स वडा नं ६, ५, ८ र ९ हाल वडा नं. ६

सि. नं.	विवरण	मूल्यांकन रकम
१	रंगेली उर्लावारी कालोपत्रे सडकले छुने वडा नं. ६ छ् झपडतल बजार क्षेत्रको जग्गा प्रति कट्टा रु	२५००००।००
२	गोविन्दपुर वडा नं ६ अन्तर्गत ६ छ् को ग्राभेल बाटोले छुने जग्गा प्रति कट्टा रु	१५००००।००
३	डायनिया उत्तर खिखिर डाँगी हुँदै पथरी जाने गोविन्दपुर वडा नं ८ र ९ को कालोपत्रे सडकलेले छुने जग्गा प्रति कट्टा रु	२२५०००।००
४	गोविन्दपुर वडा नं ८ र ८ क टकुवा जोडने ग्राभेल बाटोले छुने जग्गा प्रति कट्टा रु	१४००००।००
५	गोविन्दपुर वडा नं ६ को कच्चि तथा प्लटिङ्ग बाटोले छोएको जग्गा प्रति कट्टा रु	१०००००।००
६	माथि प्रकरणमा उल्लेख भए बाहेकको अन्य वार्डको ग्राभेल बाटोले छोएको जग्गा प्रति कट्टा रु	१२५०००।००
७	माथि प्रकरणमा उल्लेख भए बाहेकको अन्य वार्डको कच्चि तथा प्लटिङ्ग सडकले छोएको जग्गा प्रति कट्टा रु	८००००।००
८	गोविन्दपुर वडा नं ६ को बाटोले नछुने खेति योग्य जग्गा प्रति कट्टा रु	५००००।००

९. साविक वरडंगा गा वि स वडा नं २, ३, ६, ८ र ९ हाल वडा नं. ७

सि. नं.	विवरण	मूल्यांकन रकम
१	वडा ९ क गुद्रीबजार वरपरका ग्राभेल सडकले छुने जग्गा प्रति कट्टा रु	१७००००।००
२	प्रकरण १ मा उल्लेखित वडाको कच्चि तथा प्लटिङ्ग बाटोले छुने जग्गा प्रति कट्टा रु	१२००००।००

सि. नं.	विवरण	मूल्यांकन रकम
३	माथि प्रकरणमा उल्लेख भए बाहेकका सबै वडाको ग्राभेल सडकले छुने जग्गा प्रति कट्टा रु।	१५००००।००
४	माथि प्रकरणमा उल्लेख भए बाहेकका सबै वडाको कच्चि तथा प्लटिङ्ग बाटोले छुने जग्गा प्रति कट्टा रु।	९५०००।००
५	सबै वडाको खेतीयोग्य जग्गा जग्गा प्रति कट्टा रु।	५००००।००

१०. साविक डायनिया गा वि स वडा नं १, २, ३ र ४ हाल वडा नं ८

सि. नं.	विवरण	मूल्यांकन रकम
१	रंगली उर्लावारी सडकले छुने वडा नं ४ को सिट नं ०७२४(४, ०७२५, ७२५(३, ७२६, ०८०६, ७६६को जग्गा प्रति वर्ग मि रु.	८५०।००
२	प्रकरण १ मा उल्लेखित सिट नं हरुको ग्राभेल बाटोले छोएको जग्गा प्रति वर्ग मि रु.	६६०।००
३	प्रकरण १ मा उल्लेखित सिट नं हरुको कच्चि तथा प्लटिङ्ग बाटोले छोएको जग्गा प्रति वर्ग मि रु.	३७५।००
४	प्रकरण १ मा उल्लेखित सिट नं हरुको खेतीयोग्य जग्गा प्रति वर्ग मि रु.	१७५।००
५	वडा नं १, २ र ३ सम्पुर्ण सिट नं हरुको कालोपत्रे सडकले छुने जग्गा प्रति वर्ग मि रु	८५०।००
६	प्रकरण ५ मा उल्लेखित वडा नं १, २ र ३ को सम्पुर्ण सिट नं हरुको ग्राभेल बाटोले छुने जग्गा प्रति वर्ग मि रु.	६६०।००
७	प्रकरण ५ मा उल्लेखित वडा नं १, २ र ३ को सम्पुर्ण सिट नं हरुको कच्चि तथा प्लटिङ्ग बाटोले छुने जग्गा प्रति वर्ग मि रु.	३७५।००
८	प्रकरण ५ मा उल्लेखित सिट नं का साथै वडा नं १, २ र ३ को सम्पुर्ण सिट नं हरुको बाटोले नछुने खेतीयोग्य जग्गा प्रति वर्ग मि रु.	१७५।००

११. साविक डायनिया गा वि स वडा नं ५, ६, ७, ८ र ९ हाल वडा नं ९

सि. नं.	विवरण	मूल्यांकन रकम
१	रंगली उर्लावारी सडकले छुने वडा नं ६ र ८ को सिट नं. ०७२४(४, ०७२५, ७२५(३, ७२६, ०८०६, ७६६को जग्गा प्रति वर्ग मि	१६००।००

सि. नं.	विवरण	मूल्यांकन रकम
	रु.	
२	प्रकरण १ मा उल्लेखित सिट नं हरुको ग्रावेल बाटोले छोएको जग्गा प्रति वर्ग मि रु.	७५०।००
३	प्रकरण १ मा उल्लेखित सिट नं हरुको कच्चि तथा प्लटिङ्ग बाटोले छोएको जग्गा प्रति वर्ग मि रु.	४८०।००
४	प्रकरण १ मा उल्लेखित सिट नं हरुको खेतीयोग्य जग्गा प्रति वर्ग मि रु.	१७५।००
५	रंगली उर्लावारी सडकले छुने वडा नं ६ र ८ को प्रकरण नं १ मा उल्लेखित सिट नं हरुको बाहेक अन्य सिट नं हरुको जग्गा प्रति वर्ग मि रु.	१४२५।००
६	प्रकरण १ मा उल्लेखित भए बाहेकको वडा नं ६ र ८ सिट नं हरुको ग्रावेल बाटोले छोएको जग्गा प्रति वर्ग मि रु.	६६०।००
७	प्रकरण १ मा उल्लेखित भए बाहेकको वडा नं ६ र ८ सिट नं हरुको कच्चि बाटोले छोएको जग्गा प्रति वर्ग मि रु.	४२५।००
८	प्रकरण १ मा उल्लेखित भए बाहेकको वडा नं ६ र ८ सिट नं हरुको खेतीयोग्य जग्गा प्रति वर्ग मि रु.	१७५।००
९	डायनिया वडा नं ६, ७ र ९ को सिट नं. ०७२३, ०७२४, ६८५ का साथै सो सिट सँग जोडिएका वडा नं ७ र ९ को अन्य सिट नं हरु समेतमा पर्ने कालोपत्रे बाटोले छुने जग्गा प्रति वर्ग मि रु.	९९५।००
१०	प्रकरण ९ मा उल्लेखित वडा नं ७ र ९ को सिट नं हरुको ग्रावेल बाटोले छुने जग्गा प्रति वर्ग मि रु.	६२५।००
११	प्रकरण ९ मा उल्लेखित सिट नं का साथै वडा नं ७ र ९ को सिट नं हरुको कच्चि तथा प्लटिङ्ग बाटोले जग्गा प्रति वर्ग मि रु.	३७५।००
१२	प्रकरण ९ मा उल्लेखित सिट नं का साथै वडा नं ७ र ९ को सिट नं हरुको खेतीयोग्य जग्गा प्रति वर्ग मि रु.	१७५।००
१३	वडा नं ५ सम्पुर्ण सिट नं हरुको कालोपत्रे सडकले छुने जग्गा प्रति वर्ग मि रु.	८५०।००
१४	प्रकरण १३ मा उल्लेखित वडा नं ५ को सम्पुर्ण सिट नं हरुको ग्रावेल बाटोले छुने जग्गा प्रति वर्ग मि रु.	६६०।००
१५	प्रकरण १३ मा उल्लेखित वडा नं ५ को सम्पुर्ण सिट नं हरुको	३७५।००

सि. नं.	विवरण	मूल्यांकन रकम
	कच्चि तथा प्लटिङ्ग बाटोले छुने जग्गा प्रति वर्ग मि रु.	
१६	प्रकरण १३ मा उल्लेखित सिट नं का साथै वडा नं ५ को सम्पूर्ण सिट नं हरुको बाटोले नछुने खेतीयोग्य जग्गा प्रति वर्ग मि रु.	१७५।००

यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र निर्माण भएको घरको मूल्याङ्कन देहाय बमोजिमको हुने निर्णय गरियो ।

सि.नं	विवरण	मूल्यांकन रकम
१	आर.सि.सि. फ्रेम स्ट्रक्चर मा आर सि सि ढलान रु.	१२००।०० प्र व फु
२	आर.सि.सि. फ्रेम स्ट्रक्चर मा जस्ता छाना रु.	९००।०० प्र व फु
३	इट्टा र सिमेण्ट जोडाई मा आर सि सि ढलान रु.	७००।०० प्र व फु
४	इट्टा र सिमेण्ट जोडाई मा जस्ता छाना रु.	५००।०० प्र व फु
५	ढुंगा र सिमेण्ट जोडाई मा आर सि सि ढलान रु.	६००।०० प्र व फु
६	ढुंगा र सिमेण्ट जोडाई मा जस्ता छाना रु.	४००।०० प्र व फु
७	इट्टा र माटोको जोडाईमा आर सि सि ढलान रु.	३००।०० प्र व फु
८	इट्टा र माटोको जोडाईमा जस्ता छाना रु.	२००।०० प्र व फु
९	ढुंगा र माटोको जोडाईमा आर सि सि ढलान रु.	२५०।०० प्र व फु
१०	ढुंगा र माटोको जोडाईमा जस्ता छाना रु.	१५०।०० प्र व फु
११	गोठ, टहरा तथा भुप्री रु.	एकमुष्ठ २५०००।००

नोट पूर्ण व्यवसायीक घरमा उपरोक्त मूल्यांकित रकममा १० प्र श थप लाग्नेछ । घरको मूल्यांकनमा ह्रास कट्टि वापत ५ प्र श प्रति वर्ष कट्टा गरिने छ ।

उपरोक्त बमोजिम जग्गा तथा घरको मूल्यांकन जोड जम्मा गरी सो मा घरको ह्रास कट्टि गरी कायम हुन आउने रकममा देहाय बमोजिम एकिकृत सम्पति कर लिने निर्णय गरियो ।

क्र.सं.	विवरण	पारित
	१ लाख सम्म	५०।००
	१ लाख १ देखि ३ लाख सम्म	१००।००
	३ लाख १ देखि ५ लाख सम्म	१५०।००
	५ लाख १ देखि ७ लाख सम्म	२००।००
	७ लाख १ देखि १० लाख सम्म	३००।००
	१० लाख १ देखि १५ लाख सम्म	५००।००
	१५ लाख १ देखि २५ लाख सम्म	२०००।००
	२५ लाख १ देखि ५० लाख सम्म	१००००।००

क्र.सं.	विवरण	पारित
	५० लाख १ देखि १ करोड सम्म	१५०००१००
	१ करोड १ देखि २ करोड सम्म	३५०००१००
	२ करोड १ देखि ५ करोड सम्म	५००००१००
	५ करोड १ देखि माथि	७५०००१००

अनुसूची २

भूमिकर (मालपोत) दरहरू

(नगरकार्यपालीकाको मिति को निर्णयानुसार देहाय बमोजिम भूमिकरको दर पारीत गरिएको छ।)

अनुसूची ३

घर जग्गा बहाल कर

क्र.सं.	विवरण	पारिता
१	-यस क्षेत्र भित्रको घर, पसल, ग्यारेज, गोदाम टहरा, सेड, (छप्पर) काराखाना जग्गा, मेशिनरी सामान, हेभि इक्विपमेण्ट, औजार, पोखरी पुरै वा आंसीक रुपमा बहालमा दिएकोमा सम्बन्धित धनीबाट सम्झौता बमोजिमको बहाल रकमको (सम्झौता रकम तथा धनिले बुझने रकममा फरक भएमा अतिरिक्त शुल्क तथा जरिवाना नगरपालीकाले तोके बमोजिम हुनेछ)	१० प्र श

अनुसूची ४

व्यवसाय कर

पूँजिको आधारमा

क) व्यापारिक बस्तुहरू मदिरा सँग सम्बन्धित बस्तुहरूको व्यापार व्यवसाय

क्र.सं.	विवरण	पारीत
१	५ लाख सम्म	१०००१००
२	५ लाख १ देखि २५ लाख सम्म	२०००१००
३	२५ लाख १ देखि १ करोड सम्म	५०००१००
४	१ करोड १ देखि ५ करोड सम्म	१५०००१००
५	५ करोड १ देखि माथि	३००००१००

ख) क्यामेरा, टेलिभिजन, कम्प्युटर, मोबाइल लगायतका बिद्युतिय सामाग्री, कम्प्युटर सामाग्री

क्र.सं	विवरण	पारीत
१	५ लाख सम्म	१०००१००
२	५ लाख १ देखि २५ लाख सम्म	१५००१००
३	२५ लाख १ देखि १ करोड सम्म	५०००१००
४	१ करोड १ देखि ५ करोड सम्म	७०००१००
५	५ करोड १ देखि माथि	१५०००१००
ग) द्याक्टर विक्रि, कार जिप, अटोमोवाइल्स, मोटरपार्टस, मिल, मेशिनरी आदी		
१	५ लाख सम्म	१०००१००
२	५ लाख १ देखि २५ लाख सम्म	२०००१००
३	२५ लाख १ देखि १ करोड सम्म	५०००१००
४	१ करोड १ देखि ५ करोड सम्म	१००००१००
५	५ करोड १ देखि माथि	२५०००१००
घ) किताब, कापी, तथा स्टेशनरी सँग सम्बन्धित व्यवसाय, औषधि पसल , किराना पसल - फुटकर विक्रेता)		
१	५ लाख सम्म	१०००१००
२	५ लाख १ देखि २५ लाख सम्म	२०००१००
३	२५ लाख १ देखि १ करोड सम्म	५०००१००
४	१ करोड १ देखि ५ करोड सम्म	७०००१००
५	५ करोड १ देखि माथि	१५०००१००
ड) कृषि सँग सम्बन्धित व्यवसायको हकमा -खाद्यान्न खरिद विक्रि(काँटा व्यवसाय), जुट, कृषि फार्म, गाई पालन, सुंगुर पालन, बाख्रा पालन, व्यवसाय आदी । कृषि सामग्री, औजार, मल, विउ, गाईदाना, चोकर, कुखुरा दाना, पशुपक्षि आहार)		
१	१ लाख सम्म	७००१००
२	१ लाख १ देखि ३ लाख सम्म	१०००१००
३	३ लाख १ देखि ५ लाख सम्म	१५००१००
४	५ लाख १ देखि २० लाख सम्म	२५००१००
५	२० लाख १ देखि माथि	५०००१००
च) शिशा, फ्रेमिंग, सजावटका सामान र जनरल गुड्स		
१	१ लाख सम्म	५००
२	१ लाख १ देखि ५ लाख सम्म	७००
३	५ लाख १ देखि १० लाख सम्म	१०००
४	१० लाख १ देखि २० लाख सम्म	१५००

क्र.सं	विवरण	पारीत
५	२० लाख १ देखि माथी	३०००
छ) सुति कपडा रेडिमेड कपडा आदि ब्यावसाय		
१	३ लाख सम्म	७००
२	३ लाख १ देखि ५ लाख सम्म	१०००
३	५ लाख १ देखि १५ लाख सम्म	१५००
४	१५ लाख १ देखि ३० लाख सम्म	२५००
५	३० लाख १ देखि १ करोड सम्म	४०००
६	१ करोड १ देखि ५ करोड सम्म	१००००
७	५ करोड भन्दा माथी	२००००
ज) विशेषज्ञ परामर्श तथा ब्यावसायिक सेवा :		
१	एम.डि डाक्टर	२५००
२	एम.वि.वि.एस/पशु डाक्टर	१५००
३	पशु सहायक	७००
४	कविराज होमियोपेथिक आयुर्वेद डाक्टर	७००
५	सर्जिकल समान खुद्रालाई	२५००
६	औषधि पसल थोकलाई	२०००
७	सर्जिकल सामान थोकलाई	१०००
८	भिडियो एक्सरे	५००
९	औषधि पसल खुद्रालाई	१३००
९	कविराज होमियोपेथिक आयुर्वेद अहेव	५००
१०	शारीरिक व्यायाम सामग्री विक्रि	१०००
ख) टेलिचलचित्र, वृत्तचित्र निर्माण परामर्श सेवा अनुसन्धान तथा परामर्स दाता, अनुवादक, छापाखाना प्रेस स्क्रिन प्रिन्ट आदी)		
१	३ लाख रुपिया सम्म	१०००
२	३ लाख १ देखि ५ लाख सम्म	१५००
३	५ लाख १ देखि १५ लाख सम्म	२०००
४	१५ लाख १ देखि २० लाख सम्म	२५००
५	२० लाख १ देखि १ करोड सम्म	३०००
६	१ करोड १ देखि ५ करोड सम्म	३५००
७	५ करोड भन्दा माथी	७०००
ग) केवल, इन्टरनेट, डिसहोम नेटवर्क तर्फ		

क्र.सं	विवरण	पारीत
१	५०० ग्राहक सम्म	३०००
२	५०१ देखि १००० ग्राहक भएको	५०००
३	१००१ भन्दा माथी ग्राहक भएको हकमा	प्रति ग्राहक रु.५
घ) कानून व्यवसायी		
१	वरिष्ठ अधिवक्ता	२०००
२	अधिवक्ता	१५००
३	अभिवक्ता	१०००
४	लेखापढि व्यवसायी	५००
ङ) लेखापरिक्षक		
१	श्रेणी क	३०००
२	श्रेणी ख	१०००
३	श्रेणी ग	७००
४	श्रेणी घ	५००
च) अन्य सेवा वा फर्म		
१	विमा एजेन्ट विदेश	५०००
२	विमा एजेन्ट स्वदेश	२०००
३	विज्ञापन एजेन्सी	३०००
४	शेयर दलाल	१५०००
छ) निर्माण व्यावसायी		
१	श्रेणी क	७०००
२	श्रेणी ख	५०००
३	श्रेणी ग	३०००
४	श्रेणी घ	२५००
५	न.पा.भिन्न सूचिकृत भएका व्यक्ति तथा फर्महरु	२५००
नोट न.पा. मा सूचिकृत नभई घर निर्माणको ठेक्का व्यवसाय सञ्चालन गर्न पाइने छैन ।		
ज) कुटानी पिसानी व्यावसायीको हकमा		
१	कुटानी तथा पिसानी मात्र	६००
२	कुटानी पिसानी पेलानी	१०००
३	कुटानी पिसानी पेलानी तथा चिउरा समेत	१५००
४	कुटानी पिसानी पेलानी चिउरा मसला बेसार	२०००
५	कुटानी पिसानी पेलानी तथा विक्रि वितरण	२५००

उत्पादन मुलक उद्योग

अर्ध प्रशोधित माल वा खेर गई रहेको माल वा अन्य सामानको प्रयोग र प्रशोधन गरी मालसामान उत्पादन गर्ने व्यवसाय जस्तै खेर गई रहेको प्लास्टिकबाट सामान निर्माण गर्ने र फोहोरबाट मल निर्माण गर्ने व्यवसायको हकमा निशुल्क व्यवसाय दर्ता गरी अभिलेखीकरण गरिनेछ र यस प्रकारका उद्योगलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।

पर्यटन सेवा व्यवसाय

आवास, लज, होटेल फाष्टफुड रेष्टुरा रिसोर्ट ट्राभल्स एजेन्सी स्विमिङ पुल

क्र.सं	विवरण	पारीत
१	सानो ग्रामिण स्तर चिया पसल वा ५० हजार लगानी भएको होटेल	३००
२	५० हजार देखि १ लाख सम्म	५००
३	१ लाख देखि २ लाख सम्म	८००
४	२ लाख देखि ५ लाख सम्म	१०००
५	५ लाख देखि २० लाख सम	१५००
६	२० लाख देखि माथी	२५००
७	रिसोर्ट हरुको हकमा थप रु	३०००
संचार सेवा एफ.एम समेत		
१	१ लाख सम्म	५००
२	१ लाख देखि २ लाख ५० हजार सम्म	८००
३	२ लाख ५० हजार भन्दा माथी	१०००
४	एफ.एम रेडियो प्रसारण	२०००
मोवाइल टावरको हकमा क्षमता र आकार बमोजिम सम्बन्धित कम्पनि सँग वार्ता गरी प्रति टावरका दरले शुल्क लाग्नेछ ।		
१	निजि क्षेत्र द्वारा संचालित वाणिज्य बैंक विदेशि विमा कम्पनि	१५०००
२	विकास बैंक	१००००
३	वित्तिय कम्पनिको मुख्य कार्यालय । विमा कम्पनि	१००००
४	मनि ट्रान्सफर । लघुवित्त कम्पनि	३०००
५	१ करोड सम्म कारोवार भएका सहकारी	२०००
६	१ करोड देखि ३ करोड सम्म कारोवार भएका सहकारी	५०००

क्र.सं	विवरण	पारीत
७	३ करोड देखि ५ करोड सम्म कारोवार भएका सहकारी	७०००
८	५ करोड देखि माथी कारोवार भएका सहकारी	१००००
नोट बचत तथा ऋणको कारोवार नगरी पुर्णतया कृषिमा आधारित सहकारीका हकमा वार्षिक शुल्क लिइने छैन ।		
स्वास्थ्य सेवा । शिक्षा सेवा		
गैर सरकारी अस्पताल नरसिंह होम, क्लिनिक तथा ल्यावहरु लगायत स्वास्थ्य सेवा संग सम्बन्धित व्यवसायहरु र संस्थागत विद्यालयहरु		
१	५ लाख सम्मको लागी	२५००
२	५ लाख देखि २० लाख सम्मको	५०००
३	२० लाख देखि १ करोड सम्मको	१५०००
४	१ करोड देखि ५ करोड सम्मको	३००००
५	५ करोड देखि माथी	५००००
६	संस्थागत विद्यालय स्तरवृद्धि स्विकृति प्रति कक्षा	२०००
तालिम तथा प्रशिक्षण केन्द्रहरु		
१	तालिम तथा अनुसन्धान , कम्प्युटर टाईपिङ्ग लगायत फोटोकपी समेत संचालन भई काम गर्ने हरुको हकमा कम्प्युटर तथा प्रशिक्षण ,निजि क्षेत्र वाट दिईने शिक्षा तथा कोचिङ्ग सेन्टर आदि ।	१५००
मर्मत सेवा		
१	टेक्टर, वस, ट्रक, ह्यावि ईक्वीमेन्ट कार, जिप सवारी डेन्टिड मोटर पार्टस मिल मेसिनरी टायर रीसोलिङ्ग डाईनामाईट	२५००
२	मोटरसाईकल	१०००
३	रेडियो, घडि, टि.भि, आदी ईलेक्ट्रोनिक सामान	१०००
४	ग्यास चुलो सेल्स पम्प टायर पम्प पञ्चर ग्यास विलडिड वक्सा मर्मत गर्ने साईकल रीक्सा लुगा सिउने मेसिन अन्य फोटोकपि ब्याग	५००
अन्य सेवा		
१	वैदेशिक रोजगारमा पठाउने संस्था, हाउजिङ्ग कम्पनि	२५०००
२	उद्योग संघसंस्था आदिमा स्वदेशको लागी जनशक्ति सप्लाई गर्ने	२५००

क्र.सं	विवरण	पारीत
३	कलर ल्याब	१०००
४	घरजग्गा खरीद विक्रि	१५०००
५	विज्ञापन सेवा फोटो स्टुडियो	१०००
६	ब्युटिपार्लर,केशश्रृगार साईन बोर्ड पेन्टीङ्ग सैलून नर्सरी	५००
७	मासु (खसि,कुखुरा,रागा,वंगुर आदी) खुद्रा विक्रेता	१०००
८	मासु (खसि,कुखुरा,रागा,वंगुर आदी) थोक विक्रेता	१५००
९	पंचेवाजा	निशुल्क
१०	वेण्डवाजा	१०००
११	सित भण्डार	५०००
१२	टेण्ट हाउस	३०००
१३	हाफ क्याटरीङ्ग	२०००
१४	साईवर क्याफे	१५००
१५	एग्रोभेट	१०००
१६	कवाडी पसल थोक	५०००
१७	कवाडी पसल खुद्रा	२५००
१८	ढुवानी सेवा शाखा भएका	३५००
१९	ढुवानी सेवा शाखा नभएका	२५००
२०	खानामात्र विक्रि होटेल	१५००
२१	सेटरिड व्यवसाय	२५००
२२	१ मेशिन राखी कपडा सिलाई गर्ने	५०० थप एक मेशिन वरावर १००
२३	पेट्रोलियम पदार्थ वेच्ने पम्प	न्युनतम ११००० प्रति मेशिन थप ३०००
२४	ग्यास विक्रि डिलर	१०००
२५	भाडा वर्तन, जुत्ताचप्पल, कस्मेटिक, मनहारी हेल्थकेयर कृतिम गहना,फेन्सी समेत खुद्रा विक्रेता	१२००
२६	भाडा वर्तन, जुत्ताचप्पल, कस्मेटिक, मनहारी हेल्थकेयर कृतिम गहना,फेन्सी समेत थोक विक्रेता	१५००
२७	डिपार्टमेन्टल स्टोर, रेष्टुरेण्ट वेकरी सहितको	१५०००
२८	डिपार्टमेन्टल स्टोर	१००००

उद्योग

चक उद्योग, दाना उद्योग, फिनेल उद्योग, निर उद्योग, औषधि उद्योग, उत्पादन मुलक उद्योगको डिपो, सौर्य उर्जा उत्पादन मिश्रि चकलेट उद्योग, पापड चिप्स उद्योग पाउरोटी उद्योग वरफ उत्पादन भुल तथा पर्दा उत्पादन तारजाली उत्पादन र्गे नानोकन उद्योग काष्ट उद्योग डरी उत्पादन चिनि उद्योग डब्बा वाल्टीन आदी वनाउने उद्योग निमार्ण उद्योग खनिज उद्योग सेलर तथा उर्जा मुलक उद्योग लगायतका उद्योगहरुको हकमा ।

क्र.सं	विवरण	पारीत
१	३ लाख सम्म	५००
२	३ लाख १ देखि ५ लाख सम्म	१०००
३	५ लाख १ देखि १० लाख सम्म	१२००
४	१० लाख १ देखि २० लाख सम्म	१५००
५	२० लाख १ देखि १ करोड सम्म	३०००
६	१ करोड १ देखि ५ करोड सम्म	१००००
७	५ करोड भन्दा माथी	२००००
ग्रिल उद्योग		
१	१ लाख सम्म	५००
२	२ लाख १ देखि ३ लाख सम्म	१०००
३	३ लाख १ देखि ५ लाख सम्म	१५००
४	५ लाख १ देखि १० लाख सम्म	२०००
५	१० लाख १ देखि २० लाख सम्म	५०००
६	२० लाख देखि माथी	८०००

माथि उल्लेखित व्यवसायको हकमा अन्य निकायलाई गरीने सिफारीस वापतको दस्तुर थप लाग्ने छ । उल्लेखित सिफारीस वापतको दस्तुर तोकिए बमोजिम हुनेछ । माथी उल्लेखित नभएका अन्य उद्योग हरुका हकमा नगरसभाले पारीत गरेका दररेटहरु लाई नै मान्यता दिईने छ ।

वर्गिकरण नखुलेका व्यवसायहरु

क्र.सं	विवरण	पारीत
१	आलु हरीयो तरकारी थोक विक्रि	७००
२	खुद्रा तरकारी फलफुल पान पसल	३००
३	माछा मार्ने पेशेवर (व्यवसाय)	१०००
४	माछा मार्ने व्यवसाय (साधारण)	५००

नोट

- १) माथि उल्लिखित किसिम, उपरोक्त शिर्षकमा नपरेको व्यवसाय र उद्योगको किसिम हेरी माथिको करको दरमा नघट्ने गरी वार्षिक कर लिई व्यवसाय प्रमाण पत्र दिइने छ।
- २) नगरपालीकामा दर्ता भई सञ्चालनमा आएका फर्म, पसल, उद्योग आदीलाई बन्द गर्नु पर्दा आवश्यकता अनुसार निरिक्षण गरी विगत वर्षको लाग्ने बक्यौता दस्तुर जरिवाना समेत असुल गरी व्यवसाय बन्द सिफारिश दिइने छ र सो को लगत अद्यावधिक राखिने छ।
- ३) व्यवसायीक फर्म नामसारी गर्दा रु.१०००।०० शुल्क लाग्ने छ।
- ४) व्यवसायको किसिम निर्धारण गर्न आवश्यक भएमा सम्बन्धित नेपाल सरकारको निकायको कारोवार प्रमाणि विवरण माग गर्न सकिने छ र तोकिएको कर्मचारीबाट निरिक्षण प्रतिवेदनका आधारमा कर निर्धारण गरिने छ।
- ५) नगरपालीकालाई बुझाउनु पर्ने कर, शुल्क, भाडा आदी राजश्व बाँकी रहेमा नगरपालीका बाट प्रदान गरिने सिफारिश लगायतका सेवाहरु बाट बञ्चित गरिने छ।
- ६) माथि उल्लेख हुन छुट भएका करहरुको हकमा ऐन तथा नियमावलिले तोकेको सिमा परिधि भित्र रही नगरपालीकाले वेला वेलामा सूचना जारी गरी वा आई परेका वेला तोके बमोजिम हुने छ।
- ७) कर बक्यौतामा पहिलो एक वर्षको लागि १० प्र श, दोश्रो वर्षको लागि १५ प्र श र यस भन्दा बढी अवधिको २५ प्र श दण्ड जरिवाना लाग्नेछ।

अनुसूची ५

जडिबुटी, कवाडी र जिवजन्तु करका दरहरु

क्र.सं	विवरण	पारीत
१	१ लाख सम्म	३००
२	२ लाख १ देखि ३ लाख सम्म	५००
३	३ लाख १ देखि ५ लाख सम्म	८००
४	५ लाख १ देखि १० लाख सम्म	१०००
५	१० लाख १ देखि २० लाख सम्म	३०००
६	२० लाख देखि माथी	५०००

अनुसूची ६

सवारी साधन कर

क्र.सं	विवरण	पारीत
१	अटो रिक्सा र इ रिक्सा	१५००

क्र.सं	विवरण	पारीत
२	टाँगा, रिक्शा, ठेलागाडी	५००
३	माथि उल्लेख भए बाहेकको सवारी साधनमा प्रदेश कानूनले तोके बमोजिम हुने	
४	५ लाख १ देखि १० लाख सम्म	१०००
५	१० लाख १ देखि २० लाख सम्म	३०००
६	२० लाख देखि माथी	५०००

अनुसूची ७

विज्ञापन कर

सि.नं.	विवरण	आ.व. २०७५/०७६ का लागि पारीत	
		नीज स्थल	सार्वजनिक स्थल
१	हुलाकी राजमार्ग रंगेली रोड बजार बाहेकको स्थानमा प्रति वर्ग फिट	३०	५०
२	बजार क्षेत्रका शाखा सडकहरुमा प्रति वर्ग फिट	२०	३०
३	व्यवसायिक व्यानर प्रति हप्ता	१५०	२००
४	व्यवसायिक प्रचार प्रसार गाडीबाट माइकिङ प्रतिदिन	१००	
५	व्यवसायिक प्रचार प्रसार रिक्साबाट माइकिङ	२०	
६	व्यवसायीक पोस्टर प्रति हप्ता	२५	१००

वर्गिकरण गरिए वमोजिम प्रचार बोर्ड राख्न स्विकृति दिंदा बोर्ड राख्न खोजिएको स्थल सार्वजनिक भएमा वा सडक मापदण्ड भित्र पर्ने भएमा सार्वजनिक र सो जग्गा नीजि भएमा वा सडक मापदण्ड भित्र नपर्ने भएमा नीजि मानी सोहि वमोजिम कर दस्तुर लगाईनेछ साथै स्थानिय व्यवसायीले वनाएको विज्ञापन बोर्डमा कर लिइने छैन । न.पा. सँग सम्भौता भई स्विकृत शर्तहरुको अधिनमा रही व्यवसायीक बोर्ड हरु लगाउनु पर्नेछ । धुम्रपान, मद्यपान, सुर्ति सेवन आदी जस्ता अस्वस्थकर वस्तुहरुको व्यवसायीक बोर्डहरु लगाउन निषेध गरिएको छ । सडकको एक छेउबाट अर्को छेउ सम्म व्यानर टाँगेर राख्न पाइने छैन । सडक खनेर विच बाटोमा गेट वनाउन पाइने छैन ।

अनुसूची ९

मनोरञ्जन शुल्क

सि.न.	मनोरञ्जनका साधन	आ.व. २०७४/७५ को प्रस्तावित करका दरहरु (रु.)
१	- सिनेमा हल, सांस्कृतिक प्रदर्शन स्थल, थियटर संगीत तथा मनोरञ्जन प्रदर्शन स्थलको प्रवेश शुल्कमा	प्रति टिकट रु.१५०
२	- जादु सर्कस, चटक आदीमा प्रतिदिन	१०००

अनुसूची ९

बहालविटौरी शुल्क

क्र.सं	विषय	विवरण	पारीत
१	माछा, मासु विक्रि सम्बन्धि	खसि बोका काटी विक्रि गर्ने पसल	५०
		सुंगुर बंगुर काटी विक्रि गर्ने पसल	५०
		रांगा काटी विक्रि गर्ने पसल	८०
		माछा विक्रि गर्ने पसल	४०
२	कपडा तथा जुता चप्पलसँग सम्बन्धित व्यवसायमा	रेडिमेड सामान र थान कपडा विक्रि गर्ने पसल	३०
		जुता चप्पल विक्रि गर्ने पसल सानो	२५
		जुता चप्पल विक्रि गर्ने पसल ठुलो	२०
		जुता चप्पल विक्रि सिलाई गर्ने पसल	१०
३	तरकारी तथा फलफुसँग सम्बन्धित व्यवसायमा	फलफुल नास्ता ठेलामा राखी विक्रि गर्ने	१०
		साग सब्जि डोकामा वा डालामा राखी विक्रि गर्ने	१०
		भारमा सब्जि बेच्ने	१०
		सिजन अनुसारको साग सब्जि आलु पसल ठुलो	२०
		सिजन अनुसारको साग सब्जि आलु पसल सानो	१५
		फलफुल साग सब्जि प्रति गाडा	२०
		फलफुल साग सब्जि प्रति वोरा र अन्य साना फलफुल पसलमा	१०

क्र.सं	विषय	विवरण	पारीत
४	खाद्यान्नसँग सम्बन्धित	चामल दाल अदुवा लसुन खोर्सानी प्याज आदी विक्रि गर्ने पसल	२०
		किराना पसल	२०
		माछा मासु तरकारी एकै ठाउमा विक्रि गर्ने पसल	४०
५	परम्परागत सिप सँग सम्बन्धित व्यवसाय	माटाका भाडा बेच्ने पसल ठुलो	२५
		माटाका भाडा बेच्ने पसल सानो	१५
		कुचो कुनिया नाम्लो बेच्ने पसल	१०
		जडिबुटी राखी विक्रि गर्ने पसल	१५
		कपाल दारी काट्ने पसल	१५
६	पशुपक्ष विक्रि सँग सम्बन्धित	जिउदो खसि बोका राँगा सुँगुर बंगुर बेच्नेलाई प्रति गोटा	१००
		हाँस परेवा कुखुरा बेच्नेलाई प्रति गोटा	१०
७	अन्य व्यवसाय सँग सम्बन्धित	चुरा धागो टिका श्रृंगार मनहारी सँग सम्बन्धित	२०
		प्रचार प्रसार गरी व्यवसाय गर्ने	२०
		बाँस प्रतिवयल गाडा	२५
		बाँस प्रति टुक	२००
		फलामको औजार तथा सामान बेच्ने	
		भाँडाकुँडा पसल	२०
		फोटो फ्रेमिंग	१०
		मर्मत कुकर टर्च छाता आदी	१०
		घेरावारा गरी जादु चटक नाच देखाउने	५०
		घेरावारा नगरी जादु चटक नाच देखाउने	१०
		पिंग भुला आदी यस्तै प्रकारको खेल फलामको सामान प्रयोग गरी	१००
		पिंग भुला आदी यस्तै प्रकारको खेल काठको सामान प्रयोग गरी	२५

अनुसूची १०

पार्किंग शुल्क

स्वदेशी सवारी साधनमा नगरपालीकाले लगाउने पार्किंग शुल्क

क) बस ट्रक लहरी र अन्य हेभी गाडी	रु.५०
ख) माइक्रो बस कार जिप र अन्य साना चार चक्के गाडी	रु.२०
ग) ठेला रिक्सा इ रिक्सा अटो भ्यान आदी भाडामा चल्ने गाडी	रु.१०
घ) मोटरसाइकल	रु.१०
ड) विदेशी जुनसुकै चारचक्के गाडी	रु.१००

अनुसूची ११

सेवा शुल्क, दस्तुर

सि.नं.	मुल्यांकन	आ.व. २०७५/७६ को प्रस्तावित दरहरु (रु.)	कैफियत
१	- सम्पत्ती मुल्यांकन प्रति लाख रुपैयाको	१००	
२	- आयश्रोत प्रमाणित प्रति लाख रुपैयाको	२००	

सिफारीस हरुको हकमा

क्र.सं.	बिषय	विवरण	पारीत	कैफियत
१	घर र जग्गा सम्बन्धि सिफारीस	अपुतालो सिफारीस दस्तुर	१५००	एक विग्गाह भन्दा माथी प्रति विग्गाह थप रु ३००
		निवेदन दस्तुर	१०	
		पक्की घर प्रमाणित	५००	
		कच्ची घर प्रमाणित	२००	
		वसोवास प्रमाणित	२००	
		व्यावसायिक घर कोठा खोल्ने	१०००	
		आवासिय घर कोठा खोल्ने घर नामसारी	४५०	
		हकभोग तथा जोतभोग र छुट दर्ता सिफारीस	५००	१ विग्गाह भन्दा वढिका लागी प्रति विग्गाह थप १००
		साना घरेलु उद्योगमा	१०००	विमा प्रयोजनका लागी

क्र.सं.	बिषय	विवरण	पारीत	कैफियत
		आगलागी सिफारीस		अन्यका लागी निशुल्क
		मभौला उद्योगमा आगलागी सिफारीस	२००००	विमा प्रयोजनका लागी अन्यका लागी निशुल्क
		ठुला उद्योगमा आगलागी सिफारीस	५००००	विमा प्रयोजनका लागी अन्यका लागी निशुल्क
		सर्वसाधारणको घर टहरा आगलागी सिफारीस	निशुल्क	
		नक्सापास किताब दस्तुर	१०००	
		संघसंस्थाको बैंक खाता खोल्दा सिफारीस	१५०	
		व्यवसाय प्रमाणपत्र दस्तुर	१५०	
		पक्की घर कायम सिफारीस वा निर्माणाधिन रहेको सिफारीस	प्रतिवर्ग फुट १	
		टिनको छाना भएको कच्ची घर कायम सिफारीस	२००	
		कच्ची घर सिफारीस	१००	
		वैदेशिक रोजगारीमा मृत्यु हुनेको सिफारीस	निशुल्क	
		नम्वरी जग्गाको रुख काट्ने सिफारीस	५००	१ भन्दा बढि रुख भए प्रति रुख २०० थप
		सहुलियत काठको सिफारीस	१०००	दाउराको प्रयोजनको लागी भए प्रति टूयाक्टर रु १०००
		विद्युत सिफारीस	२००	घर जग्गाको प्रमाण पेश गर्नु पर्ने

अमिन वाट गरीने सबै प्रकारका सिफारीसहरु

क्र.सं.	बिषय	विवरण	पारीत	कैफियत
१	माग निवेदनको आधारमा जग्गा छुट्याउने काम	१ कटठा सम्म	२००	घर वनाउन किचलो परीजग्गा छुट्याउनुपरेमा
		१ कटठा भन्दा माथी ५ कटठा सम्म	३००	

क्र.सं.	बिषय	विवरण	पारीत	कैफियत
		५ कटठा देखि १० कटठा सम्म	५००	थप रु ५००
		१० कटठा देखि २० कटठा सम्म	१०००	
		१ विग्गाह देखि माथि	२०००	
		जग्गा पलटिङ्ग सिफारीस	८०० प्रति कट्ठा	नयाँ पलटिङ्गको हकमा
२	दुरीप्रमाणित लगाएतकाअन्य अमिन सँग जोडिएका सिफारीसहरु	वैकिड प्रयोजनका लागी	५००	
		सर्वसाधारण साँग जोडिएका सिफारीस	१००	
		किचलोपरीआएको हकमा	५००	
		माथी उल्लेखित बाहेककोहकमा	२००	

उद्योग लगाएतका सिफारीसहरु

क्र.सं.	बिषय	विवरण	पारीत	कैफियत
१	उद्योग दर्ता सिफारीस	चाउचाउ उद्योग	१५००	
		विष्कुट उद्योग	१५००	
		चप्पल उद्योग	१५००	
		सलाई उद्योग	१५००	
		प्लाई उद्योग	३०००	
		सस उद्योग	३०००	
		कपडा उद्योग	६००	
		वरफ उद्योग	६००	
		कन्फेसनरी उद्योग	२०००	
		काष्ठ उद्योग	२०००	
		समिल सहितको काष्ठ उद्योग	३०००	
		फर्निचर उद्योग	२०००	
		ग्यारेज	१०००	
		पेट्रोल पम्प	१००००	
		मट्टीतेल डिलर	२५००	
		स्टेशनरी उद्योग	२५००	
		डिस्टीलरी	५०००	
हल्का पेय पदार्थ	२०००			

क्र.सं.	बिषय	विवरण	पारीत	कैफियत
		पलाष्टीक उद्योग	३०००	
		पाउरोटी उद्योग	१०००	
		ग्रिल उद्योग	१५००	
		गलैचा उद्योग	५०००	
		गार्मेन्ट उद्योग	३०००	
		भुजिया उद्योग	१०००	
		ईट्टा उद्योग आधुनिक भट्टाजडित	७०००	
		ईट्टा तथा टायल आधुनिक यन्त्र जडान नगरेको	५०००	
		पशु आहार	५००	
		तामा आल्मुनियम जस्ता धातु उद्योग	१०००	
		प्रेस वाहेक प्रिन्टिङ	२५००	
		जुस उद्योग	१०००	
		चुरोट विडि	५०००	
		वेदवास फिर्निचर	५००	
		लुविकेन्ट उद्योग	२००००	
		माथी उल्लेखित नगरीएको उद्योगका हकमा	६००-२०००	
२	निजि शिक्षण संस्था दर्ता एवं अन्य कामका लागी सिफारीस	पुर्व प्राथामीक	३०००	
		आधारभुत	५०००	
		माध्यामीक	१००००	
		क्याम्पस	२००००	
		प्राविधिक शिक्षण संस्था	१००००	
		स्तर वृद्धि सिफारीस	५०००	प्रति कक्षा

घर नक्सा पास दस्तुर :

क्र.सं.	बिषय	विवरण	पारीत	कैफियत
१	घर नक्सा पास दस्तुर	१००० वर्ग फुट सम्म नक्सापास गर्दा प्रति वर्ग	२	१.पटक पटक गरी नक्सापास गर्नेका हकमा कुल क्षेत्रफलका आधारमा कुन

क्र.सं	बिषय	विवरण	पारीत	कैफियत
		फुट		वर्गमा पर्ने हो सो निर्धारण गरी सोही वर्गको कर लगाउने २. नक्सा संसोधन गर्दा कुल बुझाउनुपर्ने दस्तुर थप ३०% दस्तुर लिईने छ। ३. कायम भएको दस्तुरको ५०% धरौटी वापत न.पा मा जम्मा गर्नुपर्ने छ। जुन निर्माण सम्पन्न भएको २ वर्ष भित्र सम्बन्धित घरधनिलाई फिर्ता गरीने छ। २ वर्ष भित्र नआएमा कानुनत सदरस्याहार गरीने छ। ४. ना.पा ले तोकेको समयभित्र नक्सा पास नगराएमा तोके बमोजिम जरीवाना हुने छ। ५. आ.व ०७४/०७५ भित्र घर नक्सा पास नगराएका न.पा घोषणा हुनुपूर्वका वनेका घरहरु लाई ०७५/०७६ का लागी पारीत दस्तुरका दर लाग्ने छ, र जरीवाना वापत २५% थप दस्तुर लाग्ने छ।
		१००१-१५०० सम्म को लागी	२।५०	
		१५०१ -२५०० वर्ग फुट सम्मको प्रति वर्ग फुट	३	
		२५०१ -४००० सम्मको प्रति वर्ग फुट	४	
		४००१ देखि माथी जतिसुकै भएपनि	६	
		पर्खाल प्रति रनिड फिट	७	
		काठको घर वा गोठ घर प्रति वर्गफुट	२	
		भुई तलामा पक्की दिवाल भई टिनको छाना भएको	३	
		न.पा घोषणा हुनुपूर्व निर्माण भएको घरहरुको हकमा		
२	घर नक्सा नामसारी दस्तुर	१००० वर्ग फिट सम्मको घर नक्सा नामसारी	७५०	घर जग्गा धनिको मृत्यु भई प्रचलित कानुन बमोजिम एका संगोलका परीवारमा नामसारी गर्नपर्दा १००० वर्गफिट सम्मको घरमा रु ५०० सो भन्दा माथी जतीसुकै भएपनि १५०० लिईने छ।
		१००१ देखि २००० वर्ग फिट सम्म	१५००	
		२००१ - ३००० सम्म	२३००	
		३००१ - ४००० सम्म	३०००	
		४००१ - ५००० सम्म	४०००	
		५००० देखि माथी प्रति वर्गफुट	१	

क्र.सं.	विषय	विवरण	पारीत	कैफियत
३	घर जग्गा निरीक्षण तथा सर्जिमनि दस्तुर		२५०	न.पा ले भवन संहिता लागु गरेपछि वा सो पुर्व परामर्श दाता वा छुट्टै कर्मचारीवाट नक्सा र निर्मित घरको भेरीफिकेसन संहिता पालनाका विषयमा फिल्डमा सहजिकरण गरेवापत छुट्टै तोकिएको दस्तुर लाग्ने छ।

क्र.सं.	विवरण	पारीत	कैफियत
१	लेआउट दस्तुर	१५०	
२	सार्वजनिक पुर्वाधार मर्मत दस्तुर	१००	
३	थ्रिफेज लाईनजडान सिफारीस	५००	
४	खानेपानीको धारा जडान	२००	
५	संस्था दर्ता सिफारीस	१०००	
६	सिनेमाहल खोल्ने सिफारीस	१००००	
७	मेला सर्कस अनुमति सिफारीस	२०००	
८	नक्सापास सम्बन्धि प्रमाणपत्र प्रतिलिपि	३००	
९	घरको नक्साको प्रतिलिपि	३००	
१०	अन्य प्रमाणपत्र	३००	
११	एकिकृत सम्पत्ति कर तिरेको रसिदको प्रतिलिपि	५०	

अन्य सिफारीसहरु

क्र.सं.	विवरण	पारीत	कैफियत
१	नाता प्रमाणित गर्ने	३००	
२	जन्ममिति प्रमाणित गर्ने	३००	
३	विवाह प्रमाणित तथा अविवाहित प्रमाणित	५००	
४	अंग्रेजि माध्यम सिफारीस तथा प्रमाणित	५००	
५	वसाईसराई प्रमाणित	५००	
६	मृत्यु प्रमाणित	निशुल्क	
७	घरपाताल प्रमाणित	२००	

क्र.सं.	विवरण	पारीत	कैफियत
८	व्यक्तिगत विवरण प्रमाणित	४००	
९	जिवितसंगको नाता प्रमाणित	५००	
१०	हकवाला वा हकदार प्रमाणित	५००	
११	संरक्षक प्रमाणित गर्ने तथा संस्थागत र व्यक्तिगत संरक्षक सिफारीस गर्ने	४००	
१२	कागज र मञ्जुरीनामा प्रमाणित गर्ने	२००	
१३	आर्थिक अवस्था कमजोर तथा विपन्नता प्रमाणित वा आर्थिक अवस्था वलियो वा सम्पन्नता प्रमाणित	कमजोर निशुल्क र वलियो ३००	
१४	नागरीकता तथा नागरीकताको प्रतिलिपि लिन को लागी सिफारीस गर्ने ।	२००	
१५	वहालकर को लेखाजोखा प्रमाणित	२००	
१६	मोही लगत कट्टी को सिफारीस	५००	
१७	घर जग्गा करको लेखाजोखा गरी सिफारीस गर्ने	१००	
१८	व्यापारव्यवसाय बन्द भएको वा हुदै नभएको सिफारीस	५००	
१९	मिलापत्रको कागजात गराउने निवेदन दर्ता सिफारीस	२००	
२०	निशुल्क वा सशुल्क स्वस्थ उपचारको सिफारीस गर्ने	५०	
२१	समुह दर्ता सिफारीस	२००	
२२	घरवाटो सिफारीस	५००	
२३	पुर्जामा घरकायम गर्ने सिफारीस	५००	
२४	नाम वा जन्ममिति संसोधन सिफारीस	२००	
२५	जग्गाधनि पुर्जा हराएको सिफारीस	३००	
२६	कित्ताकाट गर्ने सिफारीस	२००	
२७	नामसारी गर्ने सिफारीस	५००	
२८	जग्गाको हक सम्बन्धमा सिफारीस	४००	
२९	मृतक संगको नाता प्रमाणित तथा सर्जिमिन सिफारीस	४००	

क्र.सं.	विवरण	पारीत	कैफियत
३०	उद्योग ठाउसारी गर्ने सिफारीस	५००	
३१	जिवित रहेको सिफारीस	३००	
३२	विद्यालय खोल्ने सिफारीस	१०००	
३३	विद्यालयको कक्षा थप गर्न सिफारीस	१०००	
३४	विद्यालय ठाउसारी गर्न सिफारीस	१०००	
३५	पालनपोषणको लागी सिफारीस	२००	
३६	वैवाहिक अंगिकृत नागरीकता सिफारीस	१०००	
३७	धारा तथा विजुलि जडान गर्न सिफारीस	५००	
३८	कोठा खोल्न रोहवरमा वस्तु सिफारीस	३००	
३९	प्रचलित कानुन बमोजिम प्रत्यायोजित अधिकार बमोजिमको अन्य सिफारीस वा प्रमाणित गर्ने	५००	
४०	उल्लेखित काममा थप मुचुल्का गर्नु परेमा	५००	

दण्ड जरीवाना

क्र.सं.	विवरण	पारीत	कैफियत
१	नक्सापास नगरी ४ लेवल सम्म भौतिक संरचना निर्माण गरेमा	३५% थप	
२	नक्सापास नगरी ४ लेवल भन्दा माथी निर्माण गरेमा	७०% थप	
३	नक्सापास नगरी घरनिर्माण सम्पन्न गरेमा	सतप्रति शत	
४	निश्चित तला वा निश्चित डिजाईनको अनुमति लिई सो भन्दा फरक वनि वा फरक घर निर्माण गर्नेको हकमा	७० % थप	प्रस्तावित जरीवानामा नक्सा संसोधनको जरीवाना समावेश गरीएको छैन
५	घर निर्माण गर्दा सामान जथाभावि सडकमा थुपार्नेका हकमा	१००-१५००	सडकमा पुगेको अवरोध र क्षेत्रको आधारमा
६	निषेधित क्षेत्रमाफोहोर फाल्नेको हकमा	५००-५०००	निषेधित क्षेत्र न.पा ले तोक्ने सोको सुचना स्थानीय रेडियो र पत्रपत्रिका तथा माइकिंग मार्फत जनकारी गराईने छ ।
७	निषेधित प्लाष्टिक प्रयोग गर्नेका हकमा	१००-५००	प्लाष्टिक निषेधित क्षेत्र घोषणा भएपछि कार्यान्वयनहुने र सो को सुचना स्थानीय

			रेडियो पत्रपत्रीका मार्फत गराइने
८	जथाभावि चौपाया छोड्नेका हकमा	१०- ५०	गाई भैसि र गोरुको ५० जरीवाना र खाना खर्च रु १०० प्रतिदिन बाछ्यावाछ्छी,पाडापाडी को हकमा ५०% र उल्लेखित बाहेकका चौपायामा ३० र खाना खर्च १५ प्रतिदिन पाठापाडी लगाएतको हकमा सोको ५०% ७ दिन भित्र सम्म चौपाया लिन नआएमा न.पा ले लिलाम गर्ने छ ।
९	मलपोतको हकमा १ वर्ष सम्मको वक्यौताका लागी		न.पा हुनुपुर्व देखि आ.व ०७३/०७४ सम्मका लागी प्रति कट्टा रु १० का दरले
१०	मालपोतको हकमा २ वर्ष सम्मको वक्यौताको लागी		न.पा हुनुपुर्व देखि आ.व ०७३/०७४ सम्मका लागी प्रति कट्टा रु १५ का दरले
११	मालपोतको २ वर्ष भन्दा भन्दा वढी वक्यौताका लागी		न.पा हुनुपुर्व देखि आ.व ०७३/०७४ सम्मका लागी प्रति कट्टा रु २० का दरले
१२	व्यवसायको वक्यौता		३ वर्ष भन्दा माथीका वक्यौता को हकमा १५% जरीवाना लाग्ने छ ।

व्यक्तिगत घटना दर्ता

व्यक्तिगत घटना दर्ता ऐन २०३३ र नियमावलि २०३४ वमोजिम यस क्षेत्र भित्रका व्यक्तिगत घटना दर्तावाट आउने राजश्व स्थानीय निकायले आफै प्रयोग गर्न सकिने गरि भएको व्यवस्था वमोजिम देहाय वमोजिमका घटना दर्तामा देहाय वमाजिमको रकम सेवाशुल्क लाग्नेछ ।

१	३५ दिन भित्र दर्ता भएकाव्यक्तिगत घटना दर्ता	निशुल्क	
२	३५ दिन नाघि दर्ता हुने व्यक्तिगतघटना दर्ता	२००	अन्यत्र वाट वसाईसराई गरी आएका र वसाईसराई सर्नुपुर्व अन्यत्रवाट व्यक्तिगत घटना दर्ता गर्नुपर्नेमा सो नगरी वसाईसरी सो पछि यस गा.पा मा दर्ता हुने व्यक्तिगत घटना दर्ताको हकमा १००
	१. जन्म दर्ता रु.	१००	
	२. मृत्यु दर्ता रु.	५००	
	३. विवाह दर्ता रु.	५००	
	४. वसाई सरि आउने रु.	५००	
	५. वसाई सरि जाने रु.	२००	
	६. प्रतिलिपि सवै घटनाको	५००	
	७. सम्बन्ध विच्छेदको रु.		

+ नेपाल सरकारको आ.व.२०७५।०७६ को आर्थिक ऐनवाट एकिकृत सम्पति कर खारेज भएकोले नगरकार्यपालीकाको मिति निर्णयानुसार सम्पतिकर तथा भूमिकरहरुलाई अलग अलग रुपमा करको दर कायम भएको तथा सोही वमोजिम राजश्व असुल उपर हुने छ ।

सुनवर्षि नगरपालिका तथा वडा कार्यालय दरबन्दी तेरिज

क्र.स.	पदानाम	श्रेणी । तह	निजामती तर्फ कार्यरत				स्थानिय निकाय तर्फ कार्यरत				स्वीकृत दरबन्दी संख्या		जम्मा	रिक्त संख्या		
			प्राविधिक		अप्राविधिक		प्राविधि क		अप्राविधिक		प्राविधिक	अप्राविधिक		प्राविधिक	अप्राविधिक	
			स्थायी	करार	स्थायी	करार	स्थायी	करार	स्थायी	करार						
१	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत(सचिव-उप)	रादितिय .प.			१							०	१	१	०	०
२	सीईन्जिनियर.डी.	रासिभिल)(प्रा)द्वितीय.प.,जनरल,बि। आवा अधिकृत नवौ(स्यानिटरि. /दशौ										१	०	१	१	०
३	शाखा अधिकृत	राशिक्षा)तृतीय.प./प्राशासन/कानुनवा(अधिकृत सातौ/ आठौ										०	३	३		३
४	जनस्वास्थ्य अधिकृत/ व.अ.वि.म.	स्वास्थ्य अधिकृत सातौ/आठौ वा रा(विविध)तृतीय.प.										१	०	१	१	०
५	शाखा अधिकृत उधोग अधिकृत	राकृषि)तृतीय.प./उधोग/प्रशासनवा (अधिकृत सातौ/आठौ	१									१	१	२	०	१
६	लेखा अधिकृत	रा(लेखा) तृतीय.प.										०	१	१	०	१
७	आन्तरिक लेखा परिक्षण अधिकृत	राअधिकृत सातौ (लेखा) तृतीय.प./ आठौ										०	१	१	०	१
८	ईन्जिनियर	रासिभिल.प्रा)तृतीय.प.,जनरल,बि स्यानिटरि.अ.,सिंचाइ,हाइवेवा (1				२	०	२	१	०

क्र.स.	पदानाम	श्रेणी। तह	निजामती तर्फ कार्यरत				स्थानिय निकाय तर्फ कार्यरत				स्वीकृत दरबन्दी संख्या		जम्मा	रिक्त संख्या		
			प्राविधिक		अप्राविधिक		प्राविधिक		अप्राविधिक		प्राविधिक	अप्राविधिक		प्राविधिक	अप्राविधिक	
			स्थायी	करार	स्थायी	करार	स्थायी	करार	स्थायी	करार						
		इन्जिनियर सातौं/आठौं														
९	जनस्वास्थ्य निरीक्षक	अधिकृत छैठौं/सातौं	१								१	०	१	०	०	०
१०	नायब सुब्बा(प्रशासन)	राप्रथम वा अधिकृत छैठौं.अन.प./सहायक पाचौं			१						०	१३	१	०	१२	३
११	नयाब सुब्बा(न्याय)	राप्रथम वा अधिकृत .प अन. छैठौं/सहायक पाचौं									०	१	१	०	१	
१२	प्रविधिक सहायक (शिक्षा)	राप्रथम वा अधिकृत .प अन. छैठौं/सहायक पाचौं									०	१	१	०	१	
१३	नायब सुब्बा/म.नि.वि./सनी .वि.म. वा खरिदार	राप्रथम.प अन./सहायक पाँचौं वा खरिदार/सहायक चौथो			२						०	२	२	०	०	
१४	रेन्जर नायब सुब्बा	रावा अधिकृत (वन .प्रा)प्रथम.प अन. छैठौं/सहायक पाँचौं									१	०	१	१	०	
१५	लेखापाल	राप्रथम वा अधिकृत .प अन.			१						०	२	२	०	१	

क्र.स.	पदानाम	श्रेणी। तह	निजामती तर्फ कार्यरत				स्थानिय निकाय तर्फ कार्यरत				स्वीकृत दरबन्दी संख्या		जम्मा	रिक्त संख्या		
			प्राविधिक		अप्राविधिक		प्राविधिक		अप्राविधिक		प्राविधिक	अप्राविधिक		प्राविधिक	अप्राविधिक	
			स्थायी	करार	स्थायी	करार	स्थायी	करार	स्थायी	करार						
		छैठो/सहायक पाचौ														
१६	सब इन्जिनियर	राजनरल.प्रा)प्रथम.प अन.,बिल्डंग आर्किटेकवा इन्जिनियर छैठौ (सहायक पाँचौ										२	०	२	१	०
१७	सब इन्जिनियर	राजनरल.प्रा)प्रथम.प अन.,बिल्डंग आर्किटेकवा इन्जिनियर छैठौ (सहायक पाँचौ		१								१	०	१	०	०
१८	सर्वेक्षक	रावा सहायक (.प्रा) प्रथम.प अन. (.प्रा) पाचौं										१	०	१	१	०
१९	सह लेखापाल	राद्वित् .अनं.प. /सहायक पाचौं/चौथो										०	१	१	०	१
२०	कम्प्युटर अपरेटर	राप्रथम वा सहायक .प अन. चौथो/पाचौं			१					१		१	०	२	०	०
वडा कार्यालय तर्फ * ९वडा संख्या)३ (२७ =																
२१	नायब सुब्बा	रावा अधिकृत छैठौ (.प्र) प्रथम.प अन. वा सहायक पाँचौ							२			९	०	९	७	०

क्र.स.	पदानाम	श्रेणी । तह	निजामती तर्फ कार्यरत				स्थानिय निकाय तर्फ कार्यरत				स्वीकृत दरबन्दी संख्या		जम्मा	रिक्त संख्या		
			प्राविधिक		अप्राविधिक		प्राविधिक		अप्राविधिक		प्राविधिक	अप्राविधिक		प्राविधिक	अप्राविधिक	
			स्थायी	करार	स्थायी	करार	स्थायी	करार	स्थायी	करार						
२२	सब इन्जिनियर/ असिस्टेन्ट सब इन्जिनियर	रावा अधिकृत छैठौं (.प्रा) प्रथम.प अन. वा सहायक पाँचौं/चौथो (.प्रा)						२				९	०	९	७	०
२३	खरिदार	रा.प्र).द्वि .प अन.)/सहायक पाचौं/चौथो			६			३				०	९	९	०	०

नवर्षि नगरपालिकाका कर्मचारी विवरण

सि न	पद	नाम
१	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत-उप) (सचिव	अनिल खनाल
२	शाखा अधिकृत	रोहिणी आचार्य
३	लेखापाल	प्रतित भण्डारी
४	नायब सुब्बा(प्रशासन)	नगेन्द्र प्रसाद पराजुली
५	कम्प्युटर अपरेटर	प्रभु नाथ भ्ना
६	का.स.	राधे श्याम साह
जनस्वास्थ्य शाखा		
१	जनस्वास्थ्य अधिकृत	हैदर अली
२	सि.अ.हे.व.	चन्द्र बहादुर राजवंशी
३	अ.हे.व.	अभिमन्यु दास
४	का.स.	बसन्त राजवंशी
कृषि विकास शाखा		
१	कृषि योजना अधिकृत	राम नारायण मण्डल
२	ना.प्रा.स. (कृषि विकास)	मेलिना कार्की
पशु पन्क्षी सेवा शाखा		
१	पशु चिकित्सक	शुभ नारायण यादव
२	प.से.प्रा.	अनिल कुमार भ्ना
३	ना.प्रा.स. (पशु सेवा)	राज कुमार खड्का
४	ना.प्रा.स. (पशु सेवा)	दिना राम राजवंशी
५	का.स.	नारायण प्रसाद उपाध्याय
प्राविधिक तथा नक्सा पास		
१	ईन्जिनियर	शम्भु नाथ मण्डल
२	सब इन्जिनियर	शिव नन्दन मण्डल

सि न	पद	नाम
३	सब इन्जिनियर	विशाल खड्का
सुचना प्रविधि शाखा		
१	सुचना प्रविधि अधिकृत	प्रदिप कुमार पंडित
महिला विकास शाखा		
१	म.नि.वि.	सुनिता भटराई
२	सनी.वि.म.	उमा तिवारी
आन्तरिक तर्फ सेवा करार		
१	सा.प.	सावित्री माया मोक्तान
२	सा.प.	प्रदिप ठाकुर
३	सा.प.	उमेश कार्की
४	स क अ	सुबोध दास
५	स क अ	गणेश बहादुर कार्की
६	व्याक हो लोडर अपरेटर	विनोद कुमार दास
७	ह.स.चा.	चन्दन मण्डल
८	स.चा.	भुवर लाल रिसिदेव
९	व्याक हो लोडर स अपरेटर	मनोज कुमार दास
१०	इलेक्ट्रीसियन	अशोक कुमार दास

वडा कार्यालय तर्फ

सि.नं.	पद	वडा नं.	
१	वडा सचिव (खरिदार)	१	श्री राम पंडित
२	प्रशासन सहायक (खरिदार) .		रिता रायमाफी
३	का.स.		शोभा थापा कँडेल

सि.नं.	पद	वडा नं.	
१	वडा सचिव (खरिदार)	२	गोविन्द प्रसाद फुयल
२	का.स.		इन्दिरा बराल
१	वडा सचिव (खरिदार)	३	हरी बहादुर बराल
२	का.स.		अम्बिका कटुवाल
१	वडा सचिव (खरिदार)	४	घनश्याम सिलवाल
२	प्रशासन सहायक (खरिदार) .		टेक बहादुर खड्का
३	का.स.		आनन्दी राजवंशी
१	वडा सचिव (ना.सु.)	५	रविन्द्र कार्की
२	का.स.		विनय दास
१	वडा सचिव (खरिदार)	६	जगदीश राजवंशी
२	का.स.		सोनम कुमारी दास
१	वडा सचिव (खरिदार)	७	रञ्जन रेग्मी
२	मुखिया .		सन्तोष कुमार सिंह
३	का.स.		मनोज कुमार यादव
१	वडा सचिव (खरिदार)	८	कर्ण बहादुर सिंह
२	का.स.		मो. जाकीर हुसैन
१	वडा सचिव (खरिदार)	९	पदम विनोद धिमिरे
२	का.स.		प्रकाश कुमार सिंह